2017. ápr.
64.

Kapocs

XLVI. Évfolyam, 64. szám Vancouver, BC, 2017 április 15

A SOPRON ALUMNI IDŐSZAKOS KÖZLEMÉNYE

Soproni E... Központi Kon... 154 SOPRON

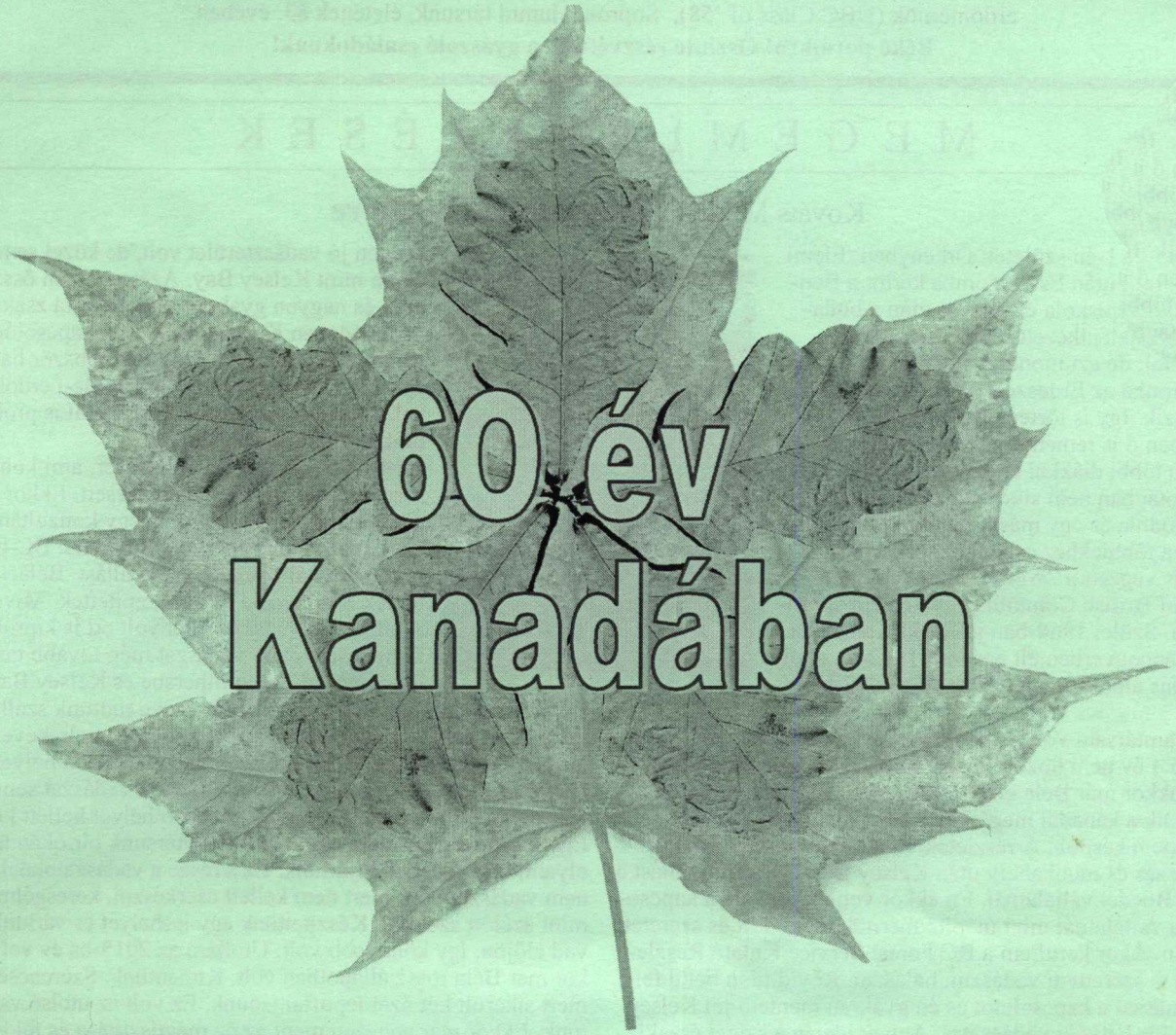

A TARTALOMBÓL

INMEMORIAM
Gyászjelentések 2
Megemlékezések 2
VISSZATEKINTÉSEK
1956 5
Közelmúlt 9
SORSOK
Európában maradtak 12
Életutak/Életpályák 15
IROGATÁSOK
Magunkról 23
Reflekciók 27
Egyéb 34
KÖZÖSÜGYEINK
Találkozók 36
Hírek/Közlemények 38

IN MEMORIAM

GYÁSZJELENTÉSEK

2016 december 1.-én tragikus hirtelenséggel elhúnyt, Victoria, BC-ben **Hirczy Béla** aranyokleveles erdőmérnök (UBC Class of '58), Sopron Alumni társunk, életének 84. évében.

2016 december 31.-én, hosszan tartó betegség után, de váratlanul elhúnyt, Langley, BC-ben **Pászner László** aranyokleveles erdőmérnök (UBC Class of '58), Sopron Alumni társunk, életének 83. évében.

Béke poraikra! Őszinte részvétünk a gyászoló családoknak!

MEGEMLÉKEZÉSEK

Kováts Miklós: **Hirczy Béla emlékére**

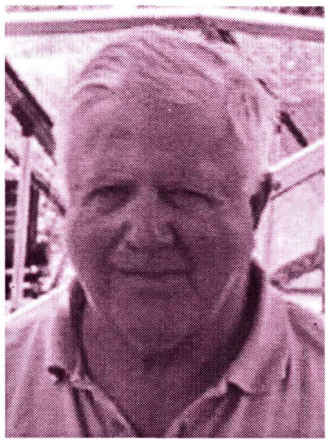

Béla 1933 május 1-én született Örkényben. Elemi iskolái elvégzése után Esztergomba került a Bencésekhez. A középiskola elvégzése után a budapesti egyeteme jelentkezett repülő mérnökire. Nem vették fel, de azt mondták neki, hogy menjen inkább Sopronba az Erdészeti Főiskolára, ott biztosan felveszik. Így is történt 1952 őszén. 1956 novemberében ő is reményt vesztve otthagyta Sopront és a többi diákkal külföldre került. Valahogy a forgatagban nem sikerült a társaság zömével kapcsolódnia és egy másik hajóra került. Végül sikerült a többiekhez csatlakoznia és 1958 tavaszán ő is végzett a 27 ötödévessel együtt a University of British Columbia egyetemem soproni részlegén. Szülei 1960-ban jöttek ki Kanadába. Édesapja Vancouverben élt egészen 1962-ig, ahol tüdőgyulladás áldozata lett. Édesanyja 1992-ben halt meg.

Béla évfolyamtársam volt, ismeretségünk kb 64 évre nyúlik viszsza. Az első 4 év nem hozott közeli barátságot. Más csoportban is voltunk és akkor már Béla első feleségének, Babának udvarolt. Ismeretségünk a kanadai megérkezés után alakult ki. Az sem azonnal, hanem később. A részletekre már nem emlékszem de több áthelyezés és munkahely után Kelsey Bay-ben kapott állást a MacMillan Boedel vállalatnál. Én ekkor vettem fel vele a kapcsolatot. Béla a vállalatnál mint útépítő mérnök működött és szeretett vadászni. Én akkor kerültem a BC Forest Service Kutató Részlegéhez és én is szerettem vadászni, halászni. Rövid időn belül felvettük egymással a kapcsolatot és én gyakran mentem fel Kelsey Bay-be egy kis hétvégi vadászatra. Annak idején a sziget északi részén volt bőven vad, sokszor meglőttük az előírt szabályok szerinti határt.A vadászat nem volt különlegesen nehéz, mert Béla a vállalat kocsijával vitt bennünket a területükön. Ekkor ha jól emlékszem már Dorka kislánya is megvolt. Dátumokra már nem emlékszem, időpontot nem tudok mondani. Egy idő után első házassága felbomlott és Béla Ausztriában találkozott a második feleségével aki szerette a gyerekeket, így sokszor felvittem magammal két kislányomat szánkózni, szórakozni. Mindez tartott addig, ameddig Bélát áthelyezték leépítés miatt Parksville-be. Parksville szintén jó vadászterület volt, de közel sem volt olyan mint Kelsey Bay. Azért minden ősszel mentünk és nagyon gyakran jöttünk haza zsákmánynyal. Közben Kőszegi Béla is bekapcsolódott a vadásztársaságunkba ezért legtöbbször hárman jártuk a Kelsey Bay-i és Parksville-i erdőket. Mivel a tenger közel volt a halászattal is próbálkoztunk több-kevesebb sikerrel.

MMB-t megvette Weyerhaeuser, ami komoly átszervezéssel járt. Béla is beleesett. Ekkor kezdődött az álláskeresés és Béla egy konzultáns munkát kapott Chilében, majd Smithers, BC-ben a tartományi államnál állandó állást. Béláék felköltöztek Smithersbe és házat építettek. Mivel Smithers jó vadászterület volt ott is kipróbáltuk a szerencsénket. A vadászat még tovább tartott pár évig, jártunk fel Smithersbe és Kelsey Bay-be ahol Béla barátainál - egy francia házaspár - meg tudtunk szállni. Kőszegi Béla halála után a vadászatok ritkábbak lettek, kevesebbet jártunk fel Kelsey-be. Bélát Smithersből Victoriába helyezték, ahová egy idő után a család is leköltözött. A vadászat sem ment már olyan jól mint azelőtt. Kényelmesebb helyet kellett keresni. Egy kis keresgélés után egyik évfolyamtársunk birtokán találtunk olyant, ahová ősszel kijártunk. Ez a része a vadászatoknak már nem vadászat volt, mert nem kellett cserkészni, keresgélni a vadat, mint azelőtt szoktuk. Készítettünk egy leshelyet és vártunk míg a vad előjön, így könnyebb volt. Utoljára az 2015-ös év volt az amikor már Béla rossz állapotban volt. Kimentünk. Szerencsénk volt, mert sikerült két őzet lepuffantanunk. Ez volt az utolsó vadászatunk. Ekkor már nehezen ment az őz megtisztítása és feldolgozása. Béla bridgezett majdnem minden nap és már nem nagyon érdekelte a vadászat sem.

2016 december 1-én jött a váratlan hír. A telefonszámunkat pár nappal előtte változtattuk meg ezért e-mailen keresztül írt Judit. Béla a kártyázásból ment haza és egy autóbalesete volt. Az elsősegélynyújtók már nem tudták életben tartani. A hátgerince három helyen volt eltörve. Béla jószívű ember volt. Szerette Dorkát, Judithot és a barátait. Isten nyugosztaljon Béla.

(2017 január, Victoria, BC)

Imre Bella: **Remembering Béla Hirczy**

It was with profound shock and sadness that I learned about Béla's passing. That same day we were chatting on Skype, a pretty frequent occurrence, when he complained about shortness of breath. I even suggested an oxygen tank-system might help, when he said indeed he is getting that from his cousin in Los Angeles, where it is no longer needed. This was around noon, and he was ready to leave for one of his regular bridge games. On his way home, in his car he met the 'grim reaper'. A minor accident, quick attention from passers-by, ambulance call, but could not be revived. I received the news from Gyurka and Panni Leskó, good friends and neighbors in Edmonton, who learned about this from their daughter, friends with Bela's daughter in

Vancouver. Rest in Piece Béla.

Béla and I were friends ever since our student days, and kept in touch with the occasional hiatus ever since. In our fourth year in Sopron, three of us, Béla, Józsi Nagy and I, shared a room in the 'Dimitrov tér' residence. Their mothers were wonderful bakers/ cooks and we looked forward to getting parcels with 'bájgli', 'zserbó', 'kalács' and what have you. We were always hungry, especially for sweet stuff like that (in the early '50-s we still had bread rations, if my memory is correct). Different times, it is hard to imagine now, when one can have a piece of cake any time, not only on special occasions. (Which shows up in the girth of the people now - the only king-size person we knew then was 'Tamás Bácsi', the manager of the dining hall). The following year, fall of '56, our final year, Józsi moved out and Béla and I managed to get a really super room, south facing, on the main floor across the 'porta' and near the dining hall. We enjoyed the new digs only a couple of months. On November 4 we both 'fought' at the 'Battle of Kópháza' ('Kópházi csata'), which we all know about. Eventually we arrived in Powell River, BC, Canada, and started learning English.

Béla and I were among the first 'lucky students!?' to get summer jobs in a logging camp, owned by Alaska Pine Company, at Port McNeil, Vancouver Island. Apparently, the owners, the 'Koerner brothers' passed word to their staff to look out for these recently arrived forestry students from Sopron and offer them summer jobs. A good thing too, as at that time jobs were scare, especially for people like us, with rather limited English skills. (The 'brothers', Otto, Leon and Walters, came to Canada from Czechoslovakia, escaping persecution in the late 1930-s. Having prior experience in the lumber business, they turned a previously ignored resource, Alaska pine (i.e. Western hemlock) timber into gold. They were well known philanthropists in later years, especially to the forestry community. Examples are the Graduate Student Center, the Koerner Library at UBC, and so on on. They also supported scholarships for students in the Faculty of Forestry, as I found out in the late 1960-s, when I returned to UBC for a graduate degree.)

So, we arrived at the camp in early April, during an unusual sunny period. The work was demanding, but we enjoyed the fresh air, plentiful good food (although we rather were disturbed how our coworkers threw away in the bush half of their self-prepared lunches), and that we were making pretty good money, relatively speaking. We kept converting our earnings in dollars to forints, and were amazed at the our riches. After the initial short sunny period, it started raining. And we figured, wow, find a nice dry spot under a big log and wait until it was time to quit and go back to camp. How naive we were. The crew-boss, the 'rigging-slinger' told us to get our arse in gear and keep working. I guess all of us learned about this who worked on the wet coast. A good thing was that it was virtually impossible to spend money in the camp, no shops. Béla, however, learned from an older Hungarian, Alex, general helper ('flunky' is the somewhat derogatory term) around the camp and kitchen, that one can mail-order all kind of things, including cameras. So Béla became a keen photographer. Alas, most of his early photos seem to have gotten lost during the many moves over the years. I remember how our occasional mail seemed to amuse the camp clerk, by the way it was addressed. To facilitate delivery, we wrote 'Hung Stud' below our names. It was particularly amusing to this clerk (also in charge of first aid), who also happened to be gay. But none of us had any closer encounters, as far as I know. It was quite a while later when we caught the humor in the address.

The whole camp was built on stilts. Sewage fell in the water at high tide and the low tide provided a natural flushing. (At least in Victoria, the stuff is pumped out to sea, for fish food?, probably even at present. I returned to Port McNeil in the early 1990-s, there was no sign of the camp. In place of the half dozen houses and the ducks on the waterfront in 1957, there was a fair size town and road access to the south. The areas we logged in '57 now supported vigorous mixed stands of fir and hemlock, about 30m high with cedar near the creeks, almost ready for a second harvest. And that, after probable salvage logging to remove earlier un-merchantable logs in the 1960-s).

The bunkhouse we stayed at was the usual H-hut configuration, the living 'room' in the center with a wood stove. In the early days, in April, we may have started up the stove a few times, but soon with longer days the sun did the job. Anyway, most days after work and early dinner, we just lazed around lying on our bed, resting, reading, whatever. In the hut we had six Soproners, Béla and I in one corner, Gyuszi Fodor and Laci Németh in the next corner to us. On the opposite side was Joe Barabás and Zoli Boda (I ran into him on the UBC campus in the late 1960-s, when he was pursuing a degree in education, I believe). One room in the fourth corner, across from us, had a somewhat transient tenancy. For a while, there was another youngish Hungarian, pre '56 vintage. These guys generally stayed for a few weeks, made some $$$ and headed back to Vancouver to spend it. We all heard about East Hastings and the dives there.

Although spring and early summer were generally rainy, by July a high pressure system settled in with steady sunshine. The long warm days started to dry the bush out, and with various equipment working and dragging heavy steel cables on logs and organic litter, there arose the risk of forest fires. So, early shift was introduced. That meant getting up before 4 AM and starting work at 5, then leave the bush for camp between 1 to 2 PM. The days were long and warm, no rain, at least we did not have to slug it out in heavy, wet clothing. We were draining the water-bag. Being young and tired, we had no problem sleeping even before sunset, and getting up in the dark.

Interestingly, the only Hungarian I worked with in the same crew was Fodor. And that was good break. Gyuszi was a hefty/strong guy, a big advantage when you are a 'choker-man'. Also, easy going and cheerful. At the time, this work was among the most accident prone/dangerous jobs in Canada. Carrying a 40-50 lbs pulley on one's back, balancing over logs more than 10 ft above the ground was rather challenging, especially for me. Dropping itt meant a lot of extra work to retrieve it, etc, if one was lucky (let your imagination wonder about the alternative). In late July, Gyuszi made a false step, fell on his back, that ended his promising choker-man carrier. So he headed back to Powell River (Perhaps his recent back problems originate from that fall). In those days, you fell at your own risk.

Then in late summer, the union called a strike and the camp was closed. The boat that would take the workers, came only once a week and was not large enough to take everybody. The five of us hung back (Gyuszi F. departed by then), we were not particularly eager to leave. We would have nearly a week of vacation until the boat came back, although we had to pay for our meals. A week later it turned out, the strike was over and we all got an increase in pay. To make up for lost production, those of us remaining had a chance for some overtime on weekends. So, for us the unwanted strike worked out rather well; we had a bit of a vacation, got a raise and chance to make up for the lost time on weekend overtime.

Returning to Vancouver and starting university was quite a challenge. The new city, having to find a place to live, acquiring some cooking and housekeeping skills on the top of attending classes and studying for exams. Others covered or experienced this period, so I will not bother with details. For Béla it was perhaps less of a shock, as he by then was married to wife #1, Baba, who carried some of the burden. We, final year students, graduated in due course in the spring of 1958 amid a dismal job market, and with the added handicap of our poor English. So, we took whatever jobs we could, many as casual laborers in nearby sawmills. We learned about the 'green chain' and that was a different green than what we now talk about. Eventually, most of us

In the following 10 -15 years Béla and I had limited contact. He worked for M&B Company as a camp engineer at Kelsey Bay, BC ,then in late 1970-s and early 80-s at Parksville, BC a place he really enjoyed. Visited them with my family in the summer of 1981 and spent a wonderful weekend fishing, clam digging, clay-pigeon shooting and generally seeing the sight around Parksville. Béla had access to the company's log dump on the sea shore, where we went to gather oysters - fringe benefit for the resident forest engineer with key to the compound gate. That night with our happy-hour drinks we had barbecued oysters wrapped in bacon called 'angels on horseback'. Go figure. Even my daughter Mary, who at the time was about 8 years old, really took to this unusual gourmet delight. Not something she ever had before, and probably since, and that goes for me as well.

Then in 1982, a serious recession badly hurt the forest industry. Along with many others companies, M&B was downsizing, and pretty well terminated their Parksville operation. Béla was let go. But after about a year without a job, but doing some consulting (even in South America), he got a position as a regional engineer with the BC Forest Service in their Smithers, BC office. I visited Béla there a couple of times, first during Christmas 1988 and again three months later. Béla lined me up with a couple of his younger office colleagues to do some high country ski touring. That was probably the most challenging skiing in my life. These two young 'hot shots' would have me killed if I followed them down on nearly vertical slopes of powder snow. But wisely, I took the longer, gentler route. Naturally, it took a lot more time to get down, but at least I survived. Smithers also had a well-known Alpine skiing venue, Hudson Bay Mountain, which I was keen to try. Also, some nice, groomed XC trails nearby, for those who might want to visit. Béla left Smithers shortly after, transferring to the Victoria office of the BCFS engineering division, from where he eventually retired.

As I mentioned, hunting and fishing up north was Béla's main recreation activity. He was a good shot, both with shotgun and rifle and an all- around sports-man in our student years. (I was amazed by his coordination, as he used to show off his juggling prowess with three or four tennis balls, or apples, and he was pretty good on the basketball court as well.) He filled his freezer with game meat every fall. Made excellent Hungarian sausages with his hunting buddy, Miki Kováts. I had the good fortune to go fishing with these two off Victoria's Cadboro Bay in the early 1990-s. We occasionally even managed to catch a fish or two, which now would be virtually impossible. Béla generally headed back to the north island every fall for the big chance to catch his quota of the salmon run. I learned from his wife Judith how to can salmon, something I do ever since, when the wild salmon arrive in Edmonton stores in late summer.

After we both retired and started spending/wasting a lot of time on the computer, 'skype-ing' was one of our favorite pastimes. We both loved suspense stories, and recommended each other reading material. Béla also spent an inordinate amount of time on line following Hungarian politics. We both cheered for FIDESZ and Béla remained an unwavering supporter. We had some lively discussions, because unlike him I had a fair amount of personal experience visiting Hungary every year in the last decade (twice in 2015) and what he learned watching ECHOTV, MTV1, or DUNATV, etc., may not be the same what I experienced while talking to people on the bus or train. It seems FIDESZ, like many ruling political parties, eventually reached their 'best before' date. The problem is, as in many similar situations, there is no viable alternative. But that is a story for another day.

All in all, Béla was a good friend, generous and loyal, and I really miss him. I hope he gets his fill of wild game in the 'Happy hunting-ground' up there. RIP!

(February 5, 2017, Edmonton, AB)

Laszlo Paszner 1934 - 2016

Laszlo Paszner was born in Hungary in August 1934. In October 1956 he was among the student body that moved to Austria during the Hungarian Revolution and in January 1957 the entire student body was invited by the Canadian Government to complete their studies in Canada. Laszlo finished his degree at the Faculty of Forestry at UBC. After attaining his degree he was encouraged by his professors to continue studying for his Masters and PhD.

In 1960 Laszlo married Marta Pap. Their first chi1d, Nicholas was born in 1969 followed by Beatrix in 1972.

Laszlo moved back to Europe, where he completed two Post Doctorates and in 1968 he was invited back to UBC to become a Faculty Member. He was a leader and innovator in the field of wood sciences. He had an expert understanding of the chemical utilization of wood and reconstituted wood products and was recognized internationally for his contribution in these areas. Laszlo became an active member of the Department of Wood Science at UBC. Teaching, patenting technologies and carrying out research in the field of wood chemistry. His pioneering work in the 70's led to the development of converting wood waste into ethanol for use as an alternative fuel source.

During his tenure Laszlo educated, trained and mentored many students, most of whom went on to meaningful careers in wood sciences. He retired from UBC in 1999 after 32 years of outstanding service.

In his retirement Laszlo continued working on his inventions and even the cancer he battled for the last eight years of his life could not diminish his lifetime passion for research. He achieved much in his lifetime and will be remembered by many.

Laszlo wrote a final message for his family, which was found among his papers after his dea1h, "I shall be eternally grateful to Marta for her love, care, dedication and service towards me and for raising our two children, Beatrix and Nicholas, of whom I was always very proud of and loved them to the bottom o(my heart." *(ex official Obituary)*

1956

Már 60 éve! 60 sor a 60. évfordulóra

Békés tüntetés: ez volt a kezdet.
S a kommunizmus lett végül sebzett.
Kik szovjet igában élni nem bírtunk,
a tetteinkkel történelmet írtunk!

Már 60 éve! – S hányan vagyunk vajon
kik még emlékszünk a forradalom
minden napjára, minden részletére?
S az előzményeket megértik-e végre
a mai ifjak, akik nem is tudják,
mi a rabiga, s mi is a szabadság?
Az elszenvedett elmúlt évtized
bennünk akkor még szikraként tüzelt.
Elegünk volt az ütemes tapsból,
s hogy minden vonalon a párt parancsol,
s hogy nemzeti ünnepeink helyett
a szovjet dátumok kapták a helyet.
A felvonulások, deportálások:
fejünkre nőttek, mint lehúzó átok,
s mit ki se mertünk eddig mondani,
elfojtott elvek bátorítani
kezdték a megtévesztett ifjúságot,
kikben még most is a magyar hit lángolt.
A tüntetéssel csak szolidaritást
akartunk mutatni – mintegy biztatást –
a lengyelek felé, testvériséget.
Megmozdulásunk máshogy ért véget.

Mikor az ÁVH a tömegbe lőtt,
s rádión hallottuk a gyűlölt Gerőt,
nem volt más választás, mint harcba szállni.
Külföldi segélyre nem tudtunk várni.
Harcok kezdődtek, ledült Sztálin szobra,
s ki ahogy tudott, a forradalomba
országszerte lelkesen kapcsolódott,
míg Pest utcáin sok ház romba omlott.
Ki elvet, hitet meg nem tagadott,
merészen lyukas zászlót ragadott,
Dávidként rohant a Góliát ellen.
Ez a bátorság! – Ez a magyar szellem!

Szembeszálltak hatalmas túlerővel,
ameddig bírták szusszal és erővel,
s már-már azt hittük, győzött forradalmunk,
megfutamodik idegen hatalmunk!
Azt mertük hinni, a terrornak vége.
Bízva nézhetünk újra fel az égre!

Ám november 4 gyászos virradatra
keltette hazánk, a szovjet hatalma
tankokkal tiporta le Budapestet.
Végetért álmunk, mit a remény festett.
A pesti srácok életüket adták,
valóra váljon a rég várt szabadság!
Pár nap szabadság.–Egy nép buzgó vágya
fénycsóvát vetett az egész világra,
s hány nép kivívta a függetlenséget!
A mi felkelésünk gyászban ért véget
Sokan közülünk mártírhalált haltak,
mások munkatáborokban sanyarogtak.
Mi a megtorlás elől menekültünk,
de külföldön is köt hazánkhoz eskünk,
a 60 év sem szakított el tőle.
Éljen hazánk! – És legyen szebb jövője!

Király Ilona, 2016

Dobay Pál: **Háromszázból egyet** - Egy pici mozaikdarab Sopron '56-ból

Régi emlék. Kerek hatvan éve őrzöm. Mégis annyira friss, mintha tegnap történt volna. - Alkonyba hulló novemberi vasárnap délután: negyedike, 15- 16 óratáj. Vagy 8-10-en ülünk a Dimitrov téri (ma ismét Szent Imre téri) kollégium menzája legelső asztalánál, ahol Tamás bácsi - már életében is legendás hírű élelmezésvezető - és a többi konyhai dolgozó szokott ebédelni. Megkésve, már langyosra hűlve, étvágy nélkül eszem a szokásos vasárnapi menűt. Sovány, tartalom nélküli húsleves; kevéske krumpli és féltenyényi, laposra klopfolt rántotthús; savanyúságképpen egy fél almapaprika ("A menza nem hizlalda" , -hallom még ma is Tamás bácsi oktató-rosszalló-rendreutasító szavát). A megelőző, igencsak idegtépő órák miatt kivételesen nem esik jól az étel, pedig szinte örökké éhes vagyok, akárcsak a többi hallgató. Körülöttem egy-két haza menni nem merő konyhásnő - hiszen szovjet kézen van már a város , és néhány (talán 6-8 fő ilyenolyan okkal ide meneküt hallgató. Ülünk és nagyon félünk. Nem tudhatjuk, mit hoz akár a következő perc is. Agyonlövésünk is meg-megfordul a fejünkben, hiszen értesültünk a fővárosban megesett borzalmakról. Se erőnk, se kedvünk beszélgetni, találgatni. Nem tudhatjuk: a páncélosokat követö gyalogság talán már közeledik a kollégiumhoz. És akkor...
A dermedt csendet ajtónyitás töri meg. Bozó Jancsi V.emh lép be. Mellén géppisztoly, derékszíján revolver. Szinte koppannak a szavai: "Most jövök a Mucktól. Ott áll 300(!) egyetemista. Egyik lábuk még magyar Földön, a másik már Ausztriában. Se kimenni, se hazajönni nem mernek. Ki jön velem a sötétség beálltával hazahívni őket?"
Csend. Senki sem jelentkezik. Nincs bátorságunk vállalkozni erre a nagyon kockázatosnak vélt útra. Az életben maradás a legerősebb ösztön.
Újra megszólal: - "Ki jön velem?" ... Mennem kellene! -, szólal meg bennem valami emberen túli halk hang. Édesanyámra gondolok. Holta napjáig gyászolna, ha soha többé nem térek vissza erről az útról. Aztán megint a legfőbb ösztön: még húsz éves sem vagyok, és jelentkezzem erre a roppant bizonytalan kimeneteű éjjeli 'kirándulásra'?... De 300 hallgatótársad sorsa a tét, - mondja ugyanez a hang. Ennyi ember az egyik serpenyőn - s te egy szál egymagad a másikon. 300: 1 - vagy 1:300 az arány. Melyik győzzön? A választás mindig kegyetlen dolog. - "Jancsi bátyám, veled megyek, - töröm meg a csendet".
Nem vagyok hős, nem vagyok erős. Nem is az ész szólalt meg bennem, hanem az 1:300 győzött. Kerek hatvan esztendő után megkockáztatom: a 'Selmeci Szellem' munkált bennem. Ő döntött.
Novemberben egyre rövidülnek a nappalok. Teljesen sötét volt már, mikor úgy búcsúztam el alkalmi kamarásomtól (ma már néhai Kozma Kurdi Lajostól), hogy talán csak a másvilágon találkozunk ismét. Bozó Jancsi átadta géppisztolyát (puskámtól nem rég szabadultam [s ez külön történet lehetne]), és revolverét megtartva, legyőzve nem kis félelmünket, elindultunk a récényi (ritzingi) úton.
A délelőtt még derült, de csípös időt borultság követte. Talán a deákkúti kőbányától már egybefüggő, nedves hó fedte a tájat. Néhol puskalövés dörrent. Nem tudhattuk a gyalog menekülő és a tömegtől lemaradt hallgatóké-e a fegyver, vagy már a szovjet gyalogság fésüli át az erdőt? Az útpadkán itt-ott tele lőszeres ládák. Nyilván a kisebb teher céljából könnyebbültek meg így a társainkat menekitő teherautók. Lekapcsolt és hátra hagyott lövegekre nem emlékszem (A Lővér szálló ellőtt láttam még egyet).
Végre célhoz érve szokatlan kép fogadott. Egy ponyva nélküli, üres rakterű teherautó; közelében egy szintén üres benzines

hordó; arrább néháKanada ill. Vancouver. - A 300 hallgatónak hűlt nyoma. Hiába jöttünk...
Azaz mégsem. Egyszer csak előttünk áll Frey Tóni, V.emh. - "És a többi?! " – "Már elindultak nyugatra ...". Nem mentüiink utánuk. Vissza Sopronba! Szóltunk néhány idegen téblábolónak, velünk tartanak-e? Nem is válaszoltak - és maradtak. Vajon mi lett a sorsuk? Fáradtak voltunk. Mögöttünk ez az idegtépő nap és a gyaloglás. Menjünk az elhagyott teherautóval! De szinte semmi vezetési gyakorlatom; jogosítvány nélkül; vissza a teljes bizonytalanságba a havas, végig lejtős úton?! Szerencsére többszöri próbálkozásomra sem indult be a motor. Csak az őrangyaloknak köszönhető, hogy ott és akkor nem lettünk 'motorizált alalculat'.
"Három magyar - négy párt", - mondja a rosszízűi, de sajnos igaz közmondás, ám a visszafordulásban egyetlen szó nélkül is egyetértettünk. A hazaúton bizny jobban féltünk, mint kijövet. A hektométerek egyre félelmesebbé váltak. Különösen nyomasztott a város felöli tökéletes csend. Mi várhat otthon? ...
Biztos halál vagy jó esetben Szibéria, ha lőszerszámokkal érünk haza (ha egyáltalán hazaérünk), és egy, a Károlyikilátó-közeli rözserakásnál 'önként' letettük a fegyvert. Ma is megtalálnám a helyet.
Hajnalodott, mire a kollégiumi vaságyon végre ájulásszerű mély álomba zuhantunk. Ép bőrrel megúsztluk! Máig nem csökkenő örömmel mondom: DEO GRATIAS!
Frey Tóni ... A háromszázból egyetlen egy. Kétségbeejtően rossz 'hatásfok'. jó húsz éve nem láttuk egymást. A közelemben, a Pilissel szomszédos Vértesben élt és dolgozott. Valahányszor találkoztunk, egy-kettőre szóba jött ez a felejthetetlen dátum: Sopron, 1956. nov. 4/5. éjjel és a fentiek. Engem a sors úgy tűnik itt felejtett. Ő vajon él-e még?
(D.P. 1956-ban I.évf emh, Esztergom, 2016. november 17)

Edit Jablanczy-Ellis: **A 1956 Diary comes to life** - a daughter remembers

Sixty years ago, it happened. The place Sopron, the year 1956, the month October, the day Tuesday the 23rd. Little did I know an adventure of a lifetime was to unfold. Nor did my father, Dr. Sándor (Alexander) Jablánczy, who kept a diary on how his family and his university were impacted by the upheaval, now known to the world as 'The Hungarian Revolution'.
Sopron is a university town in Hungary, situated on the Austrian border. The town always fills up with thousands of students for the fall semester. The reverse happens when the students leave for summer work.
I had just started my second year at a girl's Gymnasium. Like all students, I was full of apprehension and excitement, meeting new teachers, classmates and about the curriculum. In Hungarian high schools during the '50-s girls were separated from the boys - no distractions from study!
1956 was a special summer for me. My parents allowed me, for the first time, to go alone by bus to visit Grandmother and relatives in Pozsony (now Bratislava, Slovakia). I felt very grown up and independent and came home at the end of the summer all refreshed and with lots of goodies from Grandmother. My prize possession was a vivid blue raincoat. While away I had my first 'perm'. It did not last long. When Mom took one look at me, she marched me right to her hairdresser – 'good bye perm, hello straight hair'. For her I was a young girl still. I was not young, I was 15!
Father was a forestry professor at Sopron University, where at the beginning of every year a 'Balek Bál' (Freshmen Ball) was held. All High school girls, who were old enough, wanted to go and I was no exception. As a warmup, the previous year I was allowed to learn ballroom dancing. Now I was ready to practice my new-found skills.
Mom at first, was not happy to let me go to the dance. "There will be plenty of times in the future for you to go and you are too young anyway". In the end, as my parents always attended, I could go with them. I was well chaperoned. It was so exiting! I had the dress from the previous year, which I wore for the closing dance class with boys from a local high school. Now it would be 'older' students from the university.
During the Ball, on Saturday October 20, there was a 'buzz' among the students, that they are having a very important meeting on the coming Monday. I had no clue what they were talking about, and I am certain they didn't know either what was to come. None of us imagined that this was going to be my first and last 'Balek Bál' in Sopron.
The Ball was never forgotten! Nor, indeed was the year 1956, which seared into the memory for a lifetime and became a symbol for Hungarians as important as the 'Battle of Britain' in 1940 to the British or 'Pearl Harbor' in 1941 for the Americans.
That Tuesday, when I got home from school, I overheard my parents discussing what a neighbor told them as he just returned from Budapest. It was amazing and alarming news. University students, factory workers and others were protesting, and demanding that all Soviet troops be withdrawn from the country! Also, calling for free speech and free elections and to declare Hungary to be neutral, like Austria. The oversized Stalin statue in Hero's Square was toppled; shootings and chaos in Budapest. How was this possible, as nobody in Hungary had guns, except the AVO, the police and soldiers on duty. There was no TV and only two radio stations, both controlled by the Government, broadcasting communist propaganda and 'filtered news'. To listen to independent news from Radio Free Europe, was strictly forbidden. However, Father and Mom would huddle in front of the radio to try to make out the news as the sound was scratchy and often would cut out because of attempts by the Government to block reception. They heard that Budapest was in chaos, factory workers, students, even children were fighting against Soviet tanks with 'Molotov cocktails'. Ironically, developed to a fine art by the Russians, against the German attack on their country in 1941.
The first indication that something extraordinary was happening and that affected me personally, came at school. One of the female teachers entering our first class, appeared very upset and worried. She told us that in Budapest there was fighting on the streets against the Soviet tanks, but Sopron is still peaceful. We are to go home and avoid gathering in groups on the streets or in public places. The school will be closed until further notice. She was crying as she left the room. I never did return to that class or saw any of my classmates or teachers, for many years to come. My life was about to change direction.
During the next 13 days, we were living as in a dream! So many things reported but, which were true or just rumors? To a teenager, these were exciting times mixed with fear and confusion. Everything moving so fast as in a flash! In Budapest, the radio stations were taken over by the freedom fighters. A new government under Imre Nagy was formed. It announced Hungary would be neutral, like Austria, Soviet troops and tanks were retreating. The Hungarian Army, to the discomfort of the Russians, joined the Revolution. All this was happening mainly in the capital city! In Sopron, it was different, everything was peaceful and very organized. University students took over the policing of the city. Some AVO members were jailed, but nobody was physically injured. The border to Austria was open - no more 'Iron Curtain'! Red Cross trucks started arriving and bringing much needed medications and food for Budapest. We were watching these trucks as they rolled by our apartment. The university students took over the transportation to our capital. They were involved

everywhere in the city. We were so hopeful now that the Russians were moving out of the country and communism appeared to be over. Freedom, long awaited, will be our future at last. Nearly every night father and his friends met in our home to plan a new peaceful world for their children. I remember listening to them, as they were excitedly discussing the future, it was so uplifting. The first Sunday after October 23rd was also the first time that we, as children went to church with our parents as a family. Father due to his position, was advised not to go to church, so he and Mom went at night every Sunday to different churches.
November 1 was 'All Saint Day'. In Europe, it is a very solemn day. Everybody goes to the cemetery to tend the graves of their loved ones, take flowers, pray, and burn a candle for their souls. This day was even more poignant and I remember it so vividly: a bitter cold wind was blowing but no snow yet, although one could smell it in the air. Father took Sanyi and me with him and we walked quickly to the cemetery. Mom stayed home with Miki who was still a young boy, plus it would have been too cold for him in the night air. It was getting dark by the time we got to the gate. Hundreds of people were already there, honoring their departed relatives. As we had no relatives in Sopron, we went to the unknown grave, in the middle of the cemetery, where we lit our candles. We stood in silence aware of the extraordinary and uncertain times. The numerous burning candles cast a veil of shadows and solitude as if saying "do not be afraid".
The walk home was brisk in the night air, stopping only at a street vendor for hot roasted chestnuts. Our spirits were high now that the Soviet tanks had moved out of Hungary. Surely, next week life will return to normal, schools reopen and order will prevail. It was the calm before the storm. Little did we know, that the Soviet withdrawal was a hoax to give them time to regroup outside our boarders and to activate the Warsaw Pact. Soldiers from other countries, were told, they would be fighting counter revolutionary forces out to destroy socialism.
Then it happened, at dawn on Sunday, November 4, 1956 - hundreds of tanks crossed our borders. Father was listening to the radio at 6 a.m. and heard the S.O.S. - " please help us" - "Budapest is under attack"! This plea repeated several times, then followed by some somber music. We couldn't believe what was happening. The jubilations and hopes of the last few days all shattered. Father rushed to the university. Did they have any more details? What is happening? What is there to do?
Mom made breakfast, we dressed quickly. Shortly after 8 a.m. a student, sent by Father, ran to our building, and yelled up to our 2nd floor apartment, that we are to go to the university entrance immediately, as people were already gathering. While getting ready, Tuskó Feri 'bácsi' arrived and told Mom to move quickly - Soviet tanks are approaching Sopron, nobody is sure what will happen next? The students want to fight them off". My parents had seen and experienced similar upheaval during WWII. which ended just 11 years before but still very vivid in their minds. The safety and future of their children was all that mattered to them. Quickly we left our home. My biggest upset was, that I was not allowed to wear my brand new blue raincoat as it was 'too light' per Mom. Instead, I had to put on an old warm one. Sanyi ran back from the landing to get the crucifix that hung on the wall above my parent's bed. In 1940 when they married were blessed with that cross. He also grabbed the Kossuth Lajos picture bizarre. That was all that we took with us. Mom locked the door to the apartment and left the key with the elderly neighbors upstairs who planned to stay. Then we rushed to the university grounds. Hundreds of people were already gathering, trucks were lined up and waiting for us. Where was Father? We were told that we will be taken across the border to Austria, while there is fighting in Sopron. When it stops, we will return. People started to climb into the trucks, engines roared, momentum started. Without much further thought, Mom got us into one of the Swiss furniture vans. Once full, the rear door closed and we were on our way. It was dark inside, all were standing, some people became sick, air was soon stale, kids crying, but we were moving away from fear of the expected turmoil. Eventually we stopped, doors opened and we were in Austria!
Although Sopron was only a few kilometers from the border, the cool fresh air in our lungs felt different. We had arrived in Traiskirchen, our first stop in what would be a long journey. Here, left over from WWII, were many army barracks (lagers). The staff at the reception center for refugees were very kind and helpful. We received hot soup and bread and then housed in one of the huge barracks. With the sudden deluge of refugees, all that they could do, was to lay hay on the floor, on top of which we laid out blankets, and to cover ourselves.
We stayed there from Sunday till Thursday night. This was my first 'lager' experience as a young adult. The Austrians tried to help us, but there was just too many of us all at once. Organized chaos! The Red Cross and other agencies helped with health aids, color-coded packages for men and women. We had nothing with us, not even a tooth brush. Our priority was to find a place on the floor to sleep, families and friends tried to stay close together.

But we were not the only ones who had fled, so it became more complicated. After the first day, the toilets, which were not heated started to back up and over flow. The smell was nauseating. Mom and some of the other ladies devised a system for us to wash down. They managed to get a bucket of warm water and held up blankets to shield us from sight so we could wash one at the time. We felt much better afterwards.
What had happened to Father or others from the university, we did not know. Did the students stayed in Sopron to fight? There was no recent news, so all kinds of rumors started circulating. It was not until Wednesday, Nov. 7 that Tuskó Fer bácsi came to our barrack and told us what happened. Father who had left earlier and was looking for us amongst the hundreds gathered at the university, was eventually told, that we were already on our way to Austria. Once he knew we were safe, he went home. There he took his briefcase, personal papers, including his diary (which is the source of key events and dates in this story). He then joined few of the other professors, as his diary records:" met at a friend's house (Banasura Rudi) at Felső Lőverek Tuskó Ferenc, Szy Ferenc, Nemky Ernő and Szy's father-in-law. Half past three they started walking to 'Prinz lookout', where they joined few students heading toward Muck lookout. By 5 p.m. they walked across the border and arrived at Neckendorf. The students had to give up their rifles, then had some food and were given wine to join the celebration of Harvest Festival in Austria". This was the start of our homeless refugee life in Europe! We stayed at Traiskirchen till Thursday, Nov 8. Each day increasingly refugees arrived. The place became crowded. The news was, that the Sopron Forestry Faculty decided to get organized. Slowly at first, as people were in many different camps, increased steadily as students and faculty turned up, and we all became recognized as a 'unique' group. Father initially was in the Judenau camp with about 130 students. Then they were moved to St. Pölten, Bad Ischl and later to Strobl. Here on Friday Nov. 9 many families, including ours were reunited and placed in a comfortable hotel. It was such a relief to see Father again, and now as a family once more face the future together with confidence.
The adults were in constant meetings and discussions about the prospects for the faculty and students, that were now in Austria. Telegrams were sent to numerous western governments and universities. Who would take us in and what practical help was available or could be offered? As well, a delegation from Sopron came to visit students and staff to encourage them to return with, of course, no reprisals!
Together with the local authorities, the decision was made to start a school with Hungarian teachers, who had also crossed the border. So, early Monday morning, my brother Sanyi and I, together with other teenagers were taken by train to Obertraun. This meant that our family was again separated, as my younger eight-year-old brother Miki stayed with our parents. He was enrolled in a local German speaking school with other children of his age.
The Austrian Government provided a ski resort in Obertraun, in a spectacular setting overlooking a small village and the high Alps beyond, to be the location for the school. There were 3 to 4 large buildings, one assigned as sleeping quarters for girls the second for boys, but no visitations between them. This was strictly enforced! The large dining room and classrooms were in a separate building. Each separate apartment was for 4 students with a small living room, bathroom and in the bedroom 4 separate beds and a place to store our few personal belongings. I shared the apartment with Tuskó Ági, Papp Márta and another girl, whose name I cannot remember. The place was very warm and cozy. Each apartment had a loud speaker that would give us instructions in German. Every morning music woke us up at 6 a.m. followed by announcement at 7 a.m. that breakfast is being served. We had fun rushing to the bathroom to see who gets dressed first. After a very delicious breakfast we went to our classes, where some of the teachers we knew were from Sopron, so it was re assuring for us. Less so the classes as they now were mixed! Our parents came every Sunday for a visit and we wrote letters to them during the week.
One day Sanyi, my brother went missing! A teacher came to tell me, that they cannot find him? The whole camp was searching for him. Later, he was brought back from the railway station, where he thought he could get on a train back to Strobel. It was made clear to our parents, who had been contacted, that he was unhappy in the room with boys he did not know, so he was moved in with the 3 Roller boys who were old friends.
Time went very fast, our life became a routine, studying and the exams were getting closer. Then one day in early December, Father came to visit. He asked us what would we think if we immigrated to Canada? We were very surprised but at the same time excited! Up to this time we had had a very sheltered life at home and did not fully appreciate that our parents were making a huge sacrifice for us again. This is the second time in their married life, that they left everything behind. Following the turmoil of WWII, they lost their home in Northern Hungary, where I was born in Losonc, when it became part of Czechoslovakia. They were able to start again in Karád near Lake Balaton. Now it would be even more painful as they lost not only their home but would be separated by an ocean from their family and the country they loved. All this was, for us to have a better future and a more peaceful life. Father said if we decide to go we would leave shortly after Christmas with a ship from England.
For political reasons, we couldn't stay as a group in Austria. He told us that they contacted numerous universities in Europe and North America, only UBC in Canada came with a feasible proposition, that would suit everybody. We learned later that Mr. J. Pickersgill, Canada's Immigration Minister was sent to Vienna to report on the situation. He heard that the Sopron University group was looking to relocate. He called the Minister for BC, James Sinclair (grandfather of the current Prime Minister of Canada, Justin Trudeau), who then met with UBC President Dr. Norman MacKenzie and the Foley brothers, owners the Powell River Pulp and Paper Mill. This resulted in Dean George Allen, of UBC's Faculty of Forestry and a Powell River Co. official flying to Vienna to meet Dean Roller. Discussions followed and arrangements made, to fly Dean Roller and 3 student representatives on December 18 to Vancouver to finalize the details. While there the Sopron delegates toured the facilities etc. and confirmed the arrangements.
To me this was very exciting, travel to unknown places and learning a new language should not be that hard? Sanyi, my 12 year old nationalistic brother was not so interested in this pending adventure! From now on every moment was precious. We left Obertraun and returned to Strobl to be together once more as a family. Travel documents were quickly issued the same day. On the 19 Mom took me to Bad Ischl with 'Menci néni' (Mrs. Witt) to buy a pair of winter booths and to visit the hairdresser. She could find a dress amongst the charity clothing, also I was given green ski pants and a matching sweater. I cherished them for years!
On Thursday, the 20th, Bad Ischl music school held a Christmas concert for us, the next day the first heavy snow started falling. We received books and mail from Grandmother for Christmas just like we did at home. Christmas Eve we all walked to the local church for a Midnight mass. The atmosphere was overwhelming and unforgettable! Walking in each other's footsteps, the sound of crisp, crunching snow under our boots. Then suddenly the snow stopped falling, the sky lit up with sparkling stars. Inviting, warm Christmas tree lights flickered in each window as we passed by the houses. I can still feel it, see it. The magic never left me! In church we all sang Silent night 'Stille

Nacht'. So, moving, a moment of peace after a month of upheaval, not a dry eye amongst us, tears were flowing with gratitude to God. We were remembering and at the same time saying good bye to our World as we knew it. As young people, we felt the seriousness of what was happening, but not yet grasped the magnitude of what was before us? On Christmas day, we had a Hungarian mass in the hotel with Christmas gifts distributed to all. We left Strobl on the 28th (Friday) by bus to Salzburg. Here, we were housed in another lager and were given our first of many inoculations. The next evening at the railway station we said our tearful farewell to friends, who stayed behind. Together with Márta we had somehow obtained a map of Europe, so we could follow our route and watched the cities rushing by, Munich, Augsburg, Stuttgart, Heidelberg, Bonn, Köln, Aachen and then Brussels, and finally after two days we arrived at the Oostende docks at 7 a.m. I remember we had fun as we carried around our necks a number card to tell the officials on which ship we were sailing on!

The first time in my life I was on a real ship, even if only for the 3 hours, that it took to reach Dover, but it gave me a taste of what is to come, as we next traveled through England to Liverpool to board our ship for Canada!

The invigorating air blew across the deck, as we said good bye to continental Europe. The next stage of our journey was about to begin. I wondered, if Christopher Columbus had the same sense of awe and innocence as the unknown would become the known.

(This story is about to continue, so be patient! 2017 March 21, Abbotsford, BC)

K Ö Z E L M Ú L T

Kerekes József: **Megemlékezés az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulójáról-Halifaxban**

A kanadai bevándorlási hivatal Halifaxban a 21. mólónál működött 1957-ben, ahol a bevándorlók a hajóról leszállva, a hivalos vizsgálat után vonatra ültek, hogy folytassák útjukat Kanada belseje felé. Az 56-os magyar menekültek nagy hányada hajón érkezett Halifaxba 1957-ben. Ódor Bálint Magyarország kanadai nagykövete ünnepélyes keretek között egy emléktáblát adott át 2016 november 1-jén a 'Canadian Museum of Immigration at Pier 21' igazgatójának. Az emléktábla szövege:

Embassy of Hungary to Canada
Magyarország Kanadai Nagykövetsége
Commemorating the 60th anniversary of the Hungarian Revolution of 1956; the Embassy of Hungary donated this plaque to play tribute to Hungarians who fought against the communist terror.
Hungary is grateful to Canada for receiving large
numbers of Hungarians and providing with the freedom they yearned for.
:

Magyarország Kanadai Nagykövetsége
A magyar 1956-os forradalom 60. évfordulója alkalmából:
Magyarország Kanadai Nagykövetsége ezt a táblát adományozta
hogy kifejezze hálaját azoknak a magyaroknak akik harcoltak a kommunista terror ellen.
Magyarország hálás Kanadának amiért nagyszámú magyart befogadott
és lehetõséget adott nekik, hogy szabadon élhessenek,
ami után ők oly nagyon sóvárogtak.

Az ünnepély alkamából Peter Pickersgill, író, festő, karikatúra rajzoló, építész és könyvillusztrátor beszédében összefoglalta az 1956-os magyar menekült áradat kanadai befogadásának hátterét. Apja, Jack Pickersgill Kanada bevándorlási minisztere volt Louis St. Laurent kabinetjében 1956-ban. Jól tudjuk, hogy a vancouveri UBC Faculty of Forestry - 'Sopron Division' létezését elsősorban neki köszönthetjük.

A hivatalos program után beszélgettem Peter Pickersgillel, s mondtam neki, hogy én is soproni alumnus vagyok és hogy a doktori disszertációmat a Terra Nova Nemzeti Park tavairól írtam. Tudni kell, hogy a Terra Nova Nemzeti Park létezése ugyancsak Jack Pickersgill nevéhez fűződik, aki mint politikus a newfoundlandi Bonavista–Twillingate választási körzet képviselője volt a parlamentben. Peter Pickersgill gyermekkorában sok időt töltött a nemzeti park környékén. Jelenleg is a közelében, Salvage községben él, ami szerény véleményem szerint Kanada legszebb települései közé tartozik. Kérésemre készségessen hozzájárult ahhoz, hogy előadása szövegét a Kapocs közölje. *(2017 február, Halifax, NS)*

Peter Pickersgill: **Sixty years ago**

I was very grateful to be invited to this wonderful evening at the magnificent Pier 21. Is it any wonder that immigrants have been landing here for centuries? It is absolutely beautiful. Beautiful, certainly, but above all I was struck by its purpose. To create a special space on the Halifax waterfront to celebrate the arrival in Canada of many thousands of immigrants from around the world. Apart from First Nations who have been in Canada since long before recorded time, we are all immigrants, or offspring of immigrants who came here to seek a better life and in so doing have made our country better.

My purpose was to celebrate one such group, the Hungarian refugees who 60 years ago fled their country and discovered shelter and new lives in Canada. Many members of the audience were aware that in 1956, while the eyes of the world were fixed on the Suez crisis in the Middle East, a daring group in Hungary seized the opportunity to overthrow the communist regime in Budapest. The revolt was sudden, bold, and dramatic. A gesture so unpredicted that it took the Soviet government utterly by surprise. But not for long. Behind the Iron Curtain such behavior was not permissible. Within days, tanks crossed over the border into Hungary. The clatter of their treads on the cobbled streets echoed through Budapest, sending a chill through the population. But not into the hearts of everyone.

Up against tanks equipped with cannons able to level multi-story buildings, the freedom-fighters shouldered their weapons. For the most part these were shotguns and small caliber rifles, better suited for hunting ducks and squirrels. Finding themselves short of effective weapons the fighters made their own. After filling a bottle with gasoline, twisting a scrap of cloth into its mouth, and striking a match to it, they would hurl this home-made firebomb

at a tank and set it afire. With any luck, they might blow it up entirely. At first, these crude weapons were able to hold the Soviets at bay. The streetsof Budapest crackled and hissed with burning gasoline; black smoke enveloped the blazing tanks. As the courageous but uneven struggle of the freedom fighters unfolded, the Molotov Cocktail, originally devised in Finland to resist the Russians in World War II, became an overnight sensation.

All over the world people were watching, courtesy of the new communications device called television. Among them, in Ottawa, were two eleven year old boys named Pete, my Hungarian-Canadian next-door-neighbor and I lay on his living room carpet, riveted to the drama on the TV screen. Sitting behind us, his hands gripping the arms of his chair, slumped Peter's father, his eyes overflowing with tears.

Molotov Cocktails can only resist armored vehicles for so long. Inevitably, as the Soviets grasped the upper hand, many Hungarians fled their homes. On November 4th the first refugees started crossing the border into Austria. Within days the temporary refugee camps were already filling rapidly. In faraway Canada, our government met to discuss what could be done to help the fleeing Hungarians. The novice Minister of Citizenship and Immigration, with a wife and four children, was Jack Pickersgill. He convinced his Cabinet colleagues that the situation was urgent, and he should drop everything and go to Austria immediately. Within days after arriving in Vienna, he had rented larger space and more staff to interview applicants for immigration. He ordered priority access to Hungarian citizens, and offered loans so they could make their way to our country. In addition, he convinced the Austrian government to set aside sections of the camps specifically for refugees destined for Canada. Our father believed that in that way the Hungarian could begin to get acquainted with one another, and work together. This would help them when they made a start in their new country.

Some Canadians were concerned about the potential of communicable diseases among the refugees who would be arriving soon. The Cabinet agreed with our father's suggestion that, to speed things up, medical examinations should be carried out in Canada. If their health was good, the candidates would be admitted as immigrants. If an illness was discovered, that candidate would be admitted as a guest, and receive medical treatment until well enough to be declared an immigrant.

The planning was unfolding rapidly. But how were the refugees going to actually get out of the Austrian camps and into Canada? Once again our father acted rapidly, proposing by telephone to his fellow Cabinet ministers in Ottawa, that he should hire all the available aircraft he could, fill them with refugees and fly them to Canada. For free. Despite the static over the trans-Atlantic phone connection, our father could no doubt hear the sound of grey hairs sprouting on the heads of his colleagues. This was going to cost a lot of money. In the end it took Cabinet only slightly more than half an hour to agree. For fairness, the government scrapped the previously offered loans and gave everyone free passage.

Our father discovered that the School of Forest Engineering at Sopron University had escaped to Austria as a unit, and were housed in a camp near Salzburg. When he met them, the faculty suggested to our father that they would like to stay together and become attached to a Canadian University, if that was possible. I remember from my childhood one of our father's favorite expressions. which he repeated throughout his life. It is what he said to the faculty members that day: "That's a good idea". And so it was. Our father's Cabinet colleague from British Columbia, James Sinclair, took only three hours to convince the University of British Columbia to 'adopt' the Sopron School of Forestry. Education would be continued in the Hungarian language, gradually phasing into English courses given by UBC professors. The program would continue for five years until the first group of 250 students had all graduated. As predicted, that happened in 1961. By 1966, 80% of the graduates were permanent residents of Canada.

Many of them were present at Pier 21 that wonderful evening, along with some of their children and grandchildren. It proved once again that when immigrants come here seeking to make a new life, they end up building a new Canada.

The Sopron story is one small nugget of success, but overall the government brought 37,500 Hungarians to Canada in 1956. This was a larger number than any European country, and only a thousand fewer than the United States of America.

After his retirement our father was asked by a journalist what was the most satisfying accomplishment in his fourteen years of public life. Without hesitation he replied that it was bringing the Hungarian refugees to Canada.

Our father was guided by certainly his own family history when in 1956, he encouraged his Cabinet colleagues to roll out the red carpet. Generations earlier our father's ancestors were United Empire Loyalists. That's the name given to refugees whose loyalty to the British monarchy caused them to flee what would become the United States of America and make a new home in what would become Canada.

Jack Pickersgill is no longer with us, but in Ottawa's Byward Market there stands a memento that brings him together with First Nations, Hungarians, and the forestry of British Columbia. A totem pole. The Totem Pole of Canada. The Gitsxan First Nation in British Columbia found the right tree in the forest and it was cut down. At the base of the tree, which is the location of greatest importance on a totem pole, Gitsxan carvers sculpted a raven. Among First Nations that bird symbolizes both wisdom and trickery. The pole was shipped to Ottawa where, one by one, images were carved into it, each one representing a nation whose people have immigrated to this country to join First Nations in building Canada. This project was a fund-raiser for the Ottawa School of Art. Our team approached various countries to fund their national symbol. When we asked the Hungarian Government to participate, the reply was an immediate yes. But they had a request. Would it be possible, they wanted to know, for something honoring Jack Pickersgill to be incorporated into the symbol of Hungary? Our reply was also an immediate yes. The Hungarian coat of arms is flanked by a pair of angels. So it is, that in front of the Ottawa School of Art, 25 feet above the ground, the totem pole sprouts a pair of wings. If you look carefully you will notice that the angel on the left is wearing a pair of thick-rimmed glasses. Just the kind that Jack Pickersgill always wore.

(Version of a speech given at the Canadian Museum of Immigration at Pier 21 in Halifax, NS, November 1, 2016).

Grátzer Miklós: **Ha elmegyek ne mondjatok rosszat rólam...**

Szépen hangzik ez a magyar nóta, de nem ismeri az emberi természetet. Ha valaki elmegy mindig van rosszindulatú pletyka, főleg akkor, ha kicsi az esély cáfolatra, vagy nincs esély, hogy valaki visszavág. Gondolom ez nem csak egyénre, hanem nagyobb közösségekre is vonatkozik és ha van még valami politikai kapcsolat is, akkor a rágalomhadjárat olyan biztos, mint a hideg tél Winnipegben vagy Usain Bolt győzelme a 100 méteres futásban. Miért jár most ez a téma fejemben? Napok óta havazik, a téli táj gyönyörű az ablakból, de szobafogságra vagyok ítélve. A házamtól a városba levezető út meredekebb, mint egy kezdő sípálya, a hó alatt vastag jégréteg és még a felláncolt teherautó is ijedten megfordult a domb alján, amikor sót akart szórni. Nincs többé kifogás, van időm a hatvan éve felgyűlt és egy szobát kitöltő papíranyag rendezgetésére, vagy legalább is beleturkálni a megsárgult papírlapok közé és olvasgatni őket. Elég hamar találok egy érdekes újságcikket, a 'Magyarország' napilap 1957 novemberi számát (a nap elmosódott lehet 3, 6 vagy 9). Egy nagyobb terjedelmű hosszú cikk „Soproni múlt, Soproni jelen" címmel felkelti az érdeklődésemet. Így kezdődik: „A villamosok nem csilingelnek, az emberek nem rohannak az utcán, az üzletekben nincs tülekedés, noha minden kapható, még mosógép is és gyerek kerékpár is. A lenin köruton van tilos jelzés, láncos korlát, de a forgalom renyhe." Tehát Sopronban nincs nyüzsgés és minden a fejlődés hiányát mutatja. S szocializmus építésében Sopron lemaradt, nem használta ki fekvését, kulturális kincseit idegen-forgalom fejlesztésére. 1935-ben a várost 55,201 idegen turista kereste fel, 1957-ben kevesebb mint száz. Akkor a városnak 8 szállodája volt, most csak egy. Jól leírja a cikk a város történetét, kincseit és elzártságának okait és még a határsávi problémát is felveti. Csak egy mondat böki a szemem: „a nyugatra eső számos magyar- és németajkú faluktól az országhatár választja el, és az ellenséges propaganda igyekszik ezt a határt vasfüggönnyé tenni".
Évekig ott éltem a vasfüggöny árnyékában, láttam a szögesdrótot, őrtornyokat és most hatvan évre rá megtudom, hogy az egész csak propaganda volt. Az írás kezd érdekesebb lenni a „Történelmi múlt legújabb fejezete" alcím alatt. Olvasása közben mindjárt látható, hogy az egész írás célja a nyugatra távozott egyetemisták történetének politikai magyarázata.
„A legújabb történelmi emlék 1956 októberi-novemberi eseményektől datálódik. Márványtábla róla nincs és nem is lesz. Sopronba is megérkezett egy nyugatról küldött Horthysta-tiszt. Megszervezte az Erdőmérnöki Főiskola bizonyos 'forradalmár', ejtsd hőbörgő hallgatókból a 'D' csoportot, letartóztatták a főiskola marxista tanszékének oktatóit és a városi pártbizottság tagjait".
A „Pokolba vezető út jó szándékkal van kikövezve" alcím alatt folytatódik az immár eltávozott diákok története. Röviden ismertetem, de egyetlen stílus hibán fennakadtam: az alcím ellenére sehol nincs semmilyen jószándék megemlítve.
„Nem a diákok voltak a főbűnösök. A forrófejű fiatalokat megszédítette a nacionalista agitáció borgőze. A felelős néhány karrierista és soviniszta felfogású egyetemi oktató, élükön Roller Kálmán volt igazgatóval. Ezek, november 4.-én érezték, hogy bal lesz, felelni kell majd tetteikért. Ekkor lelkiismeretlen politikai spekuláció kezdődött a szerencsétlen megszédült fiatalokkal. Elterjesztették...(hogy)...Salzburgban az osztrák ormány megnyitja a m a-gyar erdőmérnöki egyetemet. Osztrák és magyar tudós professzorok fogják őket tanítani! Ösztöndíjat kapnak schillingben. Talán még autót is vehetnek a szorgalmas diákok".
A cikk folytatja, hogy persze ez csupa hazugság volt és így összegezi: „És mi a valóság? A valóság a menekült táborok zsúfoltsága, híg árpa kávéja, amiért sorba kell állni".
Ahogy ezt olvastam, szinte már kezdtem izgulni hogyan alakul további életünk otthoni tálalásban. Nem csalódtam, a cikk írója még jobban belelendült kálváriánkba és kategorikusan közölte az olvasóval, hogy sose lett egy magyar erdész kar, de még alkalom se tovább tanulni. Lássuk mi történt velünk:
„Újabb hír terjedt el a menekült táborban: a kanadai kormány magyar főiskolát rendez be Kanadában az erdőmérnököknek. Mindenki ösztöndíjat kap! Ha végeznek, busás fizetéssel erdőmérnökként helyezik el őket. Az autó már nem is kétséges! Ez volt az ígéret és vagy százan átrepülték az óceánt.
A kanadai magyar főiskola-propaganda az álmok világába tartozik, amellyel magyar fiatalokat csaltak ki favágónak, olcsó bérért a kanadai őserdőbe. A soproni diákokból így lett bérletörő a kanadai őserdők fagyos poklában".
Itt nem csak a tényekkel van problémám, hanem egy kifejezéssel is. A pokolnak sok jelzője lehet, de a fagyos az nem találó. Ez így egy klasszikus oxymoron, nagyon hasonló otthoni fiatalságunk 'béke harcához' erre a tragikus történetre, Sajnálat is van irántunk:
„A diákok túlnyomó többsége – noha volt közöttük ellenforradalmár is – jóhiszemű fiatalember volt. Kanadában mégis van számukra iskola – az élet szomorú iskolája, amelyben a hazug nyugati propaganda úgy fűrészelte el a fiatal életpályákat, mint a favágók a sudár fatörzseket".
Itt talán pontot lehetne tenni erre a tragikus történetre, de az író felcsillant egy megváltás reményt, mert az élet iskolájában is tanulhat, aki komolyan veszi. A megoldás kézenfekvő, legalább is a cikk szerint: bocsánatot kérni, visszamenni és lelkesen építeni azt a rendszert, aminek hátat fordítottunk.
„A soproni diákok is kezdik levonni a tanulságot ebből az iskolából. Egymás után írják leveleiket a soproni főiskola igazgatójához „Kérem vegyenek vissza a főiskolára, haza fogok jönni" ..." Tettem felett nem bánkódni akarok, hanem azt helyrehozni" vagy „az Alföldet szeretném erdősíteni, ez volt és maradt a vágyam". Elmentek százan, de a soproni magyar főiskolán nincs diák hiány".
Biztos vagyok benne, hogy az élet iskolájában és a UBC magyar erdészeti karon átment barátaimnak nincs szüksége a cikk kritikus elemzésére, főleg hatvan év után. Ugyanakkor hasznosnak találom a cikk ismertetését, egyfajta tetemre hívást, mert nem csak nagy évfordulókat kell ünnepelni, hanem megmutatni az akkori rágalmak hangját. Cáfolat nem is kell – nem is szükséges. Nincs márványtábla, de van egy gyönyörű szobor a Botanikus Kertben. Mégis létezett valami kinti főiskola, mert minden szeptemberben jönnek tisztelet diplomáért, ezekből a kettéfűrészelt életpályájú, a favágó telepek 'fagyos poklából' kiengedett lakók. Persze az is lehet, hogy csak jönnek a Lenin Körútra vagy gyermek kerékpárért.
A cikk írója nincs megnevezve, csak LM van aláírva, ami furcsa egy ilyen hosszabb lélegzetű írásnál. Lehet, hogy még él, lehet, hogy 1990-ben megörült, hogy nem írta ki a nevét, de nem haragszom rá, mert lehet, hogy kényszerből írta. De sok felesleges aggodalmat okozott – nem nekünk, hanem szüleinknek. Szegény otthoni szüleink nem tudták mit higgyenek, azt, amit a fiuk írt Vancouverből, hogy ismét tanul a UBC magyar Erdész Karán, vagy azt, amit az otthoni újság írt, hogy olyan iskola nem is létezik.
Másik észrevételem az, hogy mennyire egyformák voltak ezek az ellenünk írt írások. A 'Bujkál a hold' regényben az eladott diákok éheznek a favágó telepek szűkös ételadagjain és ismét az egyetlen megoldás megszökni és haza menni. Egy másik napilap, szintén 1957-ben szinte szóról-szóra ilyen beszámolót ír. Kapzsi tanárok és diákvezetők fejpénzért eladták a diákokat kényszermunkára és mikor megszöktek akkor a csendőrség vadászta őket az utak mentén. Persze könnyen elkapták őket, mert a személyzeti igazolványukat elvették tőlük a telepen. Még érdekesebbnek találtam egy szintén Magyarországon megjelent cikket Parragi György tollából, ő még azt is hozzá tette, hogy soha nem lesz belőlünk semmi, útszéli nyárfák leszünk Kanada kihalt útjain. Még egy kis szójáté-

kot is bedobott a *populus* szóval, ami persze népséget, de abból is az alacsonyabb fajtát jelenti. Persze, hozzá teszem, hogy Parragi egy évet járt erdőmérnökire, aztán átment bányásznak, de aztán újságíró lett. Ezért az ő támadása jobban fájt. Erre a 'Nyárfa és nép' cikkére nyílt levéllel válaszoltam, az Ifjúsági Kör nevében, amit egy tucat É-amerikai emigráns lap le is hozott (teljes szöveg Roller K: Mi is voltunk egyszer az Akadémián, 1956-2000, 70 - 73 o).

Nagyon úgy néz ki, hogy ezek az írások egy felülről irányított rágalomhadjárat részei voltak, és egy kaptafán készültek. Kísérteties a hasonlóság jelen korunk politikájában használt 'talking points' és 'fake news' módszereire.
A Kapocs tartalmi irányának mottója Rétfalvi László frappáns megfogalmazásában: Magunkról, Magunknak. Ezzel tripla lesz az alliteráció és az esélyem is javul, hogy írásomat lehozza a következő Kapocsban. *(Bellingham, 2007 február 6)*

S O R S O K

A Szózat szerint:

„Hazádnak rendületlenül légy híve óh magyar!"
Úgy is, ha máshol lesz a sír, mi egykor eltakar,
mert azt sosem feledheted, hol sarjadt gyökered.
Bárhová ültet is a sors, e gondolat veled
marad és nyomja lelkedet, sőt, vérzel is talán
a modern faj-megkeverők új műtőasztalán,
hol a nemzeti öntudat kivágandó fekély.
Éltük adták hős őseid ezért a nemzetért!

„A nagyvilágon ekívül nincsen számodra hely."
Bár úgy tűnik, hogy rátalálsz, a jólét átölel,
s egy pillanatra azt hiszed, hajód a révbe ért.
Miért fáj hát mégis szíved a szent hazaiért?
A szóért, mire tanított kisgyermekként anyád,
a földért, ami felnevelt, mit úgy hívtál: hazád,
a népért, kinek része vagy. A sok ostorcsapás,
mit elvisel, fáj hátadon túl száz határon át.

Hogy ottmaradtál hű utód, hol ősöd hona volt,
csak az idegen hatalom más országhoz csatolt,
vagy vándoroltál hontalan, mintegy sorsüldözött,
a zsarnoksággal mert hited, nézeted ütközött?
Közös a nyelv, közös a múlt, közös az akarat:
ne vesszen el hős ezer év az átoksúly alatt!
Szétforgácsolva nemzetünk, megcsonkítva hazánk.
Felmérhetetlen feladat vár itten még reánk!

Ám jőni fog, ha jőni kell egy újabb nemzedék,
ki tiszta szemmel látja majd a múlt idők sebét.
És tenni fog, mert tenni mer! A lelkiismeret
vesztébe nem engedheti az ősi nemzetet!
Európa keretén belül is fennmaradhatunk,
ha a viszálykodás helyett mind egyet akarunk.
Őrizzük, ápoljuk a szót, a magyar kultúrát!
Így áld, vagy ver a sors keze: e nemzet él tovább!

Király Ilona

E U R Ó P Á B A N M A R A D T A K

Bariska Mihály: **Életút beszámoló**

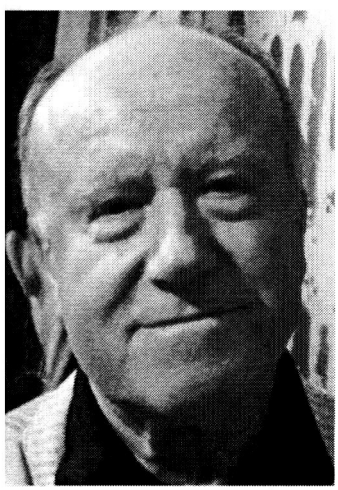

A *bariš* törökből békét jelent. A Felvidéken nevezték a bárányt baris-nak, avagy bariská-nak. Apám gyöngyösi születésű. A Bariskák világ életükben szőlőgazdák voltak.
Baross utca 1 alatt születtem Pesten. Ez a cím a Pál utca eleje is. Később a József-Körút/Pál-utca sarkán laktunk egy ideig, s így suttyomban 'Pál-utcai fiúnak' tartottam magam, miután megismertem Molnár Ferenc regényét. Ezúton jöttem rá, hogy milyen 'történelmi' időket mulasztottam el. Persze ottlétem idején a 'grund'-nak már nyoma sem volt, és a regényben szereplő hősök nevét viselő öreg emberekkel sem találkoztam. Így a pál-utcai nimbusz Körülöttem gyorsan szétoszlott, mint sóhaj a ködben.
A háborút már Szombathelyen éltem át. A bombázások során megritkultak az osztálytermek, az elemi iskola első osztályát ősszel a római romkertben tartották. A helyzet azután hamar rendeződött. A gimnáziumot 12-évesen a premontrei szerzeteseknél kezdtem, de már az első évben átszervezték az egész tanítási rendszert. Általános iskolások lettünk. 14-évesen újra beiratkozhattam a gimnáziumba.
Jó előmenetelű voltam, így nem kellett felvételi vizsgát tennem. Mégis behívtak Sopronba, mert Apámat tanári mivolta következtében értelmiségi származásúnak számolták, azaz politikailag megbízhatatlannak. A politikai vizsgán 'Staszi bácsi' egyik tanársegéde elnökölt, aki későbbi életemben még jelentős szerepet játszott. A vizsga idején veszítette el a magyar aranycsapat a berni foci-világbajnokságon az aranyérmet, ami engem annyira lesújtott, hogy a focira aztán életem folytán rá se hederítettem.
Soproni éveimnek nem volt kiemelkedő eseménye, mert én a szabadidőmet tanulással töltöttem. Így nem tanultam meg tarokkozni, nem ping-pongoztam, nem voltam hajtóvadászaton, nem tapostam a soproni szőlőt borrá, nem futottam a soproni lányok után. *Nem*-i életet éltem, a *nem* szó volt az állandó kisérőm. Egyetlen vesszőparipám a könnyűatlétika volt, aminek következményeképpen az első forradalmi napokat Sopronban elmulasztottam - ugyanis csapatunkkal Keszthelyen voltunk atlétikai versenyen.
A forradalom idején szállítmányokat kisértem Budapestre, mivel némi helyi ismerettel rendelkeztem. Egyik éjjel a főiskolán önkénteseket kerestek a határra. Elsőként Nagy Antal jelentkezett, egy lesoványodott évfolyamtársam, aki példája láttán nagyon elszé-

gyeltem magam; hogy ő, ilyen gyönge alkatú fiú fog majd kiállni fegyverrel a kézben AVO-sokkal szemben. Rögtön jelentkeztem én is. Így kerültünk ki a határra. Onnan aztán kisodort minket a menekülők áradata Ausztriába. Emlékszem, hogy ketten ültünk valami vasúti sínen a lemenő nappal szemközt és azon merengtünk, hogy hogyan folytatódik az életünk. Egyszer csak megáll mellettünk egy teherkocsi, fegyveres határőrök ugráltak le róla. Egyikük tudott magyarul és mondta, hogy adjuk le nekik a fegyvereket, különben internálniuk kell minket. Így meg elvisznek egy menekültek gyűjtőtáborába. Traiskirchen, majd Sankt Wolfgang voltak az állomásaink.

Eredetileg én is Kandába akartam menni, de Európa mellett döntöttem szüleim miatt. Aztán mégis visszamentem a szervező irodába, hogy bejelentkezzek kanadai kivándorlók közé. Állítólag vasárnap reggel 10 óráig lehetett változtatni. Dobogó szívvel ültem a várószóbában és latolgattam a lehetőségeimet. Aztán 10-et ütött az óra, amit szimbolikus jelnek vettem. Igy maradtam Európában.

Svájcba egy kis busszal vittek zürichi diákok hatunkat (Jacsman Jancsit, Hegedüs Tónit, Hintsch Gusztit, Huszai Jánost, Szilágyi Tibort és engem). Zürichben idővel Boross Gyuszi, Donáth Gyuri, Kovács Lajos, Pollák Károly, Stettner Miklós kollégákkal bővült a csapatunk. Nagyon összetartottunk, minden hónapban ünnepeltünk egy születésnapot - ami hagyománnyá nőte ki magát. Immár 60 éve élünk Svájcban, de ezek a havi összejövetelek még mindig tartanak. Barátokká, családtagokká váltunk. Összetartásunknak híre is ment oly annyira, hogy a neves *Neue Zürcher Zeitung* napilap évekkel ezelőtt egy egész oldalas cikket szentelt nekünk.

Svájcban két hónapon belül bekerültem egy svájci családhoz, amelynek már öt felnőtt, magamkorabeli gyereke volt. Ők szobát, ellátást és családi környezetet biztosítottak nekem, a tanulmányaimat meg egy kisvárosi kertész fizette. Sok hálával gondolok vissza ezekre az időkre. A kapcsolat a családdal még ma is szoros. A jólelkű kertész már rég az örökzöld kerteket ápolja.

Közvetlen a bevándorlásom után én még jó három évig vissza akartam menni Magyarországra, ahogy a helyzet megengedné. Aztán beleszerettem egy svájci lányba, még a neve is tetszett nekem: Ingrid. Ez volt a sorsfordulat. 1963-ban hozzám jött feleségül.

Az erdőmérnöki diplomát üggyel-bajjal 1959-ben szereztem meg. Papírjaim szerint hontalan voltam. Svájcban csak állampolgárt választanak meg erőmérnöknek. Itt az erdőmérnök jelentősége egy községben akkora, mint Magyarországon egy papé, kisbíróé vagy jegyzőé. Két évig tehát irodai munkákat végezhettem, majd bejelentkeztem a zürichi főiskola (ETH) Fatechnológiai Tanszékére doktorandusz jelöltnek. Először három hónapig fizetés nélkül, majd egy fél évig fél-fizetéssel bizonyítottam be, hogy méltó lennék a jelölésre. Nagy meglepetésemre itt találkoztam 'Staszi bácsi' tanársegédjével, aki feladta(?) kommunista elveit, disszidált, s egy svájci farostlemezgyár megbízásából a főiskolán doktori címért dolgozott. Mondanom sem kell, hogy kapcsolatunk mindvégig hűvös maradt, s később mikor főnöke lettem ... de erről inkább nem írok.

1966-ban ledoktoráltam, majd 1967-ben svájci állami ösztöndíjjal USA-ba, Syracuse-ba mehettem posztdoktori tanulmányútra 1969-ig. Syracuse nagyon tetszett nekem. Itt találkoztam Hudák Jancsival, aki szintén valami tanulmányúton volt, Grátzer Mikivel, aki akkor friss házasként edzett a város aszfaltos útjain. Feleségemmel együtt megtett hosszú, hathetes túránk alkalmával át az Egyesült Államokon eljutottunk egészen Vancouverig. Nagyon sok évfolyamtárssal találkoztam, akikkel felújíthattam a baráti kapcsolatot, sőt többen, Bódig Jóska Denverben, Kozák Tóni Vancouverben és Balatinecz János Torontóban még házi vendégül is láttak. Vancouverben összefutottam Adamovich Lászlóval, Pászner Lacival, Rab Rudival, Somogyi Arankával, Király Ilonával, Kórán Zolival, Grozdits Gyurkával. A Szász tanyán is voltunk. Ez az amerikai tartózkodás kinyitotta a szemem: megismertem a kiengesztelhetetlen nemzetiségi problémákat, láttam a közéleti biztonság gyöngeségét, a kultúra alacsony értékét, a bevándorlók nehéz beolvadási készségét, a lakósság környezettel szemben tanúsított közömbösségét, az újságok köldöknéző önteltségét, de láttam gyönyörű tájakat is, élveztem az amerikai emberek közvetlenségét, lelkesített a jövőbe vetett hitük, megcsodáltam a technológiai fejlettségüket, megtanultam tűrhetően angolul beszállni. Mégis szívesen tértem vissza az USA-ból, nem volt vágyam ott maradni. Még visszalátogattam egyszer 1976-ban egy cellulóz konferenciára, ahol a megjelent tudósok jövő homályában igyekeztek kontúrokat felfedezni.

A zürichi főiskolán (ETH) felmásztam az akadémiai létrának a saját erőből elérhető legmagasabb fokára, azaz 'privát docens' lettem. Ez lekötelezett tanításra. Főnököm, aki már akkor alkoholista volt, átadta nekem a technikai laborrészleg vezetését 16 munkatárssal. Ezekből hatot alkalmatlanságuknál fogva fél éven belül tovább ajánlottam (mindenkinek szereztem állást, de lebzselőket nem szerettem magam körül), három doktorandusznak, akik már negyedik évet kínlódtak az intézetben, úgy lerövidítettem a munkáját, hogy egy éven belül megkapták a doktori címet. Ipari projekteket kerestem. 1981-ben már nem bírtam a sok feladatot, kérvényt írtam az iskolavezetőségnek, hogy fokozzanak vissza egy pozícióval és bízzanak meg valaki mást a vezetéssel. Ilyent persze a főiskola nem ismert - írtak egy levelet, hogy legyek büszke az elért eredményeimre stb. Negyvenöt évesen nagy ívben elkezdtem új munkakört keresni. Svájcban találtam egy házmesteri állást, persze éjjeli őrnek mindenüvé felfogadtak volna. Külföldről is jöttek ajánlatok, Torontóból, Berkeleyből és Pretoriából. Torontó nem jöhetett számításba (Balatinecz Jancsi szerint a nyár július 6-án délután háromtól négyig tart), Berkeley sem (már akkor megjósolták, hogy Kaliforniában belátható időn belül elfogy az ivóvíz), maradt tehát Pretoria. Küldtem egy érdeklődő levelet.

A Nemzeti Faanyag Vizsgáló Intézet rögtön meghívott egy hónapos ismerkedő tartózkodásra. Kértek pár témacímet, amivel én náluk bemutatkoznék. Küldtem hetet választéknak. Mind hetet kívánták. Így egy napot töltöttem akkori eredményeim csillogtatásával, aminek következtében tíz meglévő osztályuk mellé, számomra egy tizenegyediket hoztak létre: Fundamental Studies (ez később azt jelentette, hogy minden osztály meg nem oldott problémája az én asztalomra került). De elhurcoltak az ország minden sarkába, megmutatták a Jóreménység Fokát, elvittek a Krüger Nemzeti Parkba, színházba, a nyáron is működő korcsolyapályára, Stellenboschba - borvidék fővárosába -, szóval mindent megtettek, hogy megnyerjék a tetszésemet.

1982 júniusában aláírtam a szerződést, és '83 januárjában családostól, Denise lányunkkal (14) és Andor fiunkkal (11), elköltöztünk Pretoriába. Dél-Afrika egy 'harmadik világ', ha az első világ a fejlett, második a fejletlen. Dél-Afrika ásványokban dúsgazdag, egy-két gigantikusan nagy vállalata van, az egyetemeken jóképzésű emberek dolgoznak, de túl sok a szegény és írástudatlan ember. Ebből adódik, hogy olyan témákra, amelyek a nagy vállalatokat mozgatják van elég pénz, de szociális jellegű témákra egyszerűen nincs fedezet. Az erdőgazdaság a nagyvállalkozások közé tartozik. (Dél-Afrika nagyon szegény volt őshonos erdőterületekben. 1886-ban egy francia erdőmérnök honosítani tudta azt az erdőművelő politikát, hogy évente minimum tízezer hektár kopár területet erdősítsenek. Ennek politikának a következtében az utóbbi több mint 100 év alatt több mint egymillió hektár erdőt ültettek). Dél-Afrika ma tartamos erdőművelést folytat, fát exportál, maga látja el a két nagy papírgyár-láncát (Mondi és Sappi), sok fát használ a bányákban tartónak, bútor és építő ipara is jelentős. Így bőven jutott nekem is feladat. Dolgoztam az aranybányáknak (miközben egy gramm aranyat sem láttam), fűrészüzemeknek, papírgyáraknak, a bíróságnak, standardizáló intézetnek, fogorvosi kutatóintézetnek, szóval elképzelhetetlen a lehetőségek palettája. Ugyanis az a helyzet, hogy Dél-Afrikában kevés a szakember. Hozzáértők nemcsak, hogy való-

gathatnak a sok megoldatlan problémában, de nincs kellemetlen versenytárs, és kezet csókolnak mindenkinek és pénzt dobnak mindenki után, aki problémát képes megoldani. A délafrikai tartózkodás számomra tudományos és hivatásos szempontból is aranykor volt.
Az első 5 évet Pretoriában töltöttem a CSIR-nél (Council for Scientific and Industrial Reserch). Itt a munkám mellett egy orvossal és egy vaskereskedővel társultam össze és közösen vettünk egy kimustrált fűrésztelepet. Hát kemény fába vágtuk a fejszénket: Az elektromos áramot magunk fejlesztettük egy kiöregedett gőzmozdonnyal, amelyet jó 150 km távolról kellett a helyszínre toloncolni. Vizet artézi lyuk fúrásával kerítettünk. Munkásainkat a környező vadonból toboroztuk: 45 írástudatlan bennszülöttet, akik csak a zulu nyelvet beszélték. Szerencsére a két fehér előmunkás egyike tudta a nyelvüket. Nekünk kellett szállásról, ételről gondoskodni, mivel hétközben a telep körül tanyáztak a munka végeztével. Mi tanítottuk be őket, magunknak kellett a meghibásodott gépeket javítani. A legközelebbi település kb. egy óra autójárásnyira feküdt.
Én voltam az üzemvezető három nap egy héten. Mindjárt az elején felvilágosított a zulut is beszélő előmunkásom, hogy nekem tekintélyproblémám van. A bennszülöttek csak olyan valakit ismernek el vezetőül, aki bebizonyította, hogy kiérdemeli ezt a rangot. Azt ajánlotta, hogy ő majd valahogy megijeszti őket, aztán tegyek valami hőstettet. Az esték egyikén a fejére húzott egy farkas álarcot, és mikor a munkások a tűz körül készítették a vacsorájukat, meztelenül üvöltve átugrott köztük a tűz fölött és eltűnt az erdőben. Persze szállingóztak is a munkások hozzám, félénken mondván, hogy farkasember van az erdőben. Erre fogtam egy baltát meg egy fáklyát és tüntetett bátorsággal kotorászgattam fél éjen át a sűrűben. Persze én is meg voltam egy kicsit szeppenve, mert a vidéken még vadon élő állatokról rebesgettek, hogy van hegyi oroszlán, meg majmok, és mérges kígyók egy serege. De ettől kezdve a szememről olvasták le a kívánságimat az amúgy is jámbor, jóakaratú emberek.
A pretoriai létem kiemelkedő programja mégis egészen más volt. Már fiatal korom óta csellózom (tulajdonképpen tévedésből, ui. apám jól tudta, hogy szaxofont szerettem volna játszani, mégis egy napon azzal állt elő, hogy a szombathelyi zeneiskolában lenne egy cselló, amelyet használhatnék. Mivel azt hittem, hogy a cselló a szaxofon egy változata, örömmel beleegyeztem. Aztán mikor térdem közé vettem a hangszert, kerestem, hogy hol kell belefújni. Nagy volt a kijózanodás! Apám kedvéért és illemből azért mégis el kezdtem játszani. Persze ma föl nem adnám). Később Svájcban eljártam a hegedű-készítő iskolába, hogy kitanuljam ezt a mesterséget. Hangszerkészítő tanáraimmal hosszú éveken át még azután is kapcsolatban maradtam, Pretoriában is. Így adódott, hogy először az ottani quartett tagjainak a hangszereit kezdtem el javítgatni, amely quartettnek a kisegítő csellistája lettem. Havonta egyszer felléptünk a „Zottelhexe" című vendéglőben is, ahol a vacsorát szalonzenével kísértük, majd a desszert után meghívott művésszel koncertet játszottunk. Hegedűkészítő hiányában - 1600 km körzetben én voltam az egyedüli 'szakember' - először a pretoriai zenekarnak, majd a johannesburgi zenekarnak is a hangszerjavítója lettem. Az egyetemi zenekarral rengeteg jó koncertet játszhattam és hallhattam közvetlen közelből. Megismertem a fél várost.
Szomorú esemény is volt. Ingrid visszautazott Svájcba, hogy súlyos beteg mamáját ápolja. Mamája szegény meg is halt, de Ingrid meg nem jött vissza. Gyerekeimmel még addig éltünk házunkban, míg le nem érettségiztek. Aztán ők is elhagyták Dél-Afrikát: Lányom a vőlegényét követte Angliába, akit behívtak katonának itt is meg ott is. Ő angol származása folytán Angliában akart szolgálni. Fiamat is behívták katonának. Dél-Afrikában 3 év a szolgálati idő. Ő a svájci hadsereget választotta, ahol csak négy hónapra vonul be a kiskatona. Így egyedül maradtam e fekete földrészen, és gondolatban keresni kezdtem az Európába visszavezető utat.
1987-ben nagy változáson ment át a CSIR. Korrupciós esetek következtében keményen határt húztak a magán és köztulajdon közt. Azontúl minden teljesítményt számlázni kellet úgy az intézeten belül, mind a kliensekkel szemben. Ez persze rögtön megmérgezte az együttműködés szellemét, ami hamarosan annyira elfajult, hogy új munkahelyet kerestem. Találtam is Stellenboschban az egyetemen. 1988-ban, először mint kutatói, később mint docens, aztán kinevezett egyetemi tanár minősítésben működtem. Itt éltem 8 évet.
Ha Pretoriában arany életem volt, akkor Stellenboschban gyémánt. A Nemzeti Alapítvány sok pénzzel támogatta a kutató munkámat, az iparból is ömlött a megbízás. Tíz munkatársam volt, néhány projektbe az egész erdészkar is bedolgozott. Elise is hozzám költözött Pretoriából, akivel még ott ismerkedtem meg. Jól zongorázik. 94-ben házasodtunk össze. Kint állandóan sütött a nap, csicseregtek a madarak, már csak az angyalok hiányoztak a menyországból - aztán beütött a politikai realitás! Egyik napról a másikra kommunista rendeletek kezdték a mindennapjainkat keseríteni. Nekem például a minisztériumba kellet írnom egy magyarázó levelet, hogy mivel tudom a szomszéd nyomortanyán élők életét az elektronmikroszkópommal (amelyet én finanszíroztam) megjavítani. Különben nem költhetek rá pénzt - más szóval, azt a pénzt, amit kerestem az iparból feladatok megoldásával, csak szociális projektekre lett volna szabad felhasználnom. Erre föl 1995-ben elfogadtam volt kollégám és barátom Kucera László hívását a zürichi egyetemről, hogy településük át hozzá, mert feje fölé nőtt a munka. Ő a Fatudományi Szék professzora volt. Sajnos már érezte betegségét, amely őt korán, 57-éves korában sírba vitte. A rektor megbízásából átvettem a tanszék, valamint a párhuzamos Fatechnológia tanszék vezetését, melynek professzora kiöregedett. Az egyetem ekkor már tervezte az erdészkar megszüntetését, de még életben akarta addig tartani, míg az utolsó diák is végzett. Velem együtt egyszerre öt professzor ment nyugdíjba. Nyugdíjazásom utolsó napján még négy diplomást vizsgáztattam le. Éjfélkor mentem haza. Persze nyugdíjazásom első napján mégis túlóráznom kellet.
1990-ben kezdtem a soproni egyetemmel a kapcsolatokat kiépíteni. Nyugdíjazásom után ez az együttműködés megélénkült. Jó barátommal, Molnár Sándorral, aki a Faanyagismerettani Tanszék vezetője volt, sok érdekes tervet agyaltunk ki, és valósítottunk meg. Többek közt az egyetemen létrejött az Innovációs Központ, könyvet írtunk Magyarország ipari fáiról, kidolgoztunk - a Lenti fűrészüzem segítségével - egy teljesítményen alapuló kalkulációs rendszert - erről is jelent meg könyv -, megfelelő számító programot is szerkesztettünk. Az együttműködés Molnár Sándor utódaival még ma is szoros, jóllehet ő maga azóta az örökzöld erdőket kerüli.
Öt unokám van, akikkel nagyon szoros a kapcsolat. Persze ők a legszebbek és legokosabbak a világon.
Abbahagyom az írást, mert sietnem kell. A jövő héten nagy zenebona lesz nálunk: Trió, quartett, quintett...
(2017 március hó, Windisch, Svájc)

Rétfalvi László: **Sorsdöntő évek - 1972**

A korán érkező és hosszan tartó edmontoni teleket már annyira megszokhattuk, hogy nem is maradt emlékem az **1972**-es esztendőt bevezető időjárásról. Az viszont biztos, hogy hideg volt. Évekig azután, hogy melegebb klímájú helyekre költöztünk, érdeklődésünk megmaradt az albertai telek alakulásáról és figyelemmel követtük, főleg a hőmérsékleti adatokat a híradásokban. Úgy tűnt, hogy a mi ott töltött periódusunk a ciklikusan változó időjárás leghidegebb szakaszára esett.

Közben zajlottak a dolgok az 'állami apparátus'-ban is. Nem túlzás azt mondani, hogy nagy vállalatok, szervezetek, de főleg az állami gépezetek állandó változásban vannak. Szeretnénk azt hinni, hogy a változás javítást, kiigazítást jelent a hatékonyság érdekében és nyereség-orientált vállalatok estében az nem is kétlendő, de a közpénzen működtetett állami egységeknél viszont csupán a frissen hatalomba került 'vezetők' rigolyája tartja folytonosságban a 'reorganizációkat'. Új kormányok esetében maguk a minisztériumok változhatnak, minisztériumok esetében pedig a kinevezett vezető (majdnem) kénye-kedve szerint szeletelheti és rétegezheti újra az oda tartozó feladatköröket. Az állam természeti kincseinek tartós kihasználásában, esetleges védelmezésében ügyködő szervezetek valószínűleg a leggyakoribb szenvedői az ide-oda rakosgatásnak. Föderális állami szolgálatom kezdetekor az 'Északi ügyek és természeti kincsek' nevezetű minisztériumba tartozott mind a nemzeti parkokkal és vadgazdasági ügyekkel foglalkozó egységek, de szolgálatom évei során hol külön, majd megint egy, de más és más elnevezésű minisztériumokba kerültek. A Canadian Wildlife Service (CWS) maga is hol az erdészettel, hol a halászattal lett egybehozva különböző nevek alatt, még 1971-ben létre hozták a 'Department of Environment', azaz 'Környezet Minisztérium'-ot, ami egy darabig mindet magába foglalta. Aztán azt is újra feldarabolták. Ha más nem, akkor a változtatások nem ritka teljes visszafordítása volt legjobb indikátora annak, hogy előkészítésük nem volt kellően vagy talán egyáltalán átgondolva. Ha mondanivalómból kiérezik ezen történések kritikája, akkor azt a későbbi, az egész kanadai demokratikus berendezkedésből való lassú de folyamatos kiábrándulásom kezdetének is vehetjük.

A föderális 'civil service'-ben (és minden bizonnyal a provinciálisokban is) szintén nyakra-főre jöttek a változtatások. Az év elején a 'biológus' kategóriában megszüntették a legalacsonyabb fokozatot és újra nevezték a maradtokat. Így lettünk-'Bio 3'-ból 'BI 2'-be sorolva, de magasabb fizetéssel, ami jócskán meghaladta az évi infláció után várható emelést. Addigra, állami szolgálatom kezdetétől több mint megduplázódott a fizetésem, pedig a nagy, tíz évig is eltartó inflációs hullámnak akkor csak a kezdetén voltunk. Pénzügyi helyzetünk javulása lehetővé tette, a mindennapi megélhetési költségek mellett, további képzőművészeti dolgok vásárlását is. Nem befektetésnek szánva, hanem lakásunk díszítésére.

A nagy mennyiségű megfigyelési adat analizálása, ami összegyűlt az utóbbi két évben (1970-71) teljesen lekötötte minden irodában töltött percemet a téli hónapok alatt. Közben összeállítottam egy 'iránymutató'-szerű (guidelines) kiadványt, 'Medvék kezelése a nyugati Nemzeti Parkokban' címen, amit eljuttattunk minden Warden irodába, bízva azok felhasználásában. Célunk az volt, hogy amennyire lehet egységesítsük a csapdákban elfogott medvék kezelését, főleg fogva tartásuk hosszának lerövidítését, mérési adataik begyűjtését, mozgástalanításuk miként jének és szabadon bocsájtásuk körülményeinek javítását. Az általunk megfigyelt gyakorlat nagyon eltérő volt park és park között, nagyban a feladattal megbízott wardenok rátermettsége és hozzáállása alapján. Az átlag szerintünk viszont nem volt megfelelő. Győzködtünk a feladat fontosságáról, ha nem is az állatok, mint a rájuk bízott természeti kincs védelme alapján (ami 'kutya kötelességük' volt a releváns törvény szerint!), akkor legalább a ráfordított tetemes erőforrások hasznos felhasználása okán.

A fenti többes szám használata újabb segítőim munkába állását fémjelezik, mivel az új gazdasági év kezdetével lehetőségem nyílt, ismét szerződéses alapon, új kollegákat szerezni munkánk megosztására. Mint korábban, most is tovább tanuló, vagy állandó állásra váró egyetemet végzettek kerültek közénk. (Korábbi évek segítőim valószínűleg már találtak állandó pozíciókat). Elsőnek Judy Root Banff NP-ben, majd Rudy Boonstra Jasper NP-ben kezdett bele a szemétlerakodó telepeket látogató medvék megfigyelésébe. J. Root volt az első és egyedüli női segítőm, aki mindenben megfelelt a feladatnak, de jelenléte férfi csapatunkban nem volt problémamentes az elszállásolás tekintetében. Ekkortájt még nem voltam tudatában az Észak Amerikában már burjánzó 'női liberáció' mozgalomnak, aminek segítőm, viselkedése alapján talán híve is lehetett, így alkalmazása részemről véletlenszerű döntés volt. Ugyanekkor kerültek alkalmazásba a frissen diplomázott Dennis Andriashek, aki az év végéig maradt és állandó pozícióban, hozzám beosztott technikusként, Wilfred Etherington.

A korai 50-es éveiben járó Wilf látatlanban, főleg kora miatt nem volt választási listám első számú helyezettje, de megismerése után csak örülni tudtam szerencsémnek, hogy mégis rá esett a választás. Személyének szerepe karrieremben és általában egész életemben csak később bontakozott ki, de azt hamarosan felismertem, hogy ő minden tekintetben számottevő ember volt. Egy egész gyógyszerészi pályafutást zárt le, amikor két lányának egyetemi végzése után eladta patikáját és maga is újra beiratkozott az egyetemre biológiát tanulni. Mint fiatal katonaviselt ember a háború után farmakológiát tanult, de szíve mindig is a kinti terepbiológiához húzta. Felnőtt korára érett be elhatározása, hogy új pályába kezd. Szerette a természetet, szerette az állatokat és tenni is akart értük. Ezen a téren mindenben lelki rokonok voltunk.

Április első napjaiban az immáron már szokásossá vált nyugati tengerpartra vezető uton voltam, fehérfejű sasaim megszámlálása érdekében. Feleségem társaságában, szolgálati autóval ismét 'egyfuttában' vezettem a Yellowhead Hwy-on Vancouverig, majd az előbbi évhez hasonlóan ott béreltem pontonos Cessna 185 repülőt (West Coast Flying Services, John Lightbown pilóta) és ezúttal extra utasok nélkül, egy Ucluelet-i újra tankolással 3 óra alatt berepültük Barkley Sound szigeteit és partjait. Mint az előző években, Leone is ki akarta használni a húsvéti hosszú hétvéget felmegedni a vancouveri tavaszban, rokonok és barátok között. Ugyan a tavasz nem a várt volt, de a hűvös és erősen szeles időjárás ellenére is legtöbb időnket a szabadban töltöttük. Edmontonba visszatérve felköszöntöttem pihenő kis VW-omat 10. születésnapja (inkább tulajdonomba kerülése) alkalmából s egyidejűleg megemlékeztem kanadai állampolgárságom 10. évfordulójáról is. Április 22.-én, talán nem is meglepetésként, nagy hóesésre ébredtünk, ami akkor már ott sem maradt meg sokáig.

Bár J Root és R. Boonstra szerződése május végére lejárt, medve megfigyeléseink és szoros kapcsolat-tartásaink minden adatot szolgáltatható park 'forrásszemély'-el rendszeresen folytatódtak maradó csapattagjaink által. A nyár elején még gyarapodtunk is Cliff Larsen személyével, akit az előző évben alkalmazott rokona hozott figyelmünkbe. Mivel minden adminisztrációs munka az edmontoni irodán keresztül történt és munkánk színtere pedig túlnyomóan a 'terepen', Edmontontól 350-400 km-re volt, a sok szükséges utazás és a terepen való elszállásolás tetemes költséggel járt. Évi költségvetésem ennek ellenére közel se járt némely, főleg az északi területeken működő kollegák működtetésének összegeitől. Lehet, ha kértem volna többet, kaptam is volna. Megvallom, nem gondolkodtam 'nagyban' (amit a háború alatti nincstelen légkörben felnőtt gyerekkoromnak tulajdonítok a mai napig), inkább a meglévő lehetőségek kihasználását tartottam fontosabbnak.

(Visszatartottságomban nem voltam egyedül: például a Dél Afrikában felnőtt német származású fiatal kollegám 'nyári diákja' arról

panaszkodott, hogy alkalmazója csak 'Philadelphia'-kenő sajtos-szendvicsekkel eteti). Banff NP-ban például, a régebben épült 'CWS lab'-nek nevezett épületet használtuk úgy állati tetemek vizsgálatára és boncolására, mint irodának és szállás-helynek (némelyek még konyhának is), még Jasper NP-ban egy bútorozott apartmant béreltünk, hasonló feladatok ellátására. Utazásra vagy alul használt irodai kocsikat kölcsönöztünk, vagy a későbbiekben inkább béreltünk kisautókat (többnyire az akkor elszaporodó japán 'subcompact' Datsun 510-eseket). Munkaidőnket teljesen a magunknak szabott feladataink véghezvitele köré szabtuk, senki sem nézte az órát, mindannyian az adatgyűjtéssel és felmerülő problémák megoldásával voltunk elfoglalva.

Családi életünkben is történtek nagy változások. Múlt évi látogatásunk alatt javasoltuk bátyámnak, Gyurika keresztfiamat, alkalomadtán hozzánk kiküldeni nyelvtanulás és életélményeinek kiszélesítése érdekében. Mindannyian éltünk az alkalom mielőbbi kihasználásában. A vízum megszerzéséhez többoldalú levelezést kellett lebonyolítani, de a repülőjegy vásárlása nagyon simán ment. 'Jótettünk' viszonzására Ferkó küldött fiával ajándékként, saját építményű ketrecben, mint személyes csomagot, egy hat hetes kis fekete, göndörszőrű porontyot, egy fajtiszta magyar Puli kutyát. Nagy volt az öröm május 28.-án az Edmonton International Airport érkezőjében, amikor kis rokonunk összeölelgetése után mindannyian követtük a hangosbemondón közzétett felhívást, hogy az érdekelt utazó sürgősen menjen és vegye birtokába az 'extra poggyászt'. A nyivákoló kis állattól megszabadulni akaró csomagkezelők és 'vámosok' nem sokat időztek a papírmunkával és percek alatt nálunk volt a ketrec, benne a kölyök-kutyával. A sixtusi kápolna freskója jutott eszembe, amikor a ketrecbe benyújtott kezemmel először megérintettem az apró állatot, ami talán hasonló megilletődés alatt, nyelvének kis érintésével viszonozta kezem simogatását. Akkor és ott kötött barátságunk megmaradt a következő 16 évig.

Több éves házasságunkban ez volt az első alkalom, hogy 'gyerekek' után kellett néznünk, ami csak örömet hozott mindkettőnknek. A gondoskodás az alig tizenéves fiúról és a cseperedő kölyök-kutyáról egybefolyt igyekezetünkben és nem tette próbára képességeinket. Sőt, kihozott belőlünk olyan érzéseket, amit az idáig csak egymás felé éreztünk. Mivel mindketten munkába jártunk, a két ifjonc sok időt töltött el egymás társaságában

és ragaszkodásban egymáshoz nőttek. Mindketten jó étvágyúak voltak, de amíg a Puli falta az eléje tett eledelt, addig Gyurika ugyancsak elhúzta az aktivitást. Közben elvetettünk minden korábban felötlött nevet és pulinkat 'Dugó'-nak neveztük, elfogadva a születési papírjain feltüntetett (Tétényi Híres Dugó) dezignációt. Gyurika kinézetében annyira hasonlított rám, hogy könnyű volt megtréfálni több ismerősünket avval, hogy őt saját fiamként, mint korábbi 'kalandozásaim' emlékét, mutassuk be. Megtettük ezt újzélandi és ausztrál ismerőseinkkel is, akikkel Gyuri első kirándulása kent, kenu-túrára mentünk a North Saskatchewan folyó Devon-Edmonton szakaszán. Mindannyiunkat meglepett fiatal unokaöcsém gyakorlott lapát kezelése (amit egy otthoni kenuclubban tanult meg), amint a csónak orrában ülve is könnyen ki tudta igazítani a hátul ülő 'nem hibátlan' kormányzását. Emellett fiatal korához képest nagyon önálló volt (amit már átszállást igénylő repülős ideutazása során is bemutatott), és amit ki is használtunk, amikor a CN vonatra ültettük, hogy Vancouverben is tölthessön időt, Leone Édesanyjának nagymamáskodása alatt.

Terepmunkánkban nem tartott sokáig Wilf-nek és Dennis-nek sem belejönni a 'kerékvágásba', amit személyes érdeklődésük és megalapozott hátterük révén nagyban ki is szélesítettek. A park személyzet által 'kezelt' medvék ritkán kerülték el figyelmüket és jelenlétükkel elősegítették az állatok kevésbé 'embertelen' kezelését és méréseikkel tovább gazdagították adat-tárunkat. Folytatták korábbi próbálkozásainkat, immáron kevesebb ellenállással a wardenok részéről, rádiójeleket adó nyakörvöket szerelni a kezelt medvékre, több-kevesebb sikerrel. A rádióadó felszerelés nagyon kezdetleges volt, elhelyezése az állatokon körülményes és időigénye révén nagyobb mozgástalanitó szer adagok használatát szükségesítette. Szerencsére, a korábban használt 'Anectine' helyett a 'Sernylan' (*phenciclydine hydrochloride)* nevű drogot használhattunk, ami nem csak mozgástalanította alanyainkat, hanem érzéstelenítette is. Fontosságát abban láttuk, hogy így elkerülhettük a traumatikus hatást, amit akkori tudásunk szerint az állatok korábbi kezelésük alatt elszenvedtek. A Sernylant csak mi használhattuk, ottawai állatorvos kollegánk neve alatt, miáltal közreműködésünk felértékelődött a wardenok szemében. (Tudtuk, hogy van valami a 'korlátozás' mögött, de nem nagyon kérdezősködtünk és fogalmunk se volt a drog potenciális 'szórakozási' használatáról). A kevés, rádióadókkal felszerelt medvék mozgását pedig először az elengedésük helyét megközelíthető ösvényekről, majd repülőkről próbáltuk követni. Biztatóak voltak a kezdeti eredmények, de sok részlet várt további javításra. 'Cipőzsinór'-költségvetésünk okán nem is gondolhattunk helikopterekre, hanem csak személyesen ismert kezdő pilóták (akiknek legfontosabb repülőóráik növelése volt) által olcsón bérelt kis kétszemélyes Cessna 172-k használatára. Mint program felelősnek illet volna gondolnom a 'biztosításra' is, de valahogy fel se merült körünkben a kérdés. Mindemellett, Wilf talált időt folytatni az általam, sokasodó elfoglaltságaim miatt két éve szüneteltetett, a parkok 'élettér közösség' minta területeinek felmérését. Szintén, elfoglaltságaim zsúfoltsága miatt az 'útrézsűk' növényzetének változásait vizsgáló project is lelassult és új 'transect'-eket csak itt-ott, ahogy időmbe belefért, állítottam fel. Most visszatekintve, talán túl 'mohó' voltam újabb és újabb feladatok elvállalásában, de akkor saját munkabírásunkat kimeríthetetlennek hittük. Az újabb feladatok a parkok Calgary-i székhe-

lyű regionális irodájából érkeztek s amelyek a hegyi parkokra vonatkoztak, természetesnek tűnt, hogy nekem kell azokat intézni. Egyik legnagyobb lélegzetű volt köztük a Nagy Vízválasztó Ösvény (Great Divide Trail), a Sziklás Hegység 'tarajának' nyomvonalát többé-kevésbé követő ösvény ökológiai vizsgálata, a parkok belső területein (back country) várható turista forgalom növekedése szempontjából. A terepmunkára, szerződéses alapon, felvettem a helyi Alberta Egyetem ajánlására két tovább tanuló 'végzett' diákot, Archie Landals geográfus/geológust és Len Knapik botanikust. Mivel közvetlen felügyeletre nem volt lehetőség, munkájuk részleteit, térben és időben úgy, mint a mérendő paraméterekben, a gyűjtött adatok feldolgozását, azok jelentőségének kiértékelését és megfontolandó javaslatok tételét egy formális 'feladatkör' (termes of referense) dokumentumban határoztuk meg. A project az egész nyárra kiterjedt, de annak elindítása után nem jelentett nagy terhet feladataim sorában, főleg a résztvevők 'független' természete folytán, akikkel csak beszámoló egyeztetésekre találkoztam. Kapcsolataikat a warden szolgálattal, úgy, mint minden 'back country'-t használó turista, maguk intézték, meglévő szállásainkat szabad napjaikon azonban ők is kihasználták. A Great Divide Trail koncepció egész É-Amerikára kiterjedt és a 'tőlünk déliek' mutattak is érdeklődést a project iránt. A National Geographic Magazine megbízott egy Mike Anderson nevű 'természet-írót', aki fiával egy hetet töltött Archie és Len társaságában a magas hegyekben, majd utána kereste találkozásunkat további eszmecserére. Színesen illusztrált írása a következő évben jelent meg (NGM-June 1973, 795-817 pp) és a medvékkel kapcsolatos projektünkkel is foglalkozik.
Hasonló meggondolások vezettek a Nyugati Part Ösvény (West Coast Trail - WCT) kivizsgálására is a Vancouver Szigeten. Amint korábban említésre került, a nehéz terepen épült régi ösvény legtöbb objektuma (híd és lépcsőszerű építmények) az idővel annyira lerongálódtak, hogy veszélyt jelentettek a használóikra és a park formális kinyitása után pedig jogi felelősséget a működtetőkre. Tehát a terület törékenységének felmérése mellett az ösvény használatának biztonsága is szerepelt a feladatban. Még tavaszi vancouveri utamon felkerestem ismerőseimet a UBC zoológia tanszéken és erdészeti fakultáson, javaslatukat kérni egy megfelelően felkészült és rendelkezésre álló személyre a fenti feladat elvégzésére. Nem tartott sokáig a keresés: Tony Byrne 'végzett' erdész diák felelt meg az elvárásnak. Hamarosan munkába is állt szerződéses alapon, a formálisan megfogalmazott 'feladat-kör' értelmében. Ugyanakkor, hasonlóan, megbíztam a korábbról ismert David Hatler-t, a tervezett Csendes óceáni park madárvilágának dokumentálására. David munkája nem kívánt nagyobb erő befektetést, mivel korábbi 'végzett iskolás' (Graduate School) több éves helyi kutatása jó alapul szolgált a feladathoz.

Ekkortájt történt, valószínűleg a tavaszi utamon, a UBC új (nekem, aki 1965 óta nem járt ott) Erdészeti Épületben, hogy Józsa Laci volt évfolyamtársammal beszélgetve, találkoztam régen látott és nagyrabecsült Adamovich László volt professzorommal (a három László egy helyen akkor fel se tűnt!), aki akkor még ott oktatott. Mindannyian örültünk a találkozásnak s széleskörű beszélgetésünk hamarosan a világban történő aggasztó eseményekre fordult. Mint gyerektelen, öt éve házas és a túlnépesedést a legnagyobb problémának tartó ember, erősen hangoztattam, hogy manapság felelőtlenség több gyereket hozni a világra, mint amennyi pótolja az elhaltokat. Erre Laci bátyánk hirtelen sarkon fordult és köszönés nélkül faképnél hagyott bennünket (talán csak engem?). Zavartan latolgattuk a hirtelen távozás okát és csak több lehetőség felvetése után jöttünk rá a legvalószínűbbre: Laci bátyánk, négy lánya és két fia révén inzultusnak vehette meggondolatlan kijelentésemet. Része a történetnek, hogy bár ezután sokáig nem találkoztunk, a későbbiekben soha nem érzékeltette velem, hogy valamikor megbánthattam.
A West Coast Trail vizsgálata Tony Byrne által már javában folyt, amikor június közepén annak részvételében döntöttem. Az ösvény északi felét már 1970-ben bejártam feleségemmel, most ideje lett a déli részt is szemügyre venni. Jól informáltságom a park minden részéről szükséges volt ahhoz, hogy személyes ismeretség alapján tudjak a park tervezésében tanácsokat adni. A szakmai meggondolások mellett, főleg az időzítésben, kétségtelenül szerepelhetett magyarországi vendégünk részvétele is. A ritka lehetőséget ki kellett használnunk, hogy Gyurika is tapasztalhassa Kanada kevés megmaradt 'eső-őserdőjének ambience'-át. Mivel ő már Vancouverben volt, így csak hárman keltünk útra Edmontonból június közepén és négylábú utasunk miatt öregedő VW-omat vettük ismét használatba. A csöpp állat könnyen elfért Leone ölében, de eleven kölyök lévén kis autónk minden zugát bejárta, amíg talált magának kényelmes helyet a hátsó ülésen állva, kettőnk közé dugva fejét, hogy ő is láthassa merre megyünk.
A kemény túrának ígérkező vállalkozásra jól felkészültem, mert a hírek szerint a déli rész bejárása volt a fizikailag megpróbáltatóbb. A Leone által használt felszerelés majdnem tökéletesen megfelet Gyurinak, talán a bakancs volt nagyobb a kellettnél, magamat pedig elkényeztettem egy új 'Vibram'-talpú 'Raichle' hegymászó bakanccsal. Leone ezúttal hátramaradt Vancouverben Dugóval, mi pedig Tony Byrne-el kiegészítve, repülővel (az előző éves elrendezésben) bevitettük magunkat a Nitinat folyó déli partjára (ezúttal a jó oldalon szálltunk ki!). Mi, Gyurival le voltunk terhelve eső-ruhával, sátorral, 'fagyos-szárítású' élelemmel, egy nagy veknivel, főző eszközökkel, hálózsákokkal, no meg az elengedhetetlen fényképezőgéppel és mozigépemmel. Nem úgy Tony, mint gyakorlott 'tájékozódó futó' csak egy kis hátizsákot hozott, benne egy jókora fóliával, erős zsinórral és egy nagy darab 'Stilton' sajttal. Semmi más! Lábbelije is csak egy olyan (később rohamosan népszerűsödő) futócipő-szerűség volt. Zsörtölődtem is magammal, hogy valami puhánynak néz engem ez a fiatalember, de megnyugtatott a jelszó, hogy 'jobb félni, mint megijedni'. Annak ellenére, hogy első napunk kezdetén olyan részeken haladtunk

át, amelyeket itt-ott már erősen 'megérintett az emberi kéz' az elénk terülő látvány, de főleg a mindent átható érzés, hogy 'vadonban' vagyunk, hamarosan hatalmába kerített mindannyiunkat. Amikor az időjárás esősre fordult és többnyire maradt is egész túránk tartamára, töltött el a megelégedettség, hogy mégis csak jó volt 'felkészülni'.

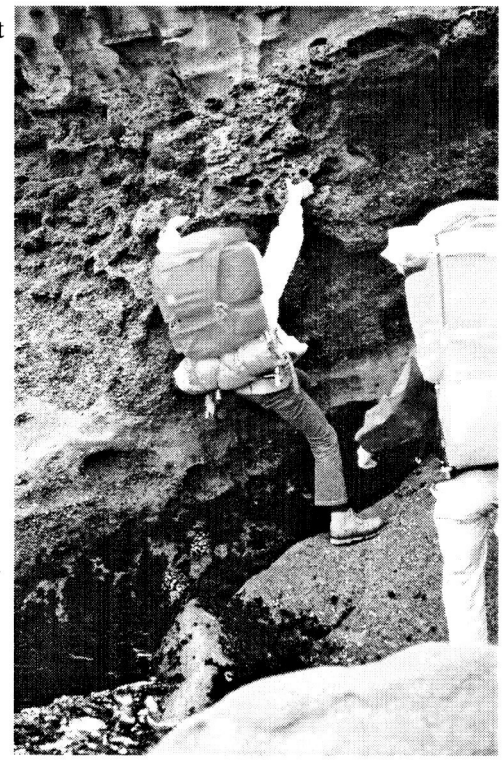

Lassan haladtunk előre, mert dolgunk volt az is, hogy ott helyben megbeszéljünk problémának tűnő részleteket az ösvény állapotával vagy veszélyességével kapcsolatban. Legtöbbje a korábbi, az ösvény járhatóságát szolgáló, a vízfolyások bevágásait áthidaló és a gyakori vizenyős területeket átszelő építmények leromlott állapotával volt. Mivel Tony korábban már végig járta a régi ösvény maradványait, amelynek nyomvonalán élő fákra rögzítve és porcelán szigetelőkre fűzve, volt a déli 'külvilágig' vezető telefonvonal, mi akkor inkább a parton való haladás lehetőségeit próbálgattuk. Természetesen, legtöbb látnivaló a parton vagy annak közvetlen közelében volt és azért rekreációs szempontból is legtöbb turista, amennyire lehet, az óceán parthoz legközelebb eső haladási lehetőségeket kereste. De hasonlóan a WCT északi részéhez, sok helyen a sziklapart az ártér alsó határán túl nyúlik a tengerbe, amiatt olyan helyeken a magasabban fekvő ösvényt kell keresni a tovább jutásra.

A táj személyes élvezete mellett, nekem külön öröm volt látni kis keresztfiam bandukolását a homokos parton, meg-megállni és megvizsgálni minden, az ár által otthagyott tengeri élőlény maradványt, játszadozni a hullámverés hol előnyomuló, hol visszahúzódó tajtékzó habjaival és megcsodálni az erős tengerről jövő széllel szemberepülő sirályok 'egyhelyben maradását'. Érdeklődése ideoda 'cikázott' a csodálatos, a sziklaperem kisebb üregeiben hátrahagyott tengeri élőlény közösségek, az ártérből kiálló hatalmas, a tenger által szoborrá formázott szikla oszlopok, a 'driftwood' rengetegéiben található, tengeri halászhajók messziről hozott felszerelés és régi hajótöröttek majdnem teljében rozsdává vált horgony-maradványai között.

Gyakoriak voltak a fehérfejű sasok is, de nem próbáltam számlálni őket, mivel ezen rész messzire kívül esett tanulmányi területemen. Estére alig haladtunk 13 km-t, a bővízű Carmanah patak széles és homokos deltájáig. A kis folyónak is beillő patak átszelése, mint minden már korábban átkelt vízfolyás, bakancsaink szárazon tartása érdekében, mezit lábon történt. Ott, már letáborozva találtunk egy, az ellenkező irányból érkező iskola tanító/tanárokból álló kisebb csoportot, akik nagyon barátságosan hívtak maguk közé, de miután a durván kézzel sodort cigarettájuk különös illata megcsapta orrainkat, távolabb húzódtunk tőlük. A használók által, az angol nyelvben meghonosított értelmezés a 'weed' és 'joint' szavakra ugyan már korábban felfigyeltünk. Gyurika kérdezősködött elhúzódásunk okáról, de a cigarettafüst irritálása mellett, akkor mi sem tudtunk értelmes magyarázatot adni. Közelebb a tengerparthoz, a vízsodort fák között, az ott talált fóliák alá állítottam fel kis sátrunkat, míg

Tony csak a magával cipelt, hevenyészve kifeszített fólia alá készítette 'vackát'. Feltűnő volt a különböző fóliadarabok jelenléte, amit két éve, hasonlóan két napi járásra lévő részeken még nem észleltünk. Igen, az emberi fejlődés és a 'civilizáció' terjeszkedése!

Másnap, korai kezdéssel, a ködös-párás vízközeli homokon vagy a simára mosott sziklaperemen haladtunk tovább. Itt-ott a laposból kiemelkedő, a köd miatt hirtelen elénk táruló sziklaszobrok mint 'bálványok' jelentek meg a szemünk előtt. A köd már többnyire felszállott, amikor valahol a nagy Walbran patak közelében egy mély hasadék állta utunkat. Felmenni és megkeresni az erdőben haladó ösvényt túl időt pazarlónak gondoltuk. Találtunk is egy részt, ahol egy közbülső sziklamaradvány megtörte a nyílást és lehetőséget mutatott annak kétrészbeni átugrására. Nehéz hátizsákomat hátrahagyva elsőnek mentem a próbának, bízva az új bakancsom talpán lévő tapadókorongok (suction cups) hasznosságában. Sikerült is. A hátizsákokat áthúztuk a magammal vitt zsinórral, majd Gyurika következett. Habozás nélkül lendült bele és a ráadásos 'dobbantással' minden baj nélkül átjutott a túloldalra, ahol biztos talajon állva egyből megragadtam. Közben, az emelkedő ár egyre erősebb hullámokkal töltötte be, majd ürítette ki a rést, némelye már-már felcsapott a közbülső szikla tetőjéig. Nyilvánvalóvá vált, hogy sietnünk kell. Tony viszont csak állt és állt: mozdulatlanul koncentrálva az előtte álló próbatételre. Mintha az idő is megállt volna. Nem siettettem, tudva annak negatív hatását. Közben 'dobbantó' sziklánk is benedvesedett és csekély lábbelijét tekintve még veszélyesebbé tette a manővert. Elérkezett a pillanat amikor ő is ugrott és sikeresen karjainkba érkezett, de az esemény hatása végig megmaradt rajta túránk hátralevő részén. A korábban fürgén mozgó, zergeként ugráló ember lelassult, mozdulatai mindenben jobban meggondoltak (és biztonságosabbak!) lettek. Kellett is, mert a kis Adrenaline patak látványos vízesésé után el kellett hagyni az ezideig 'könnyen járható' partot és megkeresni a bozótban az ösvény maradványait. Közben zuhogott az eső, ami csak veszélyesebbé tette az előttünk álló utat. A kisebb vízfolyások mélyedésit széldöntött vagy célszerűen ledöntött (a telefonvonal fenntartói által) fatörzseken balanszírozva szeltük át, a nagyobbaknál le kellett ereszkedni a patakig, majd felkapaszkodni a másik oldalon, csúszós farönkökbe vágott lépcsőfokok segítségével. Sok helyen az ösvény mélyen a széldöntött fák zege-zuga alatt volt és az előrehaladás csak azok tetején, akrobaták módjára lépegetve volt lehetséges. Tizenhét km után, esőruháink ellenére bőrig ázva, lábbelijeinkben 'cuppogva' érkeztünk a Camper Creek közeli 'fakunyhó'-hoz, amit annyira szemetesnek találtunk, hogy inkább a szabadban kerestük szállásunkat az éjszakára. Kis vízálló sátrunk védelmében főztük vacsoránkat, amit meghívásunkra Tony rögvest el is fogadott. Megint a kellő felkészültség kérdése! Velünk volt annyi tápláló eledel, ami fenntartotta erőnlétünket, de Tony nagy darab sajtja, amit itt-ott nekünk is felajánlott, már jóval korábban elfogyott.

Harmadnap, átázott bakancsainkban, nyirkos ruházatunkban, még mindig tartós esőben tettük meg a hátralévő 12 km-t. A jó állagban lévő ösvény lehetővé tette a határozott lépésekkel való haladást, ami felmelegítette nyirkos ruháinkat, de ugyanakkor felhólyagosította lábainkat, amiket napokig kellett utána kezelni. Az ösvény hamarosan elkanyarodott a tengerparttól és a Port San Juan öböl hosszának csak utolsó harmadában tért ismét annak közelébe, ahol már szembeötlő lett az őserdő hiánya és a másodnövésű erdő jelenléte. A Gordon folyónál lévő ösvény végén ismét az helyi indiánok segítségét vettük igénybe, telefonálni repülőgépért minket visszaszállítani Vancouverbe. Rövid ottani tartózkodás után vezettünk vissza mindannyian Edmontonba.

A medvékkel kapcsolatos adatgyűjtésünk közben folytatódott Wilf és Dennis munkálkodása és Cliff besegítése alapján. Banff NP-ban egyre több, a wardenok által csapdákban elfogott és általuk 'problem bears'-nek (baj medvéknek) nevezett állatot szereltünk fel rádió-jelt adó nyakörvökkel, vettünk részt azok helikopterrel való elszállításában a parkok legtávolabb eső részeibe és próbáltuk későbbi mozgásaikat követni rádió-jel felvevőnkkel. A tendencia, amit dokumentálni tudtunk az volt, hogy majd minden messzire 'áthelyezett' medve a legrövidebb vonalban és a legrövidebb időn belül visszatért elfogásának közelébe, azaz a könnyű élelem szerzés területére. Számunkra a legelszomorítóbb az volt, hogy a bocsaikkal együtt 'kezelt' anyamedvék tovább adták a szokást a következő medve generációnak. Emellett, folytattuk a parkok távolabb eső részeiben is a medveürülékek gyűjtését, amelyekből táplálkozási szokásaik általános megismerése mellett az emberi hulladék előfordulását kerestük, mint jelét az arra 'szakosodott' állatok gyakoriságának.

Mivel helikopterek használatára nem volt fedezet költségvetésünkben, a ritkán adódó, a parkok által fedezett alkalmakat teljességében kihasználtuk. A Calgary-i székhelyű Alpine Helicopters társaság egy Jet Ranger gépet, Jim Davis pilótával majdnem állandó jelleggel Banffban állomásoztatott. A pilóta, bár repülő képességében soha nem kételkedtünk, körünkben és a wardenok körében is 'tüskés' természetűnek volt elismerve, főleg türelmetlensége okán. Július folyamán, hogy kiegészíthessük 'fixwinged' repülővel szerzett kezdetleges rádió-jelzés adatainkat, egy váratlanul nyílt alkalmat a Jet Ranger alkalmazására azonnal ki is használtunk. Gyuri keresztfiam, akit gyakran magammal vittem parkokba vezető utjaimon, hogy szélesíthesse ismeretségét Kanada természeti szépségeiben és hogy belelásson munkánk mibenlétébe, éppen velem volt Banffban, amikor az alkalom jelentkezett. Micsoda lehetőség egy 12 éves magyar kisfiúnak helikopterben hatalmas hegyek közé repülni! Célunk eléréséhez kértük Jim Davis-t, hogy szálljunk fel magasra, miáltal a remélt rádió-jelek fizikai akadályokba nem ütközve, könnyebben elérhetik felvevőnket. Úgy is lett, de gyenge gyomorú kis rokonom arcszíne nagyon hamar szürkülni kezdett, jelezve közeledő rosszullétét, mire kértem a pilótát, hogy amilyen gyorsan csak lehet menjünk alacsonyabbra. Pilótánk csak lassú leereszkedéssel reagált és nem ajánlott semmi ilyen esetekben használható és repülőkön rendszeresen tárolt papírzacskót készenlétben tartani. A 'várható' sajnos hamarosan be is következett. Gyomrának első 'löketét' még, erős akarattal, Gyurika vissza tudta tartani szájában, de a második és nagyobb löket robbanásként szórta gyomrának tartalmát szét a gép belső terében, beködösítve a szélvédő burok minden sarkát.

Ezután már nem kellett Jimet biztatni a gyors leszállásra, mint egy kő estünk a föld felé és landoltunk szerencsésen egy alpesi üde vízű patak melletti réten. A jéghideg víz ideiglenesen alkalmat adott az utastér kitisztására és talán Gyurika gyomrának megerősítésére. Meglepetésként ért, hogy Jim egy szót se szólt, csak segített a tisztogatásban. Amikor visszatértünk állomás helyére, szabadkozásomra csak egy „forget it" -kézlegyintéssel adta tudtomra megértését, majd elmondta, hogy legutóbb feleségével esett meg hasonló dolog és akkor nem volt ott senki, aki segített volna a tisztogatásban.

A nyár hamarosan a végét járta és augusztus 26.-án elérkezett Gyurka visszautazása Budapestre. Annyira hozzászoktunk a gyerek jelenlétéhez, hogy mindannyiunkat megviselt az elválás, de legjobban talán pulikutyánkat, a kis Dugót. Elment a játszótárs, a napi sétáltatója, a másik magyar 'gyerek'! Bár vittem magammal, amikor terepmunkám engedte minden alkalommal, de irodai napjainkon a kora reggeli séta után a zárt lakásban kellett várnia hazatértünket. A méter magas bekerített kis karámot hamar kinőtte és szabad mozgásának első aktusa kent az ajándékba kapott 'borhűtő' ezüst urnánkban gyűjtögetett parafa dugókat rágta törmelékké. Később az emeleten Gyurika volt hálószoba csukott ajtajának sarkát rágta szét. Megértőek voltunk, Gyurika nekünk is hiányzott.

Egy érdekes közjáték kissé feledtette rossz hangulatunkat szeptember vége felé. A Banffben tartott IUCN konferencián résztvevő Bannikov szovjet akadémikus és kiséröi érdeklődést mutattak a parkban végzett munkánk iránt. Esetleg vadbiológusok, de legalább valamiféle terep-biológusok is voltak köztük. Feltűnt kellemes meglepetésként, jártasságuk az általunk is tanulmányozott élettér közösségekben, de ami leginkább megmaradt emlékezetemben az ajándékként kis 'kólásüveg'-nagyságban hozott vodka volt, amelyek vékony ólomszerű fedőjét hüvelykújjal lehetett felnyitni. Mesélték, hogy a kis méretű flaska az otthoni túlzott vodka fogyasztás visszaszorítását szolgálta, ugyanis a tartalom elromolását elkerülendő, a hüvelykkel nyitható korábbi literesek is helyben fogyasztották el. Körünkben is több ilyen kis üveg került felhasználásra rövid látogatásuk alatt!

Főleg az év korai hónapjaiban véghez vitt, 1970-71-ben gyűjtött adatok elemzése alapján befejeztem és feletteseimen keresztül a park vezetés figyelmébe ajánlottam egy nagyobb lélegzetű beszámolót: 'Egyes parkok szemétlerakodó telepeinek medvék általi használata és azzal kapcsolatos problémák' cím alatt. Mostani olvasatában is, összeállításomat a problémát kellő részlettel bemutató és levont következtetéseiben tárgyilagos riportnak tartom. De az is világosan kitűnik, hogy meglátásainkat a park vezetők hadiüzenetnek vehették és minket ezután pedig ádáz ellenségnek tekintettek.

Közben szintén 'kutyabolond' új barátokra tettünk szert, Lydia Semotuk és Peter Boothroyd személyében, akik házat vásároltak közelünkben. Laika nevű norvég 'elkhound' kutyájuk lett Dugó legjobb barátja. Együtt jártunk hosszú sétákra és 'szülők ként' gyönyörködtünk állataink 'hancúrozásában' a hamarosan megérkezett nagy hóban. Gyurika hiányán és kis állatunk gondoskodásán keresztül ébredő 'szülői' érzéseink új vitalitást kaptak és gyakrabban felmerült beszélgetéseinkben a családalapítás gondolata.

(2015 február 28, Vancouver, BC)

Apt Kamill: **Életek, emberek...** (15. Rész)

Na, megint! Hol is hagytam abba? Ja, igen! Mulatás. Szilveszterek. St.John's. Életek. Emberek. Gőgös Feri.

Feri tizennyolc éves volt amikor az elsőévfolyam új diákjai először verődtek össze azon a verőfényes szeptemberi reggelen, ott Sopronban. 1956-ot irtunk. Feri költő volt. Nem úgy mint a legtöbb tizennyolcéves gyerek, Feri tehetséges költő volt. Ugyancsak kiemelkedő kézilabda és futbal kapus. Első pillantásra sugárzott belőle a keményderekú, hajthatatlan egyéniség. Érzékeny lelkét kamaszos pökhendiség mázával védte.

Hogy miért, nem tudom, de akkoriban a soproni egyetemen a kézilabda volt a népszerű sport. Az évfolyamok közti bajnokságot mindjárt szeptember elején megrendezték. Mi elsőévesek még nem ismertük egymást, de a hasonszőrűek hamar találkoztak, összeállt az évfolyam csapat. Kimindenki volt benne. már nem emlékszem, de benne volt Gőgös Feri és Zalaegerszegről jött iskolatársa, Herceg Bandi, aztán volt elemiiskolai osztálytársam, Debreceni Pista, a Dugó, Szekszárdról, a soproni Fodor Gyuszi, meg néhány, számomra ismeretlen pesti meg alföldi 'menő'. Nem voltak elegen, szükségből engem is bevettek. Mikor mondtam, hogy soha nem kézilabdáztam, Fodor Gyuszi azt monda „nem baj, csak állj ide a kapu elé, hadonásszál, és senkit ne engedjek közelebb jönni". A vége az lett, hogy veretlenül nyertük meg az egyetemi bajnokságot. Nem egyedül Gőgös verte végig az öt évfolymot, de nagy része volt benne.

Mikor Kanadába kerültünk, a New Westminster-i profi futball csapat fölvette kapusának. Azt hiszem nem sok pénz volt a dologban, de biztos jól jött azokban a sovány időkben. A futball Kanadában sose volt különösen népszerű sport, hát hamar megszűnt a csapat. Feri úgy kinlódta végig a négy év egyetemet, mint a többi. Nem volt mérnöktípus, de esze volt mint a szecska, megszerezte az oklevelet.

Hatvanegy nyarán Nelsonban kaptam megint nyári munkát. Egyik este vacsora után a Lardeau nevű favágótelepen egy barakk előtt ültem, dohányoztam, amikor beállitott Gőgös a batyujával. Megörültünk egymásnak. Elmondta, hogy Tennis apja, tekintélyes nelsoni üzletember, ismerős volt a vállalatnál, az szerzett neki munkát. Tennist, Feri nagyonszép elsőéves egyetemista barátnőjét én is ismertem. Na, mondom jól van, egyenesben vagy. Attól fogva többször összevert bennünket az élet.

Hatvankettő éhes tavaszán, munkakeresés közben, esténkint találkoztunk Vancouverben, a Kisbudapestben. Addigra már nem volt Tennis. Szülei nem láttak nagy jövőt a lányuknak az éhenkórász idegen mellett, gyorsan hozzáadták egy jobbreményű üzletember fiához. Nagy volt a szerelem, nagy a csalódás is. Mit csinál ilyenkor az ember? Egyszerű! Fapofa, kilépés, és neki a sűrűjének! Tényleg egyszerű. Vagy nem?

Tavasszal a Knight Fjordban együtt ültettük a facsemetét, együtt voltunk, amikor a kölyök grizzlyt elkaptam a fatörzs alatt, együtt kergettük fel a hegyre puskával a farkasüvöltést. Aztán én elmentem a bányába, Gőgös Újfullandba került, nem láttuk egymást 1968-ig.

Ahogy a gyerekekkel, már este sötében, megérkeztünk St. John's-ba, felhivtam a motelból. Kevesebb mint félóra alatt ott volt felségével, Kay-el, és pár hónapos pici fiukkal, Ferencel. Innen indult négyéves közeli barátságunk. Feri a CLI Erdőfelmérési részlegének volt a főnöke. Másnap ő vitt be közös főnökünkhöz.

Munkája mellett sokat és jól irt, akkoriban főleg angolul, de néha magyarul is. Mind a ketten sokat olvastunk, sokat beszélgettünk. Együtt vízipolóztunk, ittunk, mulattunk, tarokkoztunk, futballoztunk. Feri édesapja kétszer is kint volt unokát nézni. Az öreg Gőgös, magyar-történelem szakos tanár, egy időben a soproni Állami Leánygimnázium igazgatója volt, aztán Kanizsára került. Nagy élvezet volt a kettejükkel összejönni, egy kis bor mellett irodalmazni.

Kay okos is volt, jó is, de nem volt feleségnek való asszony. Persze azt sem tudom, hgy Feri milyen férj volt. Nem éltek jól. Tudom, próbálkoztak, de aztán valamikor '70-ben szétváltak. Nehéz volt. Feri nagyon apja volt a fiának. Megsínylette a válást, de az élet ment tovább. Őszel, félfizetéssel, egy év tanulmányi szabadságot kapott, elment Frederictonba posztgraduálni. Végzés után előléptették. Az újfullandi Erdészet Erdőbecslés Osztályának lett a főnöke. Lassan kezdett helyrerázódni. Talált magához való élettársat. Hétvégén nála volt a fia. Játszottak, kirándultak. Boldog volt. Egy péntek délután, épp a fiát vitte haza, amikor egy tökrészeg vezető nekik hajtott. Nem volt nagy karambol. A kicsi sérülés nélkül megúszta. Ferit enyhe sérülés okozta belső vérzéssel megoperálták. Az ügyeletes sebész mindját a 'sikeres' operáció után elment szabadságra. Ferinek fájt a sebe. Fölment a láza. Napokig nem nézte meg sebész, csak a cselédkönyvesek mondták, hogy normális operáció utáni állapot. Négy nap mulva másik sebész újra operálta. Azután hat hét alatt még hatszor, mire teljesen elfogytak a belei. Naponta kétszer voltam nála. Nem volt egyedül. Chrissy, a barátnője, ott volt ápolónő az intenziv osztályon. Nem voltak fájdalmai az állandó morphium és demorral mámorban. A keze még meleg volt amikor utoljára megfogtam.

Most ott fekszik a St.John's-i temetőben. A sírkövére egyik versét vésettük. Igy szól:

„See, oh Lord, You see, how, slowly I must die,
Not for sins, or doing wrong, but for all I havn't done..."

Magyarul, szabadon, valahogy így:

„Lássd, Uram, mily lassú halállal kell halnom,
Nem vétkekért mit elkövettem, hanem
Mindnenért amit elmulasztotam . . ."

□

Hetvenegy nyarán befejeztük a térképezést. Narrativokat irtunk, Ottawa megkezdte a térképek publikálását. George Chafe átvitt a Tartományhoz 'Parkmérnök' címmel. Folytattam amit addig is csináltam, s hozzájött a park tervezés, épités, fenntartás plusz a CLI munkák utolsó fázisa, az összes részadat, erdő, mező és vadgazdasági lehetőségek, bányakincsek, természeti és kulturális értékek összevonása a jelenlegi terület használattal, hogy legalább valami fogalma legyen a kormánynak, hogy mit hol lehet és érdemes csinálni. Ezt a munkafázist, ugy tudom, csak Újfullandban érte el a Canada Land Inventory. A módszert egy bizottság tagjaként, főleg én dolgoztam ki csak úgy menetközben. Egy Mike Romain nevű fiatal ottawai tervezővel dolgoztunk együtt. Elememben voltam. Értelme volt a munkámnak, és volt belőle elég.

A park szervezetnél is zajlott az élet. Egyik délután George Chafe hivatott azzal, hogy azonnal menjek fel a Confederációs épületbe, Joey Smallwood irodájába. Ott majd megtudom a többit.

Az épület kupolaterme volt a miniszterelnöki iroda. Az előszobában már vagy hatan várakoztak. A közúti főmérnök, a tervező iroda főnöke, egészségügyi meg egyéb szakelőadók. Némelyiket ismertem, némelyiket nem.

Behivtak bennünket. A karosszékekben három ismeretlen, úriembernek öltözött egyén. Joey Smallwood az iróasztala előtt állva fogadott bennünket. Bemutatta az ott ülőket mint az Irving Olajvállalat igazgatói karát, köztük ifjú Mr. Irvinget. Aztán minden átmenet nélkül letolt bennünket, mivel az Irving Oil által a Trans-Kanada útvonalon kérvényezett harmincvalahány töltőállomás tervezetéből tizenkettőt nem hagytunk jóvá. Micsoda tempó ez? Ezek az urak pénzt akarnak befektetni Ujfullandba, és mi mindenféle ürüggyel kötjük a haladás kerekét. Most azonnal autóba ülünk és Alec Stacy miniszteri tanácsos úrral elkisérjük Mr Irvinget és az igazgató urakat Port Aux-basque-ig. Holnapután este találkozunk Mr Irving 'Lear jet'-jével Stevenvillben a repülőtéren. Addigra elfogadott lokációkat akar. Mint a kanász a süldővel!

Egy órán belül megindult a karaván. Érdekes két napot töltöttünk együtt. A problémák általában közbiztonsági és egészségügyiek voltak. Vagány társaság volt. Mr. Smallwood nem kapta meg amit parancsolt. Akkoriban Ujfullandban még könnyebb volt az állami

alkalmazottnak a közérdeket képviselni. Hogy miért? Érdemes rajta kicsit elgondolkozni.
Nem azért, mert a kormány határozatait befolyásolni igyekvő legitim, illegitim, vagy egyenest kriminális árnyhatalmak nem voltak jelen. Jelen voltak azok az idők folyamán mindig. Itt éppen, többek közt, az Irving Oil és Joey Smallwood képviseletében. Nem új találmány a kapzsiság. A különbség inkább onnan eredt, hogy Újfulland alig 15 évvel azelőtt lett Kanada tartománya. A lakosság gyökerei mélyek voltak. Közérdek elsősorban a helyi lakosság érdekeit jelentette. Különösen érzékennyé tette a népet a Növekedésközpont Program néhány katasztrófális mellékhatása. A gyökértelenség, a közösség szétesése, az 'elsodort falu' tragédiája, a lokalitás, az élőhely iránti felelősség megszünte, a demokrácia csődje, a globalizáció, ott volt az orrunk előtt. Még nem láttuk tisztán, de éreztünk valamit. Smallwood nem kapta meg amit akart.
Akkor találkoztam először Alec Staceyvel, aki a később bekövetkező választások alatt szinte közvetlen főnököm lett. Sűrü, tanulságos idők voltak azok is.
A sok munka mellett szükségem volt egy kis kikapcsolódásra. Tanulni mindig szerettem, hát elhatároztam, hogy megtanulok heggeszteni. Beiratkoztam a helyi szakiskolába estitanfolymra. Két féléven keresztül, heti három este jártam iskolába.
Tanárom, Phil Thurston, jó humorú, ötven év körüli, vérbeli mesterember, zamatos, újfullandi tájszólásban, élvezetesen, jól tanitott. Tán nyolcan, tizen voltunk az osztályban. Diáktársaim, húsz huszonöt év közötti, a halászatból kiszorult srácok szakmának tanulták a hegesztést. Az újfullandi nép, mint a földhöz, vizhez közelálló ember általában, barátságos, segitőkész. Szépen befogadtak magukközé. Egy év alatt elvégeztem az autogén hegesztés alap és középfokát. Megtanultunk acéllal, öntöttvassal meg aluminiummal dolgozni, és a kovácsolás, fémedzés alapjait is átvettük. Egyik vizsgadarabom, egy hidegvágó, ma is megvan, ma is tartja az élét, pedig sokat használtam. A hegesztést nem csak nagyon élveztem, hasznát is vettem egész életem folyamán.
Közben Csilla kanadai állampolgár lett, nőttek a gyerekek. Ideje volt elhatározni, hogy hol akarjuk őket felnevelni. 1971 novemberét otthon töltöttem Csilla családjánál. Pontos terveim voltak felmérni a megélhetési lehetőségeket, az általános emberi és kultúrális szintet. Körbe jártam az országot, felkerestem barátot, rokont. Jegyzeteltem, számoltam, állást kerestem. Nem béreltem autót. Az emberek között akartam lenni, figyelni, beszélgetni.
Vettem egy vasuti bérletet. Gyorsvonat elsőosztály, egy hónapra kilenc kanadai dollárba került. Főleg másodosztályon utaztam, az emberek között. Munkába járó falusiak, diákok. A legtöbb utas olvasott. Néztem a könyv cimeket, irókat. Voltaire, Maupassannt, Roland, Dosztojevszkij, Tersánszky. Nemcsak a diákok, a melósok is ilyesmit olvastak. Elmentem a Földművelési Minisztériumba megkérdezni, hogy egyáltalán elfogadják-e a diplomámat. Egy miniszteri tanácsos fogadott. Majd hanyatt estem, ahogy meglát-tam. Izrael Gabi, volt firmám, állt fel a nagy iróasztal mögül. Ötvenhatban együtt ültünk vele a Siezenheim-i internáló táborban. Szevasz Gabi! Szevasz Kamill! Megörültünk egymásnak. Megtudtam tőle, hogy igen, elfogadják a diplománkat, de a magyarországi gyakorlatot a szamárlétra alján kell kezedenünk, valamelyik erdőgazdaságnál. „Nehogy az hidd mint XY- megnevezte az illetőt - aki hazajöt és megsértődött mert nem mindjárt Pesten, a Minisztériumba kapott állást". Beszélgettünk kicsit, megköszöntem a felvilágositást s mentem tovább. Családi ismerős, Balog Pali, kultúrmérnök, elvitt az akkor nagyban épülő metró főmérnökéhez, Huszty Tiborhoz. Elmondtam neki, ki vagyok, mit dolgoztam. Tiz percen belül kaptam állást a metró épitésnél mint mérnök. Kezdő fizetés évi hatvanezer forint, plusz keszon pótdíj, veszélyességi pótdíj, bonuszok, legalább mégegyszer annyi. Nagyon nagy pénz volt ez akkoriban.
Csilla első unokatestvére, Koppányi Gyuszi doktor, szép lakásban lakott fent a Sasadi úton. Nagyobbat szeretett volna. Megbeszéltük mennyibe kerülne velük, meg Balogékkal együtt épiteni egy társasházat a szomszéd telken. Rentábilis volt. Igy jött el a hónap vége.
Azzal jöttem haza, hogy Csillával megbeszéljük, és egy hónapon belül végleges igent, vagy nemet mondok. Nagyon boldog voltam. Gondolom, mással is előfordult, hogy gondolkodott, tervezett , s már-már úgy volt, hogy 'na, erre', s aztán egyszercsak 'arra' lett. Hánytuk - vetettük a dolgot Csillával, s mikor már úgy volt, hogy hazamegyünk, felderült bennünk, hogy ezzel Amerika nyugati partján élő öregedő szüleinket, hosszú időre, talán végleg, elvágnánk az unokáiktól. Nem lehet! Igy és akkor történt, hogy tizenöt év külföldi kóválygás után elhatároztam, hogy kivándorlok. Igy lett , hogy a gyerekeink Kanadában nőttek fel, s unokáink már nem tudnak magyarul. Hogy mi lett volna, hogy lett volna, hogy kellett volna, azon nem rágódok. Apám mondta egyszer, hogy buta dolog feltételes múltidőben tervezni. Igaza volt. Igy van, hát igy kellett legyen.
Nagyot fordult az iránytűnk. Édesapám akkor lett hetvenegy éves. Néhány hét mulva, '72 februárjában történt a bátyám nagy balesete. Egyik napról a másikra lett egy harmincnyolc éves harmadik gyerekünk. Felgyorsultak a dolgok. No de, vegyük csak szépen sorjába.
Átmentem Vancouverbe meglátogatni bátyámat. Még kómában volt. Victoriába megnéztem, hogy akad-e valami munka a nyugati parton, hátha együtt lehetne a család. Megszálltam Baranyay Sikáéknál, s másnap Klima Imre, volt tanárom bemutatott az Erdészeti Szerviz mérnöki osztályán. Mondták, hogy jelenleg nincs üresedés, de ha lesz szónlak. Kitöltöttem egy kérvényt. Te Jóisten! Mennyi kérvényt töltöttem én ki valamikor Vancouverben, de egye fene, eggyel több vagy kevesebb, mit számit. Hazamentem szépen St. Johns'-ba.
Újfullandban választások előtti szelek kezdtek fújdogálni. Joey Smallwood kormányának, közel húsz év után, kifele állt a rúdja. Volt a St. Johns-i napilapnak, a Telegram-nak, egy Ray Guy nevű, igen jótollú újságirója, aki maró humorral, igazi iróhoz méltó társadalmi itélőképességgel, meglepő előrelátással irt az újfullandi modernizacióról. Joey kedvenc klisséje volt, hogy madj ő behozza Újfullandot a huszadik századba, ha kell, berángatja, visitva, rúgkapálva mint egy rossz gyereket. Ray Guy erről azt irta, hogy a rángatással nem volna hiba, a hiba az, hogy ahova Smallwood be akarja rángatni Úfullandot az nem a huszadik, hanem a tizenkilencedik század. Igaza volt. A nem gazdag, de büszke, önálló halász népet államsegélyen tengődő, proletárrá, 'fogyasztó'-vá alacsonyitani kimondottan hátralépés, nem előre. Mint társadalmi, mint emberi szempontból. Ezt érezte a nép, s mivel azt hitte, hogy új kormánytól jobbat várhat, lelkesen nézett elébe a választásoknak.
Minket a Tartományi Park Osztályon hamar elkapott a gépszijj. A tizenöt év alatt mielőtt odakerültem, az osztályunk tizenhét parkterületet védett le és fejlesztett ki nagy elővigyázattal, minimális beavatkozással a természetes környezetbe. Egy reggel George Chafe hivat az irodájába, azzal, hogy hozzam az úgynezett 'álom listát', amin vagy fél tucat parknak való területet irtunk le és készitettünk elő levédésre, hogy a következő néhány év folymán, egyesével-kettesével, ahogy a költségvetés engedi, kiépitjük őket. Abban az időben egy park kifejlesztésére körülbelül hatvanezer dollárt számitottunk. Ebben benne volt az útépités, az adminisztrációs épület, ismeretterjsztő adalékok és a kifejlesztett táborozó-falatozó terület megépitése. Újfulland természeti szépsége egyszerűen elragadó. Nem volt könnyű összeállitani az álomlistát, kiválasztani a legszebb területeket, de volt miből.
George azzal fogadott, hogy most jött a minisztertől. Jövő héten publikálják a költségvetést. Körülbelül két millió dollár lesz benne park épitésre. Kerekitsem ki a listát tizenkettőre és csináljak egy másik listát vagy harminc településhez közeli tenger vagy tópart részlet levédésére és minimális szintű kifejlesztésére. „Ezek köztük legyenek", és átadott egy kézzel irott cédulát. A végleges listákat még a hét folymán le kell adni Alec Staceynek. Úgy határoztak, hogy az idei fejlesztést a munka mennyisége és sürgőssége miatt direkt a miniszterelnöki hivatal, Alec Stacey irányitja rajtam keresztül. A Park osztály az adminisztrációs támogatást adja. Lesz nekik elég dolguk igy is. Elvárja, hogy az osztályt tájékoztatva

tartsam. Az én embereim mellett rendelkezésemre bocsátja Draskóy Gyurka, volt évfolyamtársam vezetése alatt álló ismeretterjsztő részleget az épitések irányitásához. Van e valami kérdésem? Azt hiszem, hogy a szám egy kicsit nyitva volt. Köszönöm, mondtam, egyelőre nincs, de később még lehet.
Újfulland különösen a labradori résszel együtt elég nagy terület, ezen belül szétszórva tizenkét park épitése és vagy harminc partrész fejlesztés nagyon nagy munka. Földmérési munkák, tervezés, útkitűzés, helyi munkások felevétele, kiképzése, anyagbeszerzés, szállitás, aztán kivitelezés, gyakran teljesen elszigetelt helyeken, mint például Burgeo a sziget déli partján, vagy Wabush délnyugat Labradorban, Quebec tartomány határán. Hirtelenjében szinte őrületnek tűnt az egész.
Bementem az irodámba, leültem, rágyújtottam, s átgondoltam a dolgot. A segédtiszem, Norm Lane, a Miniszterünk fia volt, ennek ellenére jó gyakorlati tudású, használható ember. Gyurka két embere, Harold Burgess és Fred Gullage értelmes, megbizható, jó munkás. Az új földmérőnk kissé nagyhangú, széllel bélelt alak, de a figuránsok megbizhatók. Még csak kora tavasz van. Ilyenkor a meglevő parkok helyi személyzetét is tudjuk használni ha nagyon kell. Alaposan fel kell kötni a gatyát, de ha jól választjuk a helyeket kézben lehet tartani a dolgot. Kezdtem belelkesedni. Hiszen dolgozni szerettem, azt csináltam amit szerettem, s ott aztán csinálhattam amennyi belémfért.
Bár érdekel a téma, s szivesen emlékszem vissza a csaknem állandó adrenalin ittas hajszára, nem részletezem tovább. Nekimentünk a munkának, és ami belefért a rövid újfullandi nyárba azt befejeztük terv szerint. Rengeteg munka, rengeteg utazás, élmény, tanulás, tanulság, virágszedés. Úgy emlékszem a nyár elején bejelentették a választásokokat, őszre kibukott Joy Smallwood. Közben Geoge Chafe nyugdijba ment. Megjött az új kormány, Frank Moores lett az új Miniszterelnök. A Park Szervezet átkerült a vadonatúj Túrizmus, Rekreació és Kultura cimű minisztériumhoz. Az új miniszter Tom Doyle, a miniszteri tanácsos pedig Frank Manuel, az Erdészeti Szerviz Vadgazdasági részlegének volt főnöke. Vele jól ismertük egymást, sokat dolgoztunk együtt a CLI munkák befejezésén.
Átszervezések, káosz. Megismertem Frank Moorest. Az új kormány engem azonnal beszippantott két különböző tervező csoportba. Az egyik, Robert Knotbeam-nek, Frank Moores sógorának elnöklete alatt, az új Turizmus Minisztérium szervezését végezte, a másik a Természeti Kincsek Használati Szabályzatát készitette el. Teljesen otthon voltam, hasznos voltam mind a kettőben.
Ebben az időben került sorra a Gros Morne Nemzeti Park megalapitása. Jack Nicholls a Nemzeti Parkok akkori igazgatója eljött St. Johns'-ba egy pofafürdőre. Korábbi alkalmakból személyesen ismertem, és sajnáltam kicsit, mert az ő idejében kezdett felgyorsulni a Nemzeti Parkok prostituálása. Egyik tervezővel járt nálunk, a minisztériumot én képviseltem, a találkozás kimondottan üres formalitás volt. Lehet, szükségesek ezek a dolgok, de én sajnáltam a ráforditott időt. Mindenesetre a mosolygás és az udvarias bólogatás megtörtént.
A parkszerevezet jó volt ahogy volt, kevés változtatás kellett az új fizetési osztály rendszer és valamelyes tehnológiai változások miatt. Persze, mindent teljesen át kellett vizsgálni, hogy ezt megállapitsa és megvédhesse az ember. Meglepett, hogy mennyire élveztem ezt az adminisztrative természetű munkát. Ugyancsak megcsináltam egy már nagyon szükséges terület osztályzási rendszert, ami szolidabb védelmet ajánlt a parkok valóban értékes sebezhető részeinek, tért engedve intezivebb használatnak kevésbbé kényes zónákban.
A másik tervező csoportban tulajdonképen csak befejeztük a munkát amit a CLI kapcsán megkezdtünk. Az is érdekes, tanulságos munka volt. Pozitiv időszak volt az az idő. A világháború utáni idő, amikor mintha azt mondt volna az emberiség, hogy ébredjünk fel, csináljuk egy kicsit ésszerűbben, rendesebben a dolgokat. Ne mérgezzük ki magunkat a világból. Akkoriban irta Schumacher és Bruce 'A Kicsi Szép' cimű közgazdasági könyvet, ami korszak alkotó lehetett volna. Sajnos nem lett. Ugyancsak akkoriban mondta Pierre Trudeau, hogy „kanadaiak húzzátok össze kicsit a nadrágszijjakat". Nem húzták. Aztán jött az évszázad elképesztő utolsó negyede. Jött a Thatcherizmus. Akkoriban kezdődött a helyi autoritások sorozatos harakirije. A 'lokalitás' halála. Az élőhelyhez kapcsolódó loyalitas és a helyi felelősség halála. Na de még ez is még odébb van.
A tervezőcsoportok munkáit befejeztük. George Chafe állását meghirdették. Nem folyamodtam érte. Közel egy évet igazgatói szinten dolgoztam, de nem akartam ott maradni. Szerettem a munkámat. A GS 33-as fizetésiosztállyal meg voltam elégedve. Boldog voltam, ahol voltam. A föl és a le, meg az előre és a hátra relativa fogalmak, és nem azt jelzik, hogy valami jobb vagy rosszabb. Aztán úgy adódott, hogy bár nagyon szerettük Újfullandot, hálistennek nem maradtunk ott. Nagyon szomorú lettem volna végig nézni, hogy mi lett a szép tervekből. Igy megvannak úgy ahogy annakidején voltak. Frank Moores utánam küldte a két tervezőcsoport kiadott munkáinak tisztelet példányát két szép köszönő levél társaságában.
Valamikor 1973 májusában telefon hivást kaptam Victoriából, hogy üresedett egy mérnöki állás, ha érdekel jöjjek. Érdekelt, jöttem. Életemnek pont felével ezelőtt beköltöztük a házba, amiben most is lakunk. Megkezdődött a második gyönyörű harminchat év □.

M A G U N K R Ó L

Szabó György: **Az erdei munka és a síelés veszélyei**

A munka az árbócfa, a rakodó- és vontatógépek körül lényegesen más és mondhatnám úgy is, könnyebb volt. Bár elfoglaltabb voltam a két munkakörrel, de nem kellett le- felmászkálnom a hegyoldalon, drótkötelet húzgálnom, 40 kg-os acélcsigát cipelnem a vállamon, a kidöntött fák ágai között keresnem a járható, és főleg biztonságos utat. Ha esett az eső – ami általában erős és kellemetlen széllel járt – és történetesen nem volt tennivalóm, behúzódtam a vontató gép alá, vagy a gépkezelő ülése mögé, az ugyanis vastag ponyvával volt körbe véve és teljesen kizárta az esőt is, a szelet is. Egy-egy autó megrakása után ilyen alkalom gyakran adódott. Persze, mikor októberbe hajlott az idő, volt esős, szeles időből bőven. Míg fenn a hegyoldalon a rönköket kötözgették volt munkatársaim, a gép nem dübörgött nagyon hangosan és gyakran elbeszélgettem a kezelőjével. Harvey Richardson volt a neve, nyugodt természetű, jóindulatú, barátságos középkorú ember volt. A gyakori beszélgetés során kiderült, hogy középiskolát végzett és rendkívül olvasott, széles látókörű személy. Főleg technikai információ terén volt széleskörű az ismerete. Tudományos folyóiratokat olvasott – szerinte főleg ezekkel volt érdemes foglalkozni – és meglepetésemre eléggé értett a matematikához is. Meglehetősen ironikusnak találtam, hogy a többiek néha kigúnyolták, amiben úgy gondoltam, volt egy jó adat irigység és megvetés is. Ezt azoknál tapasztalhatjuk gyakran, akiknek a tanultsága alacsonyabb szintű. De ő nem vette zokon az erre irányuló, meglehetősen éles megjegyzéseket és mindig intelligens humorral hárította el a felé irányított megjegyzések nyilait.

Az elkövetkező két évben igen jó viszony alakult ki közöttünk és az állampolgársági ceremóniámon ő volt a kanadai pártfogóm, arról tanúskodva, hogy jó állampolgár lesz belőlem.

A munkás bakancsok talpában lévő szögek állapota fontos bárhol az erdei munkában, de különösen kritikus lehet a rönkhalmaz tetején. Fent – vagy lent – a hegyoldalon a kidöntött fákból vágott rönkökön még rajta van a kéreg, amibe a lekopott szögek is megkapaszkodnak. De mire az árbóchoz vonszolja a gép, a sziklákhoz és tőkékhez ütődéstől nagyon sokról leválik a kéreg és a csupasz rönkön való szaladgálás veszélyessé válik, ha a szögek kopottak. A farostba már csak a hegyes szögek hatolnak be. Ebből a szempontból különösen veszélyes a hemlock, *Tsuga heterofila* rönkje. Annak a kéreg alatti felülete olyan kemény, hogy még a leghegyesebb szögek is megcsúsznak rajta. Ezt a tényt egyébként hamarosan a saját bőrömön – és egyéb testrészeimen tapasztaltam meg, eléggé emlékezetes módon.

Történt ugyanis, hogy egy rakodás alkalmával egy ilyen kéreg nélküli hemlock rönkön vártam az ollós markolót (tongue). Bár a bakancsom talpában már nem voltak újak a szögek, de nem is voltak nagyon megkopva. Tény az, hogy éreztem: a rönk kemény felületében alig-alig kapaszkodnak a szögek. Bizonytalanul álltam rajta. Ez akkor tudatosodott bennem, mikor lendült felém a tongue. És akkor, egyazon másodpercben két veszélyes dolog történt.

A tongue-ot tartó kötél valami ördögi módon be volt csavarodva, de míg lendületben volt felém, nem csavarodott ki. Mikor hozzám ért, megállt a lendületben, és ahogy el akartam kapni, hirtelen megpördült a kötél csavarodása miatt. Ugyanabban a másodpercben megcsúszott a lábam és elveszítve az egyensúlyomat, előre buktam. A pördülő tongue a kemény sisakomnak vágódott. Egy hatalmas reccsenést hallottam és egy pillanatra elsötétült minden előttem. De csak egy pillanatra! A következő másodpercben már a rönkök között találtam magam. Zúgott a fejem, mintha száz tücsök ciripelte volna alkonyati muzsikáját benne és tompa fájdalmat éreztem a vállamban és karomban, amire ráestem.

Lassan felkecmeregtem és hallottam, amint a gépkezelő kiabál felém, kérdezve, hogy rendben vagyok-e. Most hirtelen szégyenérzet fogott el és visszakiáltva megnyugtattam, hogy minden OK. Megkerestem a sisakomat és mikor fel akartam tenni, láttam, hogy egy második nagy repedés van rajta (egy már volt egy régebbi eset miatt. A sisak nélkül mindkettő végezhetett volna velem).

A rakodás befejeztével a főrakodó érdeklődött, hogy milyenek a szögek a bakancsom talpában. Mutattam neki. Teljesen meg volt elégedve vele. A probléma abból ered – mondtam, hogy a hemlock törzse oly kemény, hogy még az új szögek is alig hatolnak belé. Egyébként megnyugtattam, hogy nincs semmi bajom, csak a vállam fáj egy kicsit. Persze fájt a karom is, de nem volt hozzá hangulatom, hogy részletezzem a dolgot. Azt tartottam a legfontosabbnak, hogy a fejem épen maradt, bár egy kevés kábaságot még mindig éreztem.

A nap hátralévő részében azon töprengtem, hogy az a nyavalyás kötél hogyan csavarodhatott be így és miért nem egyenesedett ki mielőtt hozzám ért? És miért pontosan akkor csúsztam meg? Ezekre mai napig se tudom a választ. A sisakom a garázsomban lévő munkapad fölött van felakasztva a manapság. Néha-néha leakasztom s megnézem a két repedést. Mily könnyen befejezhettem volna földi pályafutásomat 22 éves koromban, ha nincs a fejemen! Sajnos ilyen az erdei munka: a vigyázatlanság gyakran nagy árat követel. Minden nap száz és száz veszély leselkedik az emberre. Néha szinte egészen nyilvánvaló, mégse vesszük észre, vagy egyszerűen elkerüli a figyelmünket.

Egy reggel új helyre irányította csoportunkat a munkavezető. Itt korábban valamilyen ok miatt abbahagyták a munkát, de most úgy határozott a vezetőség, hogy folytatjuk. Mikor kiértünk az árbócfához és kiszálltam az autóból, körbe néztem. Ahogy szemügyre vettem a rönkhalmazt, egy különlegesség vonta magára a figyelmemet. A rönkrakás és az út melletti árok között egy szinte hihetetlen méretű Douglas fir, *Pseudotsuga menziezii* rönk feküdt, igen közel az árokhoz.

Ez a rönk párját ritkította. Azt azonnal láttam, hogy a szabványos 20 láb (6.1 m) hosszúra van vágva. Az ilyen rönköt rétegeltlemez gyártására használták, és meglehetősen nagy volt az értéke. Hanem ennek a rönknek a mérete szinte lélegzetelállító volt. A nagyobb átmérője legalább 2 m volt, a kisebb átmérője is alig volt 15 -20 cm-el kevesebb. Ugyan miért hagyták itt ezt a szörnyeteget annak idején? – vetődött fel bennem a kérdés. Azt rögtön láttam, hogy csakis mindkét végén szemes drótkötél darabbal lehet felemelni. De hogyan lehet a drótkötelet áthúzni alatta? Ahogy körbe mustráltam a monstrumot, arra a meggyőződésre jutottam, hogy a drótkötelet bele kell fektetnem az árokba, és valahogy rágördítenem a rönköt.

Kezdődött hamarosan a munka és meg is érkezett az első teherautó. Megraktuk és útjára eresztettük. Utána jeleztem a főrakodónak, hogy szerintem jó lenne megszabadulni a hatalmas rönktől. Ő is éppen így gondolta. Mikor megjött a második teherautó, a főnök úgy határozott, hogy legalulra teszi a nagy rönköt, hogy minél alacsonyabban legyen a rakomány súlypontja. Elő is hoztam a drótkötelet, aminek mindkét végén szem volt. Az egyik végét be akartam dugni a rönk alá, hogy valahogy majd rágördítem. Bementem a rönk és az árok közé a kötéllel. Mikor 1–1,5 m-re lehettem a végétől, a főnök, aki az autó vezetőfülkéje fölötti emelvényen állt, kiáltott valamit nekem, de nem értettem meg. Megálltam háttal a rönknek és a főnök felé fordulva kérdeztem, hogy mit mondott. Ahogy ott álltam, hirtelen nyomást éreztem a hátamon. Gondolkodás nélkül, ösztönösen, teljes erőmből elrugaszkodtam. Éppen csak átért a lábam az árok túlsó partjára, de a lendülettől

még megtettem 2-3 lépést. Ekkor a soktonnás rönkóriás nagy huppanással belegördült az árokba.
Néztem némán vissza és a térdem elkezdett reszketni. Úgy éreztem, hogy azonnal összecsuklik a lábam alattam. Ahogy bámultam vissza, rémülten vettem észre, hogy az Ördög ül a rönk tetején lovagló ülésben, és kajánul vigyorog felém. Csaknem felsikoltottam meglepetésemben. Megdörzsöltem mindkét szemem az öklömmel és védekezőn megráztam a fejem. Mire kinyitottam a szemem, eltűnt a rémületszülte vízió.
Álltam remegő lábbal és néztem azt az árokban fekvő szörnyeteget. Szinte megbénultam a gondolattól, hogy egy másodpercen, esetleg annak töredékén múlott, hogy most nem alatta vagyok laposra lapítva. Éreztem, hogy a homlokomat kiveri a hideg verejték.
Arra rezzentem fel bénultságomból, hogy a fórakodó, 'Big Al' állt mellettem, s biztató szóval próbálta eloszlatni dermedtségemet. Az a lényeg – mondta -, hogy nem történt semmi baj. El kell felejtenem az egészet, nem szabad engednem, hogy zavarja a napomat, a gondolkodásomat, a figyelmemet.
Még kellett várnom néhány percet, míg mozdulni tudtam. A tekintetem rászögezve mentem vissza a rönkhöz. Lassan-lassan elmúlt a bénultságom. Folytatni kellett a munkát.
Előkerítettem egy másik drótkötelet, aminek szem volt mindkét végén. Azt begyömöszöltem a rönk vége alá és ráakasztottam a tongue két szárára, megemeltettem a géppel és a másikat átdobtam alatta hossza egyharmadánál. Ráeresztettem a rönköt, leakasztottam a tongue-ot az első kötélről és ráakasztottam a másikat.
Dübörögve erőlködött a gép, hogy felemelje. Úgy gondolom, 14-15 tonna lehetett a rönk súlya. Szinte remegett az egész árbócfa ettől a tehertől, de végül is rákerült a teherautóra és elindult a gyári rendeltetése felé.
Annak ellenére, hogy próbáltam kiverni a fejemből az egész históriát, még sokáig a hatása alatt voltam. Fel-felvillant előttem a rönk óriás mérete, át-átéltem azt a pillanatot, mikor ösztönösen átugrottam az árkon, álló helyzetből. Valószínű, hogy soha máskor nem tudtam volna akkora távolságot ugrani, csak egyszer életemben. Amikor a legnagyobb szükség volt rá.
Lassan őszbe hajlott az idő. meghozta a dermesztően hideg, végnélküli esőt. Mikor a szél az arcomba vágta az esőcseppeket, olyan érzés volt, mintha megannyi tű gyötört volna. Szinte megváltásként jött, mikor néhány percre be tudtam húzódni a gépkezelő mögé, a ponyva védelmébe, közel a hatalmas, meleget árasztó dízelgéphez.
Ekkor már Bakos Tibi a telepen lakott a családjával és Hidasi Pista barátommal elég gyakran átmentünk hozzájuk este látogatóba. Diskuráltunk, de többnyire kártyáztunk. Magdi mindig megvendégelt bennünket finom süteménnyel, ezzel-azzal. (Későbbi éveimben gyakran visszaemlékeztem ezekre a szép, jóbarátokkal eltöltött estékre.)
Egy erős, szeles nap kezdtem érezni, hogy kapar a torkom és a köhögés egyre gyakrabban nyaggatott. Influenza! Reméltem, hogy csak átmenetileg kínoz meg egy kicsit. Azonban éjszaka is el-elkapott a köhögés és meglehetősen keveset aludtam. Reggel fáradtan ébredtem és napközben egyre erősödött a köhögésem. Éreztem, hogy lázas is vagyok. Persze a goromba esős, szeles idő nem segített egyáltalán az állapotomon. A munkanap végére már nagy erőfeszítésembe került talpon maradni. Vacsora után azonnal lefeküdtem, Hidasi Pista meg átment Bakos Tibiékhez.
Próbáltam aludni, de nem ment, a köhögés kegyetlenül kínozott. Elkészültem rá, hogy másnap nem megyek dolgozni, mert ilyen állapotban az csak a baleset invitálását szolgálná. Pedig igen sanda szemmel néznek arra, aki reggel nem jelentkezik munkára. De mit tegyek? Nem én kerestem a bajt, az talált meg engem.
Hidasi Pista este 9 körül jöhetett haza és átadott egy termoszt, amit Bakos Magdi küldött. Forró tea volt benne. A tea azonban nem csak mindennapi, egyszerű tea volt. Valami csodálatosan volt fűszerezve citrommal, fahéjjal és más egyébbel. Megittam az egészet és azonnal bebújtam a takaró alá. Izzadtam szigorúan a forró teától és egy idő után mély álomba merültem.
Csak reggel ébredtem fel és olyan jól éreztem magam, mintha előző map semmi bajom nem lett volna. A köhögésem is csaknem teljesen megszűnt. Magdi teája jobb munkát végzett, mint bármi gyógyszer, amit a patikus adott volna. Este átmentem hozzájuk egy rövid vizitre, és megköszöntem Magdinak a csodagyógyszerét, mint ahogy azóta még sokszor, szinte minden alkalommal, amikor találkoztam vele.
December elején beköszöntött a tél. A munka egyre veszélyesebbé vált a hó miatt és a hónap második felében úgy döntött a vezetőség, hogy lezárják a telepet a télre. Ilyenkor a vállalat mindenkit megvendégelt az utolsó este egy kiadós vacsorával és valamennyi italt is szolgáltatott a vacsorához. Persze, mindig vannak egyének - főleg azok, akik általában szeretnek a pohár fenekére nézni - akik többet fogyasztanak a kelleténél.
Vacsora után valami miatt vissza kellett mennem a szobámba és történetesen bementem, illetve be akartam menni a fürdőszobába. Azonban mikor benyitottam, meglehetősen meghökkentő látvány fogadott. A szomszéd szoba egyik idős lakója, akivel megosztottuk a fürdőszoba használatát, a WC kagyló előtt térdelt és a karja könyökig benne volt a kagylóban. A meglepetéstől alig tudtam szóhoz jutni, de végre kinyögtem: „Ugyan mi az ördögöt csinálsz ott?" „Keresem a fogamat!" – jött rá a kétségbeesett válasz. Úgy vélem, tisztelt olvasóim nem vetik a szememre, ha tovább nem részletezem az esetet.
Másnap eléggé zimankós időben hagytuk el a telepet és a Pitt tó végénél beszálltunk a 'Pitt Lake Express'-be, hogy bevigyen bennünket Vancouverbe, immár végleg. Legalábbis ami az Úr 1960. évét illette. Roppant jó volt a hangulatom, talán azelőtt soha nem volt ilyen magas. A dupla beosztással tekintélyesen megnőtt a keresetem, a bankszámlám elfogadhatóan egészségesnek nézett ki, ami elég tisztességes fokú önbizalommal töltött el. Egyelőre még nem volt semmi elképzelésem, hogy mivel töltöm a telet, míg újra megnyílik a telep, január végén, esetleg február elején. De azt tudtam, hogy a síelés fontos része lesz a kényszer munkaszünetnek. Persze, az egészben a legjobb az volt, hogy gyakran láthatom Utét. Ez a gondolat tette széppé az utat Vancouver felé.
Az őszi időszakban a 10/4 ciklus szerint dolgoztunk, ami 10 napi munka után 4 szabadnapot jelentett. Most épp a ciklus végén voltunk, így a hét közepén jártunk. Másnap be is mentem a munkanélküli hivatalba jelentkezni segélyért. Ez nagy segítséget jelentett a tél többé-kevésbé zökkenőmentes átvészelésében, ha nem is luxus körülmények között, de különösebb gond nélkül. Ebben természetesen benne volt a hétvégi táncest az Alpen klubban Utéval, és a síelés hetente kétszer az Észak-vancouveri sípályákon. Ez a két dolog jelentette a 'fényűzési' kiadásokat. Az étkezésen és a lakbéren kívül alig költöttem másra. Próbáltam kuporgatni a pénzem, ugyanis a tanulás, - lehetőleg egyetemen – még nem került ki a távolabbi jövőm terveiből. Így a szabad időm nagy részét a kis szobámban töltöttem olvasással, zenehallgatással. Még mindig csak 30 dollár lakbért fizettem havonta, ami nem volt egy nagy összeg. Persze a szobám se volt nagy, de nekem elég volt. Különösen akkor, mikor dolgoztam és egész héten távol voltam. A kis cókmókom bőven elfért benne.
Azért azt a luxust megengedtem magamnak, hogy hetente egyszer, néha kétszer, elmenjek síelni. Bár eléggé vonakodva kezdtem el annak idején, később, mikor valamelyest belejöttem, igen megkedveltem. Néha egyedül is elmentem, de többnyire Utéval és/vagy Józsa Laci és Kurucz Jancsi barátaimmal. Mindenképpen nagyon élvezetes és olcsó időtöltés volt, mivel az összes szükséges felszerelésem megvolt már. Annak idején még nem került egy vagyonba egy napi síelés.
Történt egy alkalommal, hogy Kurucz Jancsi barátommal mentünk fe a Grouse Mountain sípályára. Erről tudnivaló, hogy egy kiirtott erdő helyén van az észak-vancouveri hegy oldalán. Akkor még a kivágott fák tőkéi is ott voltak a terepen. (Nem tudom, hogy manapság is így van-e, ugyanis már 50 éve, hogy utoljára ott

síeltem.) Amint látjuk majd a továbbiakban, ez egy fontos tényező a történetben.
János barátom igen jó síelő volt, csodálatos sasszékat tudott bedobni, bámulatos könnyedséggel. Figyeltem gyakran a technikáját és próbáltam utánozni. Hol sikerült, hol meg nem.
Ezen emlékezetes alkalommal a nap nagyobb részét a sípályán töltöttük. Igen jól éreztük magunkat, de túl későre nem akartunk maradni, hogy ne sötétedéskor menjünk haza. Talán 2 és 3 óra között – délután – úgy határoztunk, hogy ideje lesz 'takarodót fújni', nekivágtunk az utolsó lesiklásnak. János gyönyörű testmozgással haladt előttem, talán kicsit irigyeltem is, amint könnyedén bevágta az 'S' kanyarokat, és szinte balettes lebegéssel kerülte ki a fatuskókat. Előttünk valószínűleg elég sokan használták már t az ösvényt a lesiklásra, mert egyik-másik helyen igen sekély lett a hótakaró, különösen néhány fatuskó mellett. Az egyik ilyen tuskó előtt Jánosnak valahogyan nem sikerült a sasszéja, elvesztette az egyensúlyát és hátra dőlve 'leült', éppen olyan tuskó mellé, ahol sekély volt a hó. Ahogy elsuhant a tőke mellett, láttam, hogy mögötte valami kipattant a hóból. János még tovább siklott néhány métert, még mindig ülő helyzetben! Mikor a tökéhez értem, megálltam, hogy megvizsgáljam a terepet. Meg akartam tudni, hogy mi az, ami mögötte kipattant a hóból. Hát az bizony nem volt más, mint a tőkének az egyik gyökere. Egy veszélyes, gonosz kinézetű gyökér csonk, ami egyenesen felfelé meredt. Erre ült rá az én János barátom.
Hirtelen sötét aggályok fogtak el. János felé néztem, de ő nem akart felegyenesedni. Ez rossz jel – gondoltam. Esetleg nagyon rossz jel!
Odasiklottam mellé. Akkor hallottam meg, hogy halkan nyög. De a nyögése tele volt kínnal és fájdalommal. A legrosszabbra kezdtem gondolni. Oh, nem! Csak ne az legyen! – villant át az agyamon. Az tragikus lenne!
Felsegítettem ülő helyzetéből. A nyögés oka rá volt írva az arcára: a fájdalomtól kissé eltorzult. Egy szenvedő ember arca volt az! Ahogy felegyenesedett, kissé mögé kerültem és akkor vettem észre teljes megrökönyödésemre, hogy a nadrágja ülepe – és alsóneműje! – ripityára van tépve. Szinte elállt a lélegzetem. Te jó ég! Csak azt ne! – villant át az agyamon. Hirtelen a barátomért való aggódás telepedett rám.
Körbe néztem. Átellenben, a pálya másik szélén egy kis fából épült házikó volt. (Annak idején volt ott több ilyen is. Gondolom, igazi, vérbeli síelők 'laktak' bennük hétvégeken.) Bár még nem volt sötét, az ablakából villanyfény szűrődött ki. Tehát volt bent valaki. Kicsit megkönnyebbültem. Hátha tud némi segítséget nyújtani!
Mondtam Jánosnak, hogy a nadrágja némi igazításra szorul, s ezért jó lenne átmenni a kis házikóhoz. Talán van tű-cérna kéznél és majd meglátjuk, mit lehet tenni. Lassan elindultunk a házikó felé. A barátom arca maga volt a szenvedés. Öt méteren ként meg kellett állni, olyan kín gyötörte. Aggódtam. Nagyon aggódtam! Piszkos, gyalázatos gyökér! Mit tett a barátommal! Hogy a fene egye meg!
Végre elértük a házikót. Bekopogtam. Néhány másodperc múlva kinyílt az ajtó és egy idősebb, talán 50 év körüli hölgy jelent meg. Köszöntem, és ahogy visszaköszönt, azonmód tudtam az akcentusából, hogy angol. Röviden előadtam, mi a problémánk, és milyen segítségre van szükségünk.
„Oh, dear!" (Oh, drága!) – mondta a hölgy, és beinvitált bennünket a házikóba. Lekapcsoltuk a léceket és bementünk. János lassan, kimérten jött utánam, és ahogy visszanéztem rá, láttam az arcán, hogy roppant erőfeszítésbe kerül, hogy ne nyögjön. Bent másik két, hasonló korú hölgy ült egy heverőn, akiknek köszöntem illedelmesen, s mikor visszaköszöntek, kiderült, hogy ők is angolok. Hölgy No1. gyorsan elmondta a problémát a másik kettőnek, mire az egyik azonnal felkelt és a sarokban álló kis szekrényhez ment. Közben 'Hölgy No1' János mögé ment, hogy megvizsgálja, milyen a feladat nagysága. Lehajolt és széthúzta a nadrág cafatokban álló ülepét. „Oh! Jolly good, jolly good!" – kiáltott fel örvendezve. „Na, semmi jolly good" – mondta bennem egy hang tiltakozva. Itt tűről és cérnáról volt szó! És ne tessék túl sokat vizsgálódni! – tiltakozott tovább a hang. Az én drága barátom meg csak állt ott, mint egy áldozati bárány, néma tűréssel, megadással. Úgyis mindegy már, hisz itt a vég!
Közben előkerült 'Hölgy No 2' tűvel és cérnával a kezében. 'Hölgy No1' a sarokba mutatott, ahol egy kis padlásszerű építmény volt és egy létra vezetett fel rá. Mondta Jánosnak, hogy oda menjen fel, vegye le a nadrágját és majd ő megvarrja annyira, hogy haza tudjon menni benne. János végtelen óvatossággal kapaszkodott fel a létrán, mert nagyon szenvedhetett. Hiszen csak milliméterekben múlott, hogy az a piszkos gyökér megfossza a családalapítási lehetőségétől. Horribile dictu!
Felérve a kis padláshelyiségbe, János levette a nadrágját és ledobta. 'Hölgy No1' hozzáfogott a reparáláshoz és elég tisztességes eredménye lett a varrási munkálatoknak, meglehetősen rövid idő alatt. Miután a ruhadarab nagyjából visszanyerte eredeti formáját, feldobtam Jánosnak a kis padláshelyiségbe. Ahhoz képest, hogy mennyi időbe kerül általában, normális körülmények között felvenni a nadrágot, úgy tűnt, hogy neki egy örökkévalóságba telt, míg elvégezte. Aztán végtelen óvatossággal lemászott a létrán és kész voltunk az indulásra.
Hálásan megköszöntem a segítségét. A hölgy angolos derültséggel mondta, hogy szívesen áll rendelkezésünkre a jövőben is.
„No, no! Ezzel vigyázzunk, kérem szépen. Még egy alkalom is túl sok!" – gondoltam.
Felcsatoltuk a sílécünket és a legnagyobb óvatossággal megindultunk lefelé. Ez bizony lassan ment. Talán az út egy harmada volt még hátra, de több időbe került, míg leértünk, mintha fentről indultunk volna. De végre csak leértünk.
A léc nélküli járás viszont egy egészen új feladatot jelentett Jánosnak. Lassan, végtelenül lassan, mérhetetlen óvatossággal tett meg minden lépést. Úgy tűnt nekem, hogy talán éjfél is lesz, mire az autómhoz érünk. Az autóba való beülés óvatos körültekintéssel történt meg és utána maga az egyszerű ülés se volt könnyű feladat. Mintha időnként halk nyögés foszlányát hallottam volna János irányából felém szállni!
Végre hazaérkeztünk. Bekísértem szenvedő barátomat és hazaindultam. Útközben mindenféle rémséges gondolatok forogtak a fejemben. És végtelenül sajnáltam az én jó barátomat, de sajnos, semmit nem tudtam tenni, hogy enyhítsek a szenvedésén. Nehezen tudtam elhessegetni a fejemből a gondolatot, hogy keserves éjszaka – és még néhány nap – vár rá.
Otthon vacsora után olvasással próbáltam elterelni a figyelmem a nap sajnálatos eseményéről. Elém-elém került János arca, amint kissé megvonaglott a fájdalomtól. A lassú járása, ami nem volt más, mint óvatos tipegés! És csak szidtam, szidtam azt a pokolból való gyökérdarabot. Végül lefeküdtem, de sokáig forgolódtam, amire álomba merültem. *(Szeged, 2017. január)*

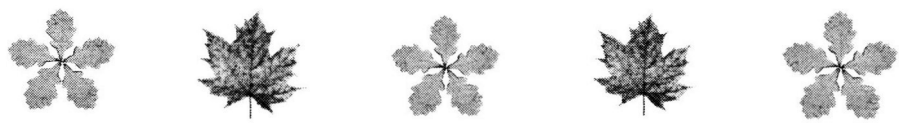

Komlóssy József: **New York, New York...**

...csenget a fülembe a 'Frankie Boy' egykoron világ számként emlegetett slágere, amikor a Budapesten 1994 nyárelején a MALEV gépe felemelkedett velem a ferihegyi repülőtérről. Azzal a szándékkal keltem útra, hogy megszerrezem az Európai Népek Föderális Uniójának a FUEV/ FUEN –nek mint annak újdönsült alelnöke a szervezet számára a „Consulltative Status-t" az ENSZ-be.

A Szorb népcsoport földjén az egykori Kelet Németországban, Cotbusban megtartott FUEN elnökség tisztújító kongreszusan 1992 májusában a tágság úgy döntött, hogy a kisebbségi jog már akkor is nagy elismeréssel biró, elkötelezett kiváló szakemberét a déltiroli Prof. Dr. Christoph Pan-t válassza elnökéül, ezzel egy időben, a szervezet közel negyven esztendős története során első izben, egy magyart, engemet, az egyik alelnökéül választott.

Az ENSZ beli szereplésemhez minden irásos előkészitő munkát barátom Christoph Pan és irodája készitette el Bozen / Bolsanóban,. Magyarországról pedig a magyar ENSZ képviseletnél Tabajdi Csaba – akkor államtitkár – a magyar kisebbségi ügy elkötelezett harcosa tette meg a szükségesnek látott lépéseket annak érdekében, hogy a magyar diplomácia legyen a segitségemre. Ennek eredményeként, New Yorkba a Magyar Külképviselet gépkocsija várt a repülőtéren s vitt a követségre. Röviden megismerkedtem a nagykövet úrral, aki bemutatott néhány munkatársának majd a vendégek számára fenntartott szállásomra kisértek, hogy kipihenjem a repülő út fáradalmait.

Este a tiszteletemre a nagykövet úr vacsorát adott. A beszélgetés kellemes mondhatni közvetlen hangnemben indult. Már a második fogásnál jártunk amikor kiderült, hogy én nem az akkor regnáló Horn kormány uszályához tartozom hanem „aféle 56-os magyar" vagyok. Erre az egyik beosztott jószerivel elkezdett kioktatni. ... „tűrte Miklós tűrte ameddig tűrhette"... de amikor evőeszközeim koccantak a tányérom szélén, akkor már a nagykövet úr látta, hogy szinte minden önuralmamra szükségem van ahhoz, hogy ne keljek fel az asztaltól. Megelégelvén a beosztottja szövegét azt végül is rendre utasitotta, ezzel megmentvén az egyre kinosabbá váló helyzetet. De az induló hangulat már nem tért viszsza. A feloldást az jelentette, hogy sikerült áttérnem a küldetésemmel kapcsolatos feladatom jelentőségére és a annak megoldási lehetőségére. Kihangsúlyozván azt, hogy Tabajdi úr véleménye szerint azzal, hogy bejutottam a FUEN elnökségbe, egy ablakot sikerült nyitnom Európa akkor egyik legjelentősebb nem kormányszintű szervezetében amin keresztül Nyugat –Európában, a világ szervezetekben, a kisebbségi sorba jutott magyarok problémáinak hangot tudunk adni. A FUEN konsultativ státusának a megszerzése - a történelem folyam első alkalommal - adna lehetőséget ahhoz, hogy a magyar kisebbség problémáit az ENSZ elé tudjuk vinni. Mindezt még a társaság érdeklődése mellett az asztalnál sikerült elmondanom. Szállásomra térve, nagy várakozással tekintettem a soron következő napok elé, s felelőségem tudatában hajtottam álomra fejemet.

Az nem volt előre tudható, hogy a három napra tervezett ENSZ program során melyik napon, mikor, és melyik NGO-szervezet képviselőjére fog a meghallgatás alkalmával sora kerülni. Amikor is a pályázónak a naponként változó összetételű 13 fős nemzetközi biráló bizottság elött, kellett mint szervezete képviselőjének megindokolnia azt, hogy az NGO-ja milyen megfontolások alapján nyerhesse el az óhajtott konsultativ státuszt az ENSZ-be. A pozició azzal járt, hogy az emberjogi bizottságok plenáris ülésein a szervezet 7 perces felszólalási jogot nyert, és beadványokat készithetett az ENSZ illetékes bizottságai számára.

De aktiv résztvevője lehetett az ENSZ 'perem rendezvényeinek' is. Ezért kellet elfogadható módon megindokolnia azt, hogy a konsultativ status birtokában az NGO szervezet milyen formában tudja majd támogatni emberjogi, kisebbségjogi téren az ENSZ jogrendszerének keretében az ENSZ munkáját ? Egy ilyen vizsga letételére – akkor - az NGO szervezetek számára, csak minden második évben adódott lehetőség. Most is a világ minden tájáról ideérkezett nem kormányszintű szerevezetek képviselői ennek a szinte doktori disszertáció megvédéséhez hasonlitható vizsgának kellett alávetniük magukat.

Mi, a magyar követségi kisérömmel, időben érkeztünk nevezetes épület sok vihart látott üléstermébe. Megkértem a magyar diplomatát, hogy mutassa meg hol szoktak ülni a mérvadó személyiségek? Hol foglal helyet a 'biráló bizottság'? és hol a küldött kanditátusok? A felvilágositásokat követően, az ülésterem alsó negyedében, a középső folyosótól jobbra, a sor szélén foglaltam helyet. Majd végül megkérdeztem hogy merre találom a mellékhelyiséget no meg az étkezőt. Ezen felvilágositásokat követően a nagyon készéges kisérőm magamra hagyott. Én pedig a szerzett ismeretanyagom értelmében még egyszer szemrevételeztem a „terepet" majd pedig felvázoltam magamnak a feltehető „forgató könyvet". Mindenek elött azt, hogy a saját feladatom sikeres megoldásához mit és miként látszik azt célszerűen tenni ?

Végül pedig végig gondoltam, hogy mi is játszódott le itt az én Hazám egyik legtragikusabb igazán MAGYAR sorsfordulója során 1956-ban? Az akkor ENSZ főtitkár a svéd Dag Hammarskjöld, aki egy gyáva meghunyászkodó „embernek" is aligha nevezhető szégyenteljes szereplő volt. De ugyanakkor mint a Főtitkár klasszikus ellentéteként ott állott a Dán diplomata Povl Bang Jensen egyedülálló emberi nagysága! Aki, amikor a szovjetek követelték tőle, hogy adja át azok nevének a listáját akik neki tanúvallomást tettek az 1956-os eseményekkel kapcsolatban, ő azt nem csupán megtagadta, de hogy a névsor semmi szin alatt ne juthasson a kommunisták kezébe, felment az ENSZ-palota tetejére és ott elégette a jegyzőkönyvet. Röviddel utána a szovjet ügynökök meggyilkolták! A KGB gyilkosok egy „hibát" azonban elkövettek ! Az „öngyilkosságot" bizonyitó revolvert a jobb kezébe nyomták. Az áldozatuk viszont balkezes volt ! Az amerikai hatóságok gyáva módon jószerivel eltusolták a tragikus eseményt. Bang Jensen emléke legyen örökre Istentől áldott, és tisztelt minden jobb magyar számára.

Amig a gondolataimmal voltam elfoglalva, lassan megtelt a terem. Az ülést vezető elnökség velem szemben foglalt helyet, míg a „vizsgáztatók" ugyancsak elöl, de külön csoportba tőluk jobbra. Szinte minden idegszálammal figyeltem az eseményeket. Minden sikeres vagy sikertelen szereplő felvezető előadását kiértékeltem. A feltett kérdésekre adott válaszaikat és azokra a különböző nemzetiségüek reakcióját és annak okait megpróbáltam megfejteni. Amikor egy kitünöen felkészült izraeli NGO szervezet elvérzett az arab-szimpatizáns falanxon, akkor annak hatása próbára tette az önbizalmamat. A délutáni ülés befejeztével szállásomra térve hanyatt vágván magamat a heverőmön arra a végeredményre jutottam, hogy az előre megirt előadásom az csapnivaló ! A papirok már vándoroltak is a papirkosárba. Akkortájt nem, hogy szövegszerkesztő de még irógép sem állott a rendelkezésemre. De egyvalami igen. Sopronban az Erdőmérnöki Főiskolán egykoron megtanult műszaki irásmód. Igy szépen a Staszi bácsi ábris gyakorlatain megtanult müszaki betükkel irtam le a szövegemet, azért, hogyha kell akkor az ne csak az én de mások számára is biztosan olvasható legyen Az idő eltolódás miatt nem okozott problémát az irás. Helyi idő szerint pedig reggel felköltöttek. Majd pedig reggeli után ismét bevitt a követségi kocsi az ENSZ-be. Nagy-nagy figyeléssel, tapasztalatgyűjtéssel no meg izgalommal telt el a második napom. De ezúttal is anélkül, hogy szólitottak volna. Este a szállásomon ismét a napi tapasztaltak kiértékelését végeztem, no meg ismét új szöveget irtam. De ezuttal már csupán cimszavakat.

Hiába! a Jura hegységből, ahol akkor mérnökként éppen hegyi utak tervezésével foglalkoztam, a teodolit mögül New Yorkba, az ENSZ palotába csak úgy minden átmenet nélkül becsöppeni ? Mégis csak egy kihivás volt. De aznap este is azzal a meggyőződéssel hajtottam álomra a fejemet, hogy holnap rám kell kerüljön

a sor. Nekem pedig 'állnom kell a sarat'. Reggel ismét borotválkozás, elő az utolsó rend tiszta fehérneműt! Utána csomagolni. Rádöbbentem, hogy a délután második felében megy a gépem. De mi lesz, ha megint nem kerül rám sor? Amikor beugrottam a gépkocsiba, a 'kanadai időkből' edzőnknek egy nemzetközi verseny előtt mondott biztató szavait idéztem önmagamnak: „nem azért jöttünk ide, hogy megverjenek bennünket"! Ma sikerülni fog! Csak úgy mint az előző napokban megint mindenki elhelyezkedett. Nekem pedig végre sikerült egy listát szereznem, ahol láttam, hogy jó eséllyel még a délelőtt folyamán sorra is kerülök. De azt is láttam, hogy a 'biráló bizottságban' olyan országok képviselői is jelen vannak mint a kisebbségi politikájáról méltán hirhedt Görögország és Románia. Eljött a déli ülésszak vége, mégpedig anélkül, hogy reám került volna a sor. Végig nyilalt rajtam, hogy mikor kell a repülőtéren lennem. De az is, hogy én szégyenszemre, dolgavégzetlenül ugyanvalóst nem mehetek vissza Európába. Célba vettem az elnök asszonyt. Mivel sem törődve sikerült keresztül vergődnöm az embergyűrűn s elérnem őt mielőtt még eltűnt volna a forgatagba. Megállitván vázoltam neki a helyzetemet. Kicsike szikár szőke de szúrós szemű asszonyka volt. Talán csak egy másodpercig nézett a szemembe. Majd a tekintete megenyhült, s keskeny ajkai talán még mosolyra is húzódtak amikor azt mondta rendben van ! ebéd után önt szólitom elsőnek. Én, megköszönvén a nyilvánvaló jóindulatát, iparkodtam az ebédlőbe. Végtére is egy kétszemélyes asztalnál már ülő kicsiny erőst kopaszodó kreolképű embertől kértem engedélyt, hogy az asztalánál helyet foglaljak. Étkezés alatt természetszerűen a konferenciáról beszélgettünk. Kérdezte ki lennék? Tulajdonképpen miért is vagyok itt ? Én pedig nagy lelkesedéstől hajtva igyekeztem neki elmondani küldetésem célját. Amikor befejeztük az ebédet az asztaltól felállván igy szólott hozzám. Amit elmondott az számomra meggyőző volt. En támogatom a FUEN pályázatát. Amint később kiderült, ő volt a görög képviselő!

Visszatérve a terembe a torkomba dobogott a szivem, amikor a szinpadra szólitottak. Kezemben az izgalomtól gyűrött papirral néztem végig a hallgatóságon.

Ha nem is az első, de úgy a harmadik mondatom után – talán a saját hangomtól – de már megnyugodtam. A szaporázó kérdésekre hála az előző napok tapasztalatainak már nyugodtan tudtam okfejtéseimet elmondani. Nem akartam hinni a fülemnek amikor kihirdették az eredményt. Egyetlen ellenszavazat nélkül 13:0-ra sikerült a vizsgám. Örömömben szinte leugrottam a pódiumról. Pedig még egy meglepetés hátra volt. Románia képviselője felállván a helyéről – az első sorban ült - kezetnyujtott és gratulált.

Az épületből valahogyan csak kijutottam. Hála a Nagykövet úr gondoskodásának a követségi kocsi várt rám. Irány a repülőtér. Közben egy gyors telefon a követségre, onnan pedig a MALÉV pilótafülkéjébe. Várjanak, mert Komlóssy úton van. A MALÉV várt. Feladnivaló poggyászom szerencsére nem volt. Akkor még nem voltak a maihoz hasonló biztonsági ellenőrzések. Igy gyorsan eljutottam a gép eleje mellé támasztott szükség létrácskához. Becsapódott mögöttem az ajtó, én pedig leroskadtam a helyemre. Egy végtelenül boldog érzése töltött el. Ismét volt miért hálát adnom az Úr Istennek.

R E F L E K C I Ó K

Julianna and Agnes Barabas: **Ice bridges and fire pits**

Agnes and I were raised as northerners. The small hamlet that Dad and Mum met and married in was known on the map as Smith. Technically, Smith is the geographical center of Alberta, and Agnes and I used to be fascinated with the fact that the globe we kept in our living room had our tiny hamlet marked on it, and only Edmonton and Calgary besides. More important to the community was that it sits on the intersection of the Slave and Athabasca rivers. That joining of rivers was known as Mirror-landing, before the Northern Alberta Railway came through and renamed it, for the waters there are smooth enough to be a perfect mirror of the surrounding pine, aspen and spruce woodlands. It was not far from that intersection that Agnes and I got our first skating lessons, thanks to our Dad and the need to cross that river with fully loaded logging trucks.

The traffic bridge that crossed the river was a classic one lane fixed arch steel bridge with a wooden deck. The cut blocks that Federated Co-op was harvesting at that time were north of the river; the town and the mill were on the south. As Dad, has described in the past, the only way to log the muskegs they were working on was to wait until a full winter freeze. The small bridge that served the town of course had a weight restriction. The challenge for Dad and his co-workers was to get the fully loaded trucks across the river, with the existing bridge being off-limits. When there is lemon, make lemonade, when there is snow and cold, make an ice bridge. That's what Dad set out to do - and being the man that he is, he set out to do it safely and right.

Using portable generators and pumps, he directed them to pump the river water not only onto the marked bridge, but also on a wide swath on either side. At the time, our small hamlet did not even have an outdoor rink, and the wide swath created an opportunity to fill that gap. I don't know if it was Dad, or my Dutch Grampa, or the two of them in cahoots, but since the thicker ice of the bridge had been extended out well beyond the marked road, it became possible to skate on it. Of course, 'Zambonis' were not available, so the ice was not the most pristine, but thanks to my Dad's vision of a safer, easier bridge, and the efforts of the mill staff to make it

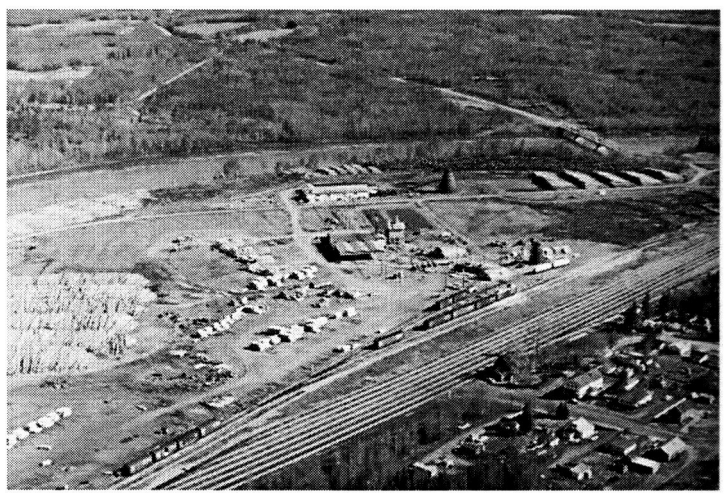

happen, my earliest memories are of riding down to the river in the bright orange company truck and lace up to skate around with my sister, Dad, and Grampa. It was usually at nighttime, because then it was colder for faster freezing and we would park the truck so the headlights lit up the area. It made for great skating shadows! My sister and I would entertain ourselves with the trails our skates would leave behind on unshoveled areas as Dad carefully hosed what seemed to be a lot of water because it took some time. But we didn't mind, because we had fun and knew it how important it was for Dad to do this work. We had heard of stories from other communities of unfortunate trucks that ran off narrow ice bridges, putting lives in danger. Grampa being a Dutchman could not resist the ice, but after falling on his wallet and bruising his butt, he did eventually hang up the skates for good. I do remember skating in the rink that got built later in my childhood, but nothing matches being out there on the river. There was usually a thermos of 'kis kávé' and promises of fires later to warm ourselves after the river, and the skating was often lined with hoar

frost covered trees. I am sure we were great entertainment for the deer, coyotes, crows, chickadees, and muskrat with our antics on the river.

Afterwards we would head home, and there was always a fire to be had - either in the outdoors fire pit of our yard, if it was warm enough. Anything above -10 Celsius was warm enough for us in front of the fire! And in front of that fire we could be guaranteed to have a slice of bread, probably a light rye, sometimes rubbed with garlic for more flavor. There was often a thick slab of bacon in the house, and Dad would cut and score pieces of it for us to put on our sticks, and we would roast the bacon and then catch the drippings on our bread. We would eat up the bread, or get it good and covered with bacon 'goodness' and then eat the bacon, and roast a wiener to put in the bread! When we would stand around roasting all these things, Dad would tell us stories of working on the coast or in the forests back home between the school terms. As many stories as he has told us, we had not heard them all! Every time I read another installation, I am delighted, and it always makes me think of standing and eating fire roasted bacon and bread, and the first stories I remember hearing as a little kid.

Now the foods that bring me comfort are the simplest ones we learned from Dad as kids. Cabbage noodles, with ground black pepper for main or a bit of sugar for dessert, goulash, pörkölt, chicken paprikás, palacsinta with jam or with cottage cheese, lecsó and of course dumplings for the stews and soups! Agnes is our master dumpling maker. Because her birthday is in August, it has been a tradition to get together if we can near or just after her birthday to cook the lecsó for the year. Many of our friends have figured out it is a good time to stop by, slice some peppers and have a glass of red wine, and roast some bacon on the fire while we attend the pots of lecsó. And this type of gathering has been affectionately called a 'Hungarian picnic' to our friends. It's spread to be really any gathering where there are no plates, no bowls, we sit while nibbling on things like cheese, sausage, good bread and, of course drink red wine. These events are always also filled with lot of laughter and fun. I am finally going to try my hand at poppy seed rolls. I am sure most of you have already tried it, but they are making a poppy seed 'palinka'! It is called Magna Cum Laude, and apparently won a medal in Vancouver last year in the liquor class. We are only just able to buy it in Alberta thanks to Co-Op stores.

Speaking of Co-op - back to the original story. The hill leading down to the river from the north side and the cut blocks was legendary to all the locals. Those of us that lived on that side, had to

live with a long and very steep grade that ended relatively abruptly at the one lane bridge. The logging road that ran parallel to the gravel road we all used also had a large curve in the road, out of necessity of the landscape, right before the last approach to the river. A fully loaded truck, even with retarder brakes engaged, would hit the river going 'XXXX miles an hour'. Because of that, if the trucks did not hit the bridge just right, there was risk to off the bridge and into the thinner ice of the natural freeze. That was why Dad had them freeze a wide berth beyond the bridge, to ensure that in the event of a truck straying from the bridge lane, it would not go through the ice.

Dad was transferred off that detail in later years, and the crew that took over did not see the point of the extra time and effort. One winter, a young man did come hot off the hill in a loaded truck, and just as had been feared, slid off the bridge and broke the ice. There were no witnesses, and the young fellow had to walk to the weigh scale house over a mile away, in subzero temperatures and soaked from the river. Luckily, he did make it, but suffice to say Dad was proven right for his precautions. I wish we had been there to offer the freezing driver some fresh roasted bacon and bread with drippings, and maybe some of that palinka to warm the poor fellow's bones! As for Dad, it was no wonder that he went on to become the safety officer at Weyerhaeuser, and an award winning one at that. Next issue, Agnes hopes to tell some stories of our many walking adventures through the years. *(Juliana and Agnes are daughters of Jozsef Barabas - The Ed.)*

Joe Barabas: **I remember** (Life story # 7)

I am a onetime forester from Hungary, a student in Sopron, an immigrant, logger, assistant camp engineer, woodlands manager, sawmill manager, forestry supervisor and retired person. And still retired after 16 years. During the last three years I wrote my life story in six parts, or I should say I rushed through it, heavily condensed. Now, as I read those parts and think back, there ares mixed emotions. Would I still do the same all over again? I do not know anymore, but it is not really important. What is important now, is that we did it all, and can now look back and evaluate those episodes as written. The episodes that are written, represent only a very small part of our life. There is so much more, but now as the memories are slowly fading away, when one of us departs, we remember. I remember Béla Hirczy.

About three years ego, I wrote the first part of the 'turning points of my life', about how six of us from the Powell River camp got a job in the logging camp in Port McNeil. Then I did not really expand on too much of our daily camp life. 'Sándor bácsi', our old Hungarian bedmaker, or 'bull coo'k put us all into one bunkhouse. There was two of us to each room. Imre Bella and Béla Hirczy together in one, Zoli Boda and Laci Németh in another, and Gyuszi Fodor and myself in the third room. I believe there was a forth room that was occupied by other new comer countrymen of our, at different times. In the center was an oil stove, that heated the whole bunkhouse. Around it we often hung our wet clothes to dry. In the center, by the stove there was a big table for playing cards and chess and other socializing. Here, for a long time in the beginning we used to tell our daily experiences about our day in logging. We shared our news of our mails, read anything readable in the papers, even the details of the advertisements. At this big rugged table, we played our traditional game of 'tarokk' and I learned to play 'bridge' here. This is where Béla Hirczy discovered this seemingly small add, that he got very enthused about. It was about a very basic 'dark room equipment' and supplies for it. Béla showed us his find and said that he is going to get that himself. We did order other things together before, one was a 'twentytwo caliber' rifle, that we used for target practice. We even joined the Columbia Record Club, ordering from the monthly suggested records. Each of us ordered different music records and played them on a single player, all of us enjoying the music. Those records are still favored in my collection since. Soon the 'dark room kit' arrived and Béla often sealed up the windows and door on their room to put it to use. First time I

ever watched the process of developing black and white photographs. A good number of times we were captured on his or some one's camera, and it was interesting to see the developing pictures of the big white fiber glass hard hats, big wooly work coats we all wore as setting 'chokers' on the logs. Béla took pictures, Béla developed the films and developed the photos for all of us, but when I search through those pictures now, I do not find him on any one of them, only the five of us. The one behind the camera seldom is on the picture. I remember Béla as a handsome young man, with a sort of a shy smile on his face, and I must find a photo of him to prove it.

The picture on the cover of the April 15 2013 edition of the Kapocs does just that, the 5th year class, our seniors, a class of distinction. Also members of the class, who shared a small part of their life with us in Port McNeil now sixty-years ego were Feri Tresó and Lajos Nemeth, have by now also departed. I was there in 1957 and 1958 during the big fire season shut down, and in part of 1959, I did not return after the Strike. During those times we also had Laci Pászner and Gyuszi Juhasz in camp visiting for a short time. Probably unknown to him, we considered Feri Tresó our quiet and secret guardian. Not that we ever were in any kind of danger but his presence assured us. He was not standing out tall, nor did he do anything to draw attention to himself, but his simple approach to any kind of aggression calmed things down quick. Lajos Németh matched him with his kindness and wisdom as a true senior to us. I did not have personal contact with too many members of our senior class. With those I had, they left me richer with humanity. Dénes Bajzák, do you remember the last few weeks in Salzburg? You kept us smiling with your cheerful funnies in the mornings. I cannot place now, in what place we were bunking together, those of us who came into the city from Siezenheim. From the first year class I remember Gyuszi Kapitány and Zoltán Bordulák were here with us, great philosophers and excellent debaters too. György Leskó, we met you in Fort McMurray. You were with Sincrude, I was with Pelican Spruce Mills somewhere in the mid 80-s. I wish we met more often. We were to meet sometime at Elisabeth and Miklós Vári, but have never worked out. Faces and names I still remember on your class picture, I salute you all and still glad to know you as our leaders.

Some more I remember about Port McNeil. The short three years, when I was there, we made some marks on and around camp, even so I do not know how long some may have lasted. Zoli Boda and I helped building the first tennis court. I heard that in the later years many of you took work and residence there. It would be interesting to learn how the onetime camp became a town. Cheer to all of us onetime residents there! This town grew out of the woods for foresters, forest engineers and woodsmen, and many were Hungarians and Soproners. Our old countryman literary ran the camp, when we arrived there in April 1957. Sándor Szabó made sure we were in clean and comfortable beds. 'János bácsi' did the same at the other end of the camp. 'Józsi bácsi' did the lawn, the flowers and trees. 'Gyula bácsi' cut our hairs and looked after the poolhall. Old Joe Monok was still falling trees, he got his nephew Kalman Monok to join us too. They were young men in the 1930-s, when they came to Canada with high hopes and expectations to return home to their young families. They never made it home. Before the second World War they had worked in different areas in the woods. Most of them came from railroads, so they built railroads and plank roads to move the timber down to the water. We found traces of the old plank roads and trestles near the camp.

From there my memory takes me back to 1958. The house on Alberta Street, close to the City Hall. Many of us stayed here, with or without a bedroom to our name, some stayed only a day, a week, hardly a month. It was a very busy place with all of us coming and going. We shared the three floors sometimes as many as twenty of us or even more. 'Drop ins' may have slept on the backyard lawn. We all took turns of cooking, corn flakes and chocolate milk for supper was common, until somebody found the Vancouver Fancy Sausage factory. At the entrance, they sold all kinds of sausage and cured meats 'ends' in brown paper bags for only a dollar or two. Chipped in of the cost of food and had a good time here. Péter Bándi, he may have been the leader here, Jóska Kémes, Jani Kiss, Imre Marko, Laci Pál, and Zoli Boda, they all visited this place. I still have little black and white photos to prove it. Others came as they had nowhere else to go. Laci Rupf dropped in from a long hitchhiking trip from eastern Canada. Most of us were from the first, second and some from the third year. Anyone remembers more of this place? I would love to hear a more accurate description of it. I also remember when six of us took a trip to the Okanagan Valley. We jointly acquired a 1949 four-door sedan Ford car. Laci Pál and Péter Bándi were the only two with driver's license. It was a long trip and all who wanted to learn had a chance at the steering wheel. Zoli Boda, myself, Kálmán Monok and his hometown friend Laci Fáter made up the six. Jim Kémes and Jani Kiss were familiar with the area and guided us around some. They lived in a little house in the middle of a young orchard. The young fruit trees were not in production age yet but had fruit growing plenty for us to feast on and taste while there. We did get introduced to the famous Okanagan peaches too. Had to look for ripe ones as they were still a little bit on the green side. I do not remember very much of swimming in the lake but overall the trip was good and back to Vancouver we drove. In later years I returned to Oliver frequently. First to the weddings of both of my friends John and Jim, then for a bit of the Okanagan goodness. In 1966 northern Alberta became my home and the trips to British Columbia became less and less. A quick stop with our first daughter Julianna in 1969, when Donna and Jim's daughter Ramona was little too. The next visit did not come till the mid-nineties on a working trip to Penticton. That was a memorable trip, we all gathered at Jim's and stayed overnight at John's. Twenty years has been gone since. Yet we talk frequently with John and Ann on the Skype and with Jim and Donna on the phone like good friends do.

André, Boa, Boncz and Borovics they all visited Canada, then returned to Sopron after a short stop. Béres went to Germany with Tibor Turza. I remember Béla André was impressed by our Canadian hosts in February of 1957, after our giant group photo was taken and in small groups we enjoyed Canadian hospitality and roast beef dinner at different families. Sanyi Boa, I always will remember. When we finally docked in St. John, New Brunswick, he swore never to set foot on a ship again. Of course we all know why that was. I also remember in 1955 sailing back from Badacsony more than a few of us got 'sea sick' in the swell of Lake Balaton. There was a question however if the 'szürkebarát' had anything to do with it. Ernő Boncz, Feri Borovics, Joska Józsa and I were roommates in Sopron. Józsa and I are still here. Regina and Redcliff is not very far apart, still we do not see each other very much or talk much. The latest year of the '50-s I still centered around the coast and in Vancouver. My last year in Port McNeil. General loggers strike in the coast. Out of work. Enjoying Kitsilano beach. Zoli Boda and Kálmán Monok had a place nearby. I took a bunk with them. I remember a shining youngster called 'Füles' that is Pista Hidasi was also part of our little group. Happy daily stories, care free life. We did not really have much to be worried about then. I remember getting a letter from my classmate from the Forestry Tech High School of Debrecen, then Jóska Komlóssy advised me about a job opportunity with a Forest Consulting Company. I promptly took his advice and went to apply. Everything I had in those days could be carried in my treasured aluminum suitcase that was getting to be packed for the new venture. I was accepted to work in a project with Forestal Forestry International. They were the professi-

onals of the profession then. The members of this group have represented internationals no doubt. One from Rhodesia, several from Germany, England and Holland. Frank Cassetta, forester from Montana was borne to Italian parents in the United States. The next several years Frank and I worked together in an out of many inlets on the coast line. The big surprise for me was on the train, as we travelled to Golden from Vancouver, to see all the familiar faces from the third year of our faculty: János Kiss, Géza Matolcsi, Karcsi Huszár, Laci Poprádi and Miklós Tamási were all on the train. That made six of us from the Sopron Faculty. As we were all with an uncertain amount of apprehension, our train was laboring trough the Rocky Mountain but with power and fair speed. We arrived at our destination eager to know what tomorrow will have for us. For the first night we were to stay in a small motel near the town center. As we spread out, Miklós Tamási and I became roommates in a smaller cabin of the motel. Next morning, breakfast was at the near 'Moon Café' in Golden, after we were transported to our worksite about 30 miles west, near Donald BC, on the beginning of the 'Big Bend' on the Trans-Canada Highway. This was where the Columbia River used to flow before the dam was built on the Revelstoke side of the river bend. Our project with Forestal was to timber-cruise and map a large section of the slopes in the valley to be flooded. We picked our starting point at the most easterly point. Small working units were formed, the layout of the baselines started. For farther reference the baseline stations were staked, numbered and well-marked with colored flags. The first line was staked along the high way. Others went at right-angle to and also parallel with it. How well these stations were marked became very important to us, because Jani Kiss and I got the honor to bring the level to every one of these stations on every one of these baselines, that lasted through September, October and almost all of November.

Now, I did not yet say that the original intent of the company was that they will board us out there on the jobsite in tents and cook would do our stakes on camp stoves in a bush camp, but while we were temporarily staying in the motel in Golden, something happened to our designated cook for the bush camp. Our management so wisely decided, that since we were so well taken care of in the motel and fed well in the café, that we may as well just stay in there for the duration of the whole project. Do you believe that not even one of us objected. We had a beautiful opportunity to settle down for a relatively comfortable three months of social life in this mountain town of Golden. Naturally our work to complete the set goal for the company was first and foremost, but to ride out for a good half an hour to the worksite was not unpleasant after the clean and warm comfort of our motel cabins night rest and choices of our morning meals. Even our lunches were made for the bush. The brown paper bag folded up fitted nicely in the cruisers west. Those morning runs in our small wagons to the work site did go fast with lots of cheers, joke telling and encouragement to our young Canadian driver. At this point I did not even have a driver's license, nor a car to have the experience piloting a small crew carrier. The driver would come to stop regularly at a Railroad crossing. The co-driver had to give the clear and go signal to cross. He was a bit of a joker so one day he says: Ho, wait just a little one coming. It was one of those little hand driven workers cart, but it did have little three cycle engine driving it. From there on every morning we were looking for "just a little one". Even to this day, I still stop and look for the little one at railroad crossings.

Once at the worksite, we dropped off at different points of the road. Some crews were still putting in baselines for John Kiss and I to level later. Others already started the most important phase of our work: the timber cruising. Counting every tree along a half chain wide strip, measuring with a stick or a diameter tape (or guessing, if you were an expert) every one of them. Every once we measured some tree heights too. That was by stretching the chain from the cruiser to the tree, then he took a slope shot to the top of the tree. (in %, with an Abney level) .I know how, today's young know everything better generation may be thinking about this ancient way of measuring the volume of timber in a stand, but wait how I did later calculate in the office in Vancouver the elevations for each station on the field. We have not finish the field work yet, some of our people had to fall certain average size trees in different size categories, and cut them in log length pieces, scale them and record for our further volume calculations also later in the office. One day Jani Kiss and I were heading up to the upper baseline we finished up at the day before, we were busily talking enjoying the morning walk and the good smell of the coniferous forest, we realized that we were almost to the tree line over all the trees. We missed our starting point of the day. Up there, where we needed to see the colorful flags on the line more so, our baseline people got a little scarce putting them on for the line. So, we blamed them for our lack of keeping attention to our work. It was not hard to back track, just straight downhill with eyes open, and make up for the lost time.

The days were going well, in Golden we had a movie theater that changed its program only twice a week. That means two times a week we walked to the movie. I still remember and can hear the music of Billy Vaughan, the same of his then new record playing every night before the movie started and in intermissions. By the time the play was over and we got out to the fresh chili mountain air heading back to the motel, often the moon was up high. The mountain peaks were sparkling in the light around the city. Something still so vividly in my mind, that I wish I could experience it again. Some other nights Miklós Tamási showed me his skills and technics of poetry writing. I remembered some of it from my high school times, but he was trying it out in English too. Other nights Miki's classmates came over for a game of 'tarokk'. Sometimes I played, sometimes I sat it out.

The mealtimes at the Moon Café became some events too. Bacon and eggs or pancakes or ham and eggs and hash browns becoming too boring for breakfast after a while. The evening meals with the regular choices of pork chops, liver and onions, wheal cutlets you know all the old greasy spoon staff too were becoming tiresome. Then somebody, like Laci Poprádi came along and said to turn the page over and read the Chinese part of the menu!. ' Moon Cafe" you know was Chinese. We were still quite a bit Hungarian. Even after lots of Vancouver living, I know I did not really get to visit Chinatown and its restaurants yet, then it was Bamboo Terrace, the place to go. That was much later though. Here, at the 'Moon' we had our fun to try out new and alternate the familiar. Sliced orange for or before breakfast, other fruits too. Today certain diets propagate fruits for every meal and all day, saying that is all our ancestors ate in paradise. 'Chao-mains', 'chop-sues' and deep fried shrimp got into our vocabulary. It was fun to try something new occasionally.

The last days got so cold and wet out there, crawling through the wet bush, that when we brought in the results from the last cruise line, we were very pleased to pack up and board the train back to Vancouver. My story or writing here supposed to be about what I remember not what I do not, but I do not now remember a thing about the train trip back to Vancouver or how I got to join my friends Zoli B and K Monok at 111. East 61st Ave in Vancouver. The boys arranged and reserved a bed for me at the 'Hőgye family': 'Feri bácsi' and 'Margit néni'. This was December 1959 and with them, we lived for over a half a dozen years. Even when after several years, they moved out to the edge of Abbotsford, that Eugene their son purchased for them, I kept coming back there from my working up coast in logging camps, until May 1966, when I moved to Northern Alberta.

We still had our project to complete from our Big Band Cruise. The Forestal office was located in west-downtown Vancouver, where Pender meets Georgia Street, near Stanley Park. Here, by big bright windows facing a busy traffic with the city's best driving by we did the last stage of our work. My part in it was to

calculate the elevations to all the stations on all the baselines. Then, I was using a little hand calculator, that would amuse this cyber generation of today. On this with a metal pin one could move the numbers 1 to 9 up to add and down to deduct. This way from the field book notes I arrived at the elevations of every stations of the field. These numbers were than used on the new maps to draw the contour lines on. My work was completed now. I was unemployed for the time being, but no needs or worries. I remember Christmas of 1959 was at hand. I had a place to call a home among friends. I had Zoli and Kálmán and the Hőgye family to thank for that. The family invited us all to participate in their Christmas eve celebration. The evening was complete. Young and old and even a child present. For many years after it was repeated. Then after Christmas I got a call again. This time it was from Frank Cassetta, who was with us in Golden. He invited me to be his partner for his newly acquired position in a new logging camp at Indian River, close to the city, just off Burrard Inlet. Could not pass this one up. Logging camp so close to the city. Five day's work in the woods, weekends home in the city. All those poor loggers out there in isolated camps in those rainy inlets up coast, dreaming of when they will get to see Vancouver! For us it was like this: Fridays by 5:45 we were on board the speed boat to Deep Cove, where the cars were parked during the week, then we drove by North Vancouver and could cash a paycheck in downtown before 6: PM closure at the bank. To brag any further about this convenience, I will not fib if I say how sometimes we enjoyed a quick steam bath nearby. I did not know much about these things yet, but Frank put me up to it. When I write or gloat about it now, I think of the earlier stories of György Szabo, how he described those isolated logging camps and conditions there, and then the one close enough to travel up on the Pitt River on Sundays late afternoon. I well identified with his stories.

This was 1960. My work was set for a few years with then Canadian Colliers. They had other larger timber claims out of Campbell River, in Price Channel, Brem River and Toba Inlet. Frank and I took flights up there too, but home base was Indian River. We did have variety and enough challenges at our work. Had ample chance to use theories learned to practical application at the work. These were the years of learning, applying and learning. My learning of the English language formally was limited. The evenings at camp were long but very useful to read and study. I took correspondence courses on several subjects of forestry to enhance my scarce knowledge of the language of the profession. For our young readers: I also took an advance course on slide rule.

These years, the first years of the sixties were full of events, full of friendships. Many short weekend trips with our automobiles, that started to be our standard possessions. That 1961 Volkswagen beetle, took some trips to the Okanagan to visit with Kémes', and Kiss or 'Csumi' and Gitta as far as Eugene in Oregon. 111-East 61st Ave. became a small gathering place for our classmates graduated or not. I remember Zoli Noviczky dropping in some evening. Would someone know more and write about Zoli? Vari Miki used to spend some time with us, bringing some fun and his always inquisitive ways, that is until he went up into the 'Mighty Peace Country'. Later in the sixties our families connected. Lots of visits out there in Smith, Alberta and in Edmonton. The first five years in Canada passed. We became Canadian citizens. About the effect of that on my life I hope to write for the next edition of our periodical.

(Redcliff, AB, 2017 March 11)

Jandó Tibor: **Élmények, emlékek**

Sopron. Az itt következő személyes élményeim sorozatát a Kapocsnak ajánlom idézve az itt gyakran használt bevezető figyelmeztetést: 'To whom it may concern', vagyis azoknak, akiket esetleg érdekel…

1953 szeptember 1.-én elsőéves hallgatóként kezdtem a Soproni Erdőmérnöki Főiskola erdőmérnöki karán. A vasútállomásról a Dimitrov téri diákszállóhoz gyalogoltam a jól megtömött bőröndömmel. A portán jelentkeztem, ahonnan a legfelső emeleti sarokszobába lettem irányítva. Ez volt az egyetlen 8 ágyas szoba, amit azonnal elneveztünk 'szeráj'-nak. Egyetlen előnye volt, sarokszoba lévén, két oldalon ablakokkal, szép volt a kilátás a városra és a Lőverekre. Hátránya kettő volt : télen hideg volt, mivel a központi fűtést szolgáltató forró vizet, mire hozzánk elért a csövekben, már a legjobb akarattal is csak langyosnak lehetett minősíteni. Nyáron viszont a beáramló nap melege a nyitott ablakok ellenére is majdnem kibirhatatlan hőséget teremtett. Mindennek ellenére az első napoktól kezdve nagyon jó közhangulat, és idővel kamarási barátság alakult ki közöttünk. Nem emlékszem pontosan, hogy mi volt az indítója, de rövid időn belül a formális névszólítás helyébe 'alias' neveket adtunk egymásnak. Grátzer Miklós alias Kulacs, Rozsnyai Zoltán alias Kályha, Boros Gyula alias Üszkürü, Fazokas Ferenc alias Sógor, Jandó Tibor alias Pöfi, Gáspár József alias Gazsi, Nagy József alias Jack (Dzsek). Oroszlán Józsefnek valamilyen oknál fogva nem jutott alias. Szobánk valóban betöltötte szeráj szerepét, mert valamilyen oknál fogva gyakori gyülekező hely lett más szobák lakói számára is. Nekem csak kellemes emlékeim maradtak a szerájról és szoba illetve kamarás társaimról. Egy év után Grátzer, Oroszlán és én megelégeltük a diákszállói életet és kiköltöztünk a Lőverekbe, ahol a Lándzséri út 13 szép kertes házban egy albérleti szobát béreltünk. Következő évben Selmeczy Gyurka elsőéves is beköltözött hozzánk. A mellettünk lévő szobában két geodéta hallgató lakott. Házigazdáink, az agglegény Laci és a ház matrónája, Liszka néni voltak. A házban egy WC és egy fürdőszoba volt. A fürdőszobában a mosdókagylón mellett volt fürdőkád is, de azt nem lehetett használni, mert Liszka néni abban tartotta zsákokban a burgonyát és hagymát. Mindennek ellenére nem emlékszem, hogy let volna hatunk között nézeteltérés vagy kényelmetlenség megosztani az adott lehetőségeket.

A következő években mindtöbb évfolyamtásunk költözött ki a Lőverekbe. Ez indítványozta, hogy megalakítsuk a 'Hegyközség'-et a kintlakók összefogására, szakestélyek rendezésére és a selmeci hagyományok újjáélesztésére. Grátzer Miklóssal kezdeményeztük az alapító gyűlést, ami 1955. október 6.-ára tűztünk ki. A következő meghivót küldtük ki: "Tisztelt Polgártárs! Felkérjük Önt , hogy X. hó 6.-án, pontosan este 7 ó-kor sziveskedjék megjelenni az Alpesi vendéglő nagytermében, ahol Hegyközségünk tisztújító nagygyűlését tartja. Vacsorával és sörrel egybekötve. Aláirással és újlenyomattal hitelesitve: Kulacs, főpenna". A gyűlés engem választott birónak, Kulacsot főpennának. Emlékezetem szerint 1955-ben két sikeres szakestélyt rendeztünk.

□

A Soproni Erdőmérnöki Főiskola mint felsőfokú tanulmányi intézmény, sikerét és hirnevét szerintem elsősorban kiváló és szakmai téren nagy tudású oktatóknak, professzoroknak köszönheti. Ma is hálával, elismeréssel és tisztelettel emlékezem vissza az előadásokra, gyakorlatokra és vizsgákra. Néhány kedves emlékem:

-Dr. Botvay Károly professzornál vizsgáztam talajtanból. A kihúzott tételekre jól válaszoltam. Botvay professzor úr talán, hogy jeles (5) jegyet adjon feltett még két kérdést. Az elsőre jó választ adtam, a másodikra viszont valami marhaságot mondtam. Rám nézett és a tőle megszokott csendes, de kimért hangján megkérdezte: "Uram, hogy kerül a csizma az asztalra?"

-Adamovich László professzornál vizsgáztam mechanikából,

sikeresen jeles eredménnyel. Professzor, úr amikor kérte leckekönyvemet, hogy beirja a jeles (5) jegyet, összeszedtem bátorságomat és megkértem : "Professzor úr, ez az utolsó vizsgám. Eddig mindenből, elemi és gyakorlati, jóra (4) mentem, kérem ne rontsa el az átlagomat egy jelessel. Meglepődve, a jelenlevő tanársegédekre, majd nézett rám nézett és ezekkel a szavakkal: "Ezen ne múljon a boldogságod", beirta a jót.
-Perlaki Ferencnél vizsgáztam erdészeti géptanból az '55-'56-os első félév végén. Karácsonyi szünet előtt ez volt az utolsó vizsgám. Fáradt is voltam meg untam is a felkészülést, de ennek ellenére úgy döntöttem, hogy megpróbálom. Ha szerencsém lessz és jó kérdéseket húzok, akkor átmegyek, ha nem, akkor majd az újévben pótvizsgázok. Nem volt szerencsém! Keserves próbálkozásomat egy idő után megúnva, Perlaki tanár úr megértő, szinte baráti hangon mondta: "Ne kinozzuk egymást tovább, jön a karácsony, menj haza és majd az újévben megint megpróbáljuk."
-Electrotechnikát Karlovits József alias Gugyerák tanította. Élveztem száraz humorral és néha enyhébb gúnnyal fűszerezett előadásait. Ő is a Lőverekben lakott, valószinűleg hozzánk közel, mert többször találkoztam vele a szomszédunkban lévő vegyesboltban. Nagyon értékeltem, hogy ott közvetlenül beszélgettünk mint két ismerős és nem mint tanár és diák. A vizsgán már megkaptam a jót, amikor megkérdezte akarok-e jelest. Ha igen, akkor még egy kérdésre válaszoljak. Beleegyeztem, de sajnos a válaszom nem volt kielégitő. Beirta a jót (4) és még hozzátette : "Jandó maga úgy járt mint az a magyar hadifogoly, aki megszökött az orosz hadifogságból, keserves körülmények útján eljutott Budapestre, és már majdnem a háza előtt elütötte a villamos". Ilyen volt a humora.
-Kevésbé kedves, de kissé humoros emlék. Évfolyamunk négy csoprtba lett beosztva. A harmadik csoportnak én lettem a csoport vezetője. Testnevelési órákat Vörös József tanár vezette télen-nyáron a salakos kispályán. Hideg decemberi délután volt. Hó szállingózott és az Alpok felől éles hideg szél fújt. Torna órák kezdetén rövid nadrágra és ingre vetkőzve kellett sorban állni Vörös tanár úr mögé. Lent a pályán még Vörös tanár úr megérkezése előtt, a csoport egyhangúan kijelentette: "Ilyen időben mi nem vetkőzünk rövidnadrára, ingre". Ahogy Vörös tanár úr megérkezett, jelentettem neki a csoport határozatát. Tanár úr válasza : "Öt percen belűl mögöttem sorakozzanak rövid nadrágban és ingben". Visszamentem a csoporthoz és közöltem tanár úr parancsát, de rám támadtak, mintha a levetkőzés az én ötletem let volna: "Pöfi, ne hülyéskedj, ilyen időben nem vetkőzünk le. Megfagyunk". Visszamentem és közöltem tanár úrral a csoport válaszát. Erre tanár úr igy reagált: "Három percen belül mögöttem sorakozzanak rövid nadrágban és ingben". Vissza a csoporthoz átadni Vörös tanár úr parancsát, de ők közölték, hogy nem hajlandók levetkőzni. Amikor ezt én jelentettem Vörös tanár úrnak, ő kijelentette, hogy én mint csoport-vezető leszek felelősségre vonva a csoport viselkedéséért. Egy héttel később behivtak az igazgatói hivatalba és a leckekönyvem 'Hivatalos bejegyzések' oldalára a következő megrovás lett beirva: "A 85-1/1953 FOM. Fegy.Szab. I. fej-nek 1/c pontjában ütköző fegyelmi vétség miatt a II. Fej 1/b pontjában megjelölt büntetésben: megrovásban részesitve. S. 1954.XII. 3". Itt legalább annyi törvény paragrafusra és cikkelyre van utalás, mintha emberöléssel vádoltak volna. Ennek ellenére én továbbra is nagy tiszteletben tartottam Vörös József tanár urat a Haladás sportegyesületben végzett munkájáért.

□

Kanada. Kanadába érkezésünk után 1957. február 20-tól szeptember 15-ig, Powell River tengerparti kis városban volt első, habár ideiglenes otthonunk. Tengeri fürdési lehetőség településünktől a város távolabbi részében volt. Az odavezető gyalog út a városi golfpályán vezetett át. Mivel itt a golf a legelterjettebb és legkedveltebb sport-társalgó időtöltés, kollégáim, barátaim többször megkérdezték miért nem űzöm ezt a sportot. Humoros magyarázatként, Válaszom a következő anekdota:
Egy szép napsütéses délután gyalogoltam a golfpályán keresztűl a tengeri fürdőhelyhez. Felfigyeltem, hogy egy idős hölgy, tőlem rövid távolságra megütött egy kis fehér labdát, ami közel hozzám gurult. Udvariasságból felvettem a kis labdát és visszavittem az idős hölgynek. Teljes zavarbanés érthetetlenűl álltam előtte, mig ő köszönet helyett dühös kirohanással közölte velem, hogy elrontottam a napját és megérdemelném, ha fejbeverne golfütőjével.

□

A munkalehetőségek '58-ban, főleg az erdőiparban, nagyon szűkek voltak, mivel egy enyhébb gazdasági válságból csak '59-ben kezdett az erdőipar kiemelkedni. Igy aztán nem sok reménnyel, de mivel biztatóbb ötletem nem volt, naponta megnéztem az adminisztrációs épület hirdetőtábláján kirakott munkalehetőségeket. Egy napon egy nagybetükkel irt hirdetés ragadta meg figyelmemet: 'A Consolidated Yukon Gold Corporation keres munkásokat a nyári időszakra. Fizeti a Vancouver - Dawson City repülőutat, $1.15 kezdő órabért, munkásszállást, étkezést és szünet nélküli munkanapok lehetőségét biztositja a vállalat'. Mind ezt a titokzatos és elbüvölő éjféli napfény földjén. Ez egy olyan ajánlatnak tűnt, amit lehetelen volt elutasítani. A pénzkeresés lehetősége mellett a 'Klondike aranyláz'-ról gyermekkoromban olvasott regények emlékei is feléledtek bennem és segitettek a döntésben : én megyek Yukonba. Mivel az ötödik év a mi évfolyamunknak csak november 1.-én kezdődött, nem is annyira az arany csillogása mint az öt hónapos mindennapi kereseti lehetőség dollárértéke csábitott.
Megérkeztem Dawson Citybe és onnan vállalati busszal az 50 kilóméterre lévő aranymosó telepre. Itt körülbelül ötven munkás dolgozott a felszíni aranybányászat különböző folyamataiban. Én kezdetben az aranymosó ládánál ('sluice box') dolgozó négytagú csoporthoz voltam beosztva. Ennek a földbe sülyesztett kisebb szobanagyságú ládának az aljára különböző nyilásméretű acél lemezek voltak helyezve. A ládába egy kb. 30 cm-es átmérőjű csőből zuhogott a viz és mosta az aranyat ki az iszapos homokból, amit két hatalmas lánctalpas gép ('bulldozer') tolt a ládába. A mosás éjjel-nappal, tehát három műszakban ment. Feladatunk az volt, hogy a nagyobb köveket villával kidobáljuk a ládából, a nappali műszak végén az acélrostélyokat kiemeljük és az aranyhulladékot kis vödrökbe söpörjük. Természetesen ez az utóbbi folyamat már a főnökség élesszemü megfigyelése alatt történt. A következő munkaköröm már előléptetésnek számított. Kiképeztek 'viziágyú kezelő'-nek, 25 cent órabér emeléssel. A viziágyú valóban egy ágyúhoz hasonló szerkezet volt, amihez egy csövön magasnyomású víz jött, amit az ágyú folytonos nagyerejű vizsugár formájában kilőtt a ráirányitott célra. A cél pedig az 'örök jeget' takaró sekély talajréteg és növényzet elmosása volt. Mivel az örök jég felső rétegében van a legtöbb aranyülepedés, szükséges, hogy ez a réteg a napsütés és eső hatására elolvadjon és iszapos homok formájában a mosóládába tolható legyen. A vizi ágyú a nap minden órájában és a hét minden napján dolgozott. Mi kezelők három műszakban dolgoztunk, tehát minden harmadik héten éjszakai műszakos voltam. Szeptemberben már az éjszakák nagy iramban hosszabbodtak és igy majdnem minden éjjeli műszakon alkalmam volt gyönyörködni az időközökben megjelenő csodálatosan szép és lenyügöző 'északi fényben', amely az eget mint egy óriás szivárvány szinü függöny boritotta be. Ebben a munkakörben dolgoztam október 21-ig. Másnap visszamentem Vancouverbe.
A munkás telepnek is megvoltak a jellegzetes működési és társadalmi érdekességei. A munkásszálás két hosszú, harminc ágyas barakkból állt. Az ágyak kaszárnyarendszerben sürűen egymásmellett voltak gazdaságos helykihasználás érdekében. WC lehetőségek a barakkok mögötti hosszú fapados és több üléses deszkabódéban voltak, ahol az ott töltött idő rövidségét nyáron a szúnyogok raja, az őszi időszakban pedig a -15° C hideg szabta meg. Ami a munkások eredetének összetételét illeti, a francia

idegen légiónak vagy az Egyesült Nemzetek képviseletének is jellemzője lehetett volna. Vacsora után rendszerint kialakultak a nemzeti csoportosulások. Például, az oroszok a jobboldali sorban a negyedik ágy körül csoportosultak, magyarok a baloldali sorban a tizenötödik ágy körül, az olaszok öt ággyal odébb, és igy tovább jöttek a németek és a többi nemzetiségek. Természetesen mindegyik csoport a maga anyanyelvén beszélt, tehát a bábeli zürzavar minden este megismétlődött. Az üzemi konyha külön említést érdemel. Nehogy a kimosott aranyból eredő haszon nagy része a munkások étkeztetésére menjen, a konyha húsellátását a vizes-cserjés helyeken legelésző jávorszarvasok biztositották. Amikor a szakács úgy vélte, hogy a húskészlet fogytán van, szólt a telepfőnöknek, aki még aznap egy megfelelő jávorszarvast lelőtt és a lánctalpas traktorral a konyha mögé huzatta feldolgozásra. A szakács viszont egy kiváló tehetség volt a jávorszarvas hús elkészitésében. Képzelőtehetségét szabadon engedve, ugyanazt a jávorszarvas húst szinte naponta változó formában és íz szerint készitette el. Ezt oly sikerrel csinálta, hogy egy idő után már nem is vettük észre étkezésünk egyoldaluságát. Ennek ellenére, ma is szeretem a jávorszavas húst de az aranylázam elmúlt.

□

1958 november 1.-én, az úgynevezett 'IV évesek', megkezdtük a csonka ötödik évet. A rendszeres tantárgyak hallgatása '59 január végével be is fejeződött és a február-április időszakot diplomaterveink készitésével és megvédésével töltöttük. Májusban erdőmérnöki diploma birtokában, minden elszántsággal munkát kerestem a szakmámban. Ismét szorgalmasan látogatva az egyetem munkaközvetitő irodáját, egy nagyon jónak igérkező állást láttam a hirdető táblán. Kanada legnagyobb erdőipari vállalata, MacMillan Bloedel Ltd. kezdő erdőmérnöki állást ajánlott a Vancouver Sziget, Port Alberni város melletti Franklin River erdőgazdasági üzeménél. Azonnal beadtam pályázatomat és egy hét mulva már meg is jelentem egy három tagú bizottság előtt interjúra. Félórás kérdés-felelet után megköszönték érdeklődésemet és közölték velem, hogy értesiteni fognak döntésükről. Több mint két hetes várakozás után feladtam a reményt és elfogadtam egy munkaajánlatot Johnson & Associates erdőbecslő vállalatnál. Nagy örömömre több soproni is velem együtt kezdett ennél a vállalatnál. Első munkánk Prince Rupert közelében lévő indián törzshöz tartozó erdőterületek felmérése volt. A tengerpart közelében egy kis patak partján állitottuk fel sátrakból álló táborunkat. A tábori konyhához szükséges anyagokért a közeli Port Simpson, kis indián település egyetlen vegyeskereskedési boltját látogattuk. Megérkezésünk, tehát első találkozásunk alkalmával, még nem selytettem, hogy a bolt tulajdonosa nagyon fontos szerepet fog játszani szakmai életem kialakulásában. Csoportunk összetétele: nyolc 'soproni' és hat UBC erdészek. Az állandó esős és hüvös időjárastól nappal izzadtunk a gumiruhában és éjjel pedig dideregtünk a nyirkos hálózsákban. Itt külön emlitésre méltó Tolnai István, alias Pufi, szerepe. Pufi volt a tábor szakácsa és az irodai munkák (napi mérési és becslési adatok bejegyzése, térképezése, stb.) kivitelezője. Az én szemszögemből az ő legnagyobb érdeme az volt, hogy primitiv körülmények ellenére is rendkivüli szakács tehetsége tartotta bennünk a fizikai és lelki erőt. Körülbelül két hét elteltével üzenet érkezett számomra az adó-vevő rádiónkon MacMillan Bloedel vállalattól. Értesitettek, hogy megkaptam az általuk ajánlott állást és kérnek azonnal tudassam velük elfogadom vagy nem. Én úgy döntöttem elfogadom annak ellenére, hogy főnököm mindenáron le akart róla beszélni, azzal az érveléssl, hogy az ő vállalatánál sokkal jobb jövő vár rám mint egy nagy vállalatnál, ahol csak egy elveszett számú beosztott leszek. Végül is elfogadta felmondásomat, de nem volt hajlandó a nekem járó fizetésre annyi előleget adni, amivel el tudok jutni Vancouverig. Én viszont összepakoltam holmimat és elindultam Port Simpsonba azzal a szándékkal és reménnyel, hogy a boltos fog segiteni. Amikor előadtam neki kezdetleges angol tudásommal helyzetemet és kérésemet, belenyult a kasszába és adott 120 dollárt, ami számitása szerint fedezni fogja utiköltségemet Vancouverig. Százhúsz dollár abban az időben nagyon sok munkahelyen fél havi munkabér vol! Ahogy a pénzt átnyujtotta, kezet fogott velem és csak annyit mondott: "Fiatalember, a becsületére bizom a pénz visszafizetését, mihelyt teheti". Három hónap elteltével egy köszönő levélben visszaküldtem neki a pénzt. 1959 június 10.-én indultam el szakmai utamon MacMillan Bloedel vállalatnál. 1967 januárig különböző mérnöki beosztásokban és 1967 januártól nyugdijbamenetelemig erdőgazdasági igazgatói beosztásban. 1991 junius 30.-án, 32 évvel mögöttem mentem nyugdíjba. Tudomásom szerint a 'Johnson & Associates vállalat' négy évi működés után megszünt.

(Jandó Tibor alias Pöfi class of 59.)

Grátzer Miklós: **Váradi Béla emlékére**

'Bécinek' hihetetlen jó humorérzéke volt és meglepően jó előadó készsége. Sorozatban gyártotta a karaktereket, és megjátszotta őket. Egyik legismertebb alakja 'Lőrinc', a falu bolondja volt. Egy évfolyam 'Mikulás-esten' előadta Lőrincet mint egyetemistát. Mikor Abbotsfordban működvelő előadást tartottunk a helyi öreg magyaroknak, akkor óriási sikere volt mint Lőrincnek, aki magyar földművelőként kezdte és kanadai farmer lett belőle. 1957 őszén, az 'Alma' Magyar Házban Lőrinc katona volt és már az új rendben élt. Óriási vastapsot kapott Béni. Unszoltam, hogy irja le, mert persze mindent élesben fejből adott le. Ezt az utolsót le is irta nekem. Az irott szöveg nem tudja pótolni a színpadon eljátszott szerepet, de gondolom a Kapocs olvasói is elnevetik magukat a hatvan éves humoron, és egyben felidézzük kedves barátunk és móka mesterünk Béci emlékét. *(2016 január, Bellingham, WA)*

"Amiko én születtem, ojan szegény vót a vilag, hogy az asszonyok vizzel főztek és madzaggal rántottak. Igy ne csudákozzonak hogy apám lelőtte aszt a gólyát amellik engem dobott be a kéményen mint egy féltéglát. Egy idő után osztán beletörődött az őreg a nagy csapásba és elkeresztölt szépen Lőrincnek. Jaj de bodog lett vona ha tutta vóna hogy milyen nagy ember lessz egyszer a Lőrincből.

Én olyan csuda gyerek vótam a környéken. Sok gyereknek nem vót apja, de nekem sose vót anyám. Vót egy nővérem meg egy bátyám azé. Fijatal korunkba egy pár cipőnk vót hármunknak. Igy 8-tul l0-ig a bátyám ment oskolába, akkó tanitották az irast-óvasást, a nővérem l0-tű 12-ig számtant tanút, én meg l2-tű l-ig vótam soros menni az ebédszünetre. Ilyen formába kijártuk a négyellemit két télen. Meg is lett az eredménye: a nővérem pénztáros lett a ingyen uszodába, a bátyám hóhányó lett a kocsmába, én meg a falu bolongya. Egy tisztességes faluba ugye minderre szükség vót.

Amikó a kisbiró kidobóta, hogy minden jóképű 21 éves szépszál gyerek (má mind én is) jelenkezzék a kösségházán sorozásra, megjelentem. Elősször aszongya az őrmester (az a marha) hogy: alkalmatlan. Osztán mégeccer rámnézett és aszongya: Lőrinc, jó leszó te huszárnak. Igy osztán bevonyítottam huszárnak. Az első nap főlűtettek egy menkű nagy lóra, de az lehányt a hátárú. Másoccor is föltettek, máasoccor is lehányt. Harmaccor is fölűtettek, de akkó má nem a ló hányt le engem, hanem én a lovat. Erre aszongya az őrmester (az a marha): Lőrinc, Lőrinc, nem való vagy te huszárnak, Jobb leszó te lókorházba kedvesnővérnek. Amiko bementem a lókorházba, a lovak má messzirű mosolyogtak mindha aszt akarták vóna mondani hogy: ej de stram gyerek ez a

Lőrinc! Hát hogy meghálájam jóságukot, eléjük vetettem az összes takarmányt. Mikó jólaktak, a gumislágot a pofájukba gyömöszőtem hogy ne is szomjazzanak, addig amíg a szemük kidűllett. Osztán mégis aszongya az őrmester (az a marha): Lőrinc, Lőrinc, nem való vagy te lókorházba kedvesnővérnek, hát tönkremegy az állat állomány. Jó lesző te pilotának.
Másnap bejelenkeztem pilótának. Beűtűnk egy kis repülőbe, fölemekettünk a magosba, osztán egy éles kanyar jobbra, egy éles kanyar balra, osztán a levegőbe buksegget hánytunk, és engem akkor elöntött a sárgaság veszedelem. Amikó leszátunk, aszongya az őrmester (az a marha): Lőrinc, Lőrinc, nem való vagy te pi1ótának, hát nem győzünk mosónéval. Jó lesző te zepelinbe homokzsáknak.
Ott beraktak engem egy zepelinbe, fölemekedtűnk, osztán csak mentünk, mentünk, amig Vácráttót fölé értünk. Ott aszongya az őrmester (az a marha): kidobni a homokzsákot! Éppen hetipijac vót ott. Amiko a Márinéni meglátta hogy jövők, elkajátotta magát hogy: kak ti be Lóri, jön a Lőrinc a dinnyébe.
Nem akartam többet katona lenni, igy mikó a ruszok bejöttek, fölőtőztem menyecskének, nehogy evigyenek vöröskatonának. Persze amikó az Ivan (az a marha) rámnéz vodkátú sóvárgó szemeivel, tuttam hogy ennek nem lessz jó vége. Miko megzavart a kukoricásba, akko má ledobtam a szoknyat és gatyába szaladtam a policájig. Ott aszongya a párttitkár (az a marha): Lőrinc, Lőrinc, nem kő berezelni, most jön a mi rendszerünk. Nagyon jó lesző te iskola igazgatónak, ijen emberek kőnek a falu vezetésibe. Ket nap múva beűtem a nagy tisztségbe. Jaj de megörűtek a gyerekek amiko hazakűttem őköt szénhiány miatt! Tuttam én hogy jót teszek amikó az összes szenet elfuvaroztattam a sógorhozkomához (no meg magamhoz is ugye). De osztán a párttitkár (az a marha) aszongya: Lőrinc, Lőrinc, nem va1ó vagy te ide, hát te túl gyorsan eggyenlőséget csinász. Jobb lesző te gyár igazgatónak a zoknyigyárba.
Láttam én mingyá hogy nem mennek a dógok ott rengyén. Hát pocséklás a zoknyinak lábfejet is csináni, aszt senki se lássa! Átálítottam a gyárat zoknyiszár gyártásra. 50%-os anyagmegtakaritást értem el! Mégis aszongya a párttitkár (az a marha): Lőrinc, Lőrinc, szűk a te keresz mecceted, jobb ha elmész pártiskolába.
Ojan magamfajta emberek vótak a pártiskolába, senki se tudott írni meg olvasni. Megértettük mink a dógokot óvasás nékül is. Hát aszitték hogy mink űtődöttek vagyunk? Bisztos rosszul szólaltam föl, mer kidobtak a pártbul, másnap meg becsuktak a börtőnbe, aszonták hogy imperialista kapitalista vagyok. Hat évig űtem ott, osztan jött a forradalom és én diszidátam Kanadába.
Négy év múva aszontak hogy nem csak a beszédem, de még a visekedésem is olyan mind egy vérbeli angolé. Ez úgy meginditott engem, hogy még a nevem is megváltosztattam Huggyozó Lőrincről, Miszter Lorinc Peebody-ra. Addig paroláztam az angolokkal hogy hamarossan én lettem a Red Róz teja gyárnak a vezér-igazgatója.
Persze a nép (az a marha) aszongya hogy bolondnak áll a világ".
(Várady Béla)

Király Ilona: **Erdei Múzeum**

Az előző Kapocs-ban (2016 Okt.) Görgényi Béla említést tesz a Szalajka-völgyi Erdei Múzeumról. A Szalajka-völgy a Bükk hegység egyik legszebb völgye, kedvelt kiránduló hely, természetvédelmi terület. Szilvásvárad község mellett található.
A völgy nevezetességei a Múzeumegyüttesen kívül a Sziklaforrás, a Fátyolvízesés, az ősember barlangja, és a pisztrángtenyészet halastavakkal. (frissen sülten fogyasztható is étteremben.) A falu szélén a volt kastély mellett pedig a Lipicai Múzeumot láthatjuk.
Kiknek már nehéz a gyaloglás, keskenyvágányú erdei vasúttal is feljuthatnak a völgybe.
A múzeum 2 részből áll. A Szabadtéri Erdei Múzeum készült el először (1971-74 közt). Ez ott van, ahol a Horotna-völgy a Szalajkába torkollik. Az erdő munkásainak állítanak itt emléket. Bemutatják az ölfavágók életét, szerszámait, kunyhóit. A közelítés eszközeit (köztük a Király féle csúzdát is), fafeldolgozást. Az erdei melléktermékek hasznosítását. (Faszén és mészégetést, zsindelykészítést, vashuta, üveghuta, stb.)
Az Erdészeti Múzeum egy emeletes L-alakú épületben kapott helyet, és Zilahy Aladár nevét viseli, aki egyik kezdeményezője volt, és sok évig igazgatója is. 1985-ben nyílt meg, néhány év renoválás és anyaggyűjtés után. A jelenlegi igazgató Schmotzer András.
A Múzeum 8 szobában mutatja be az erdészettel kapcsolatos régi eszközöket, tárgyi és írott emlékeket, az erdészet sokrétű tevékenységét, múltját, fejlesztését, a Bükk hegység állat és növényvilágát. Múzeumot nemzetközivé teszi, hogy sok külföldi országból kapott erdészeti vonatkozású tárgy is helyet kapott, továbbá egy erdészeti könyvtár is.
Ebben a házban születtem én, ez volt családunk otthona 1927-1949-ig. A háborút is itt vészeltük át. Heten voltunk testvérek, nyáron a ház megtelt rokonokkal, vendégekkel is.
Édesapám, Király Lajos (1894-1970) Selmecbányán született, ahol édesapja a liceum igazgatója volt. Harmadéves erdőmérnökhallgatóként bevonult a háborúba kohómérnök bátyjával együtt. Mint jó sízők, egy síkülönítménynél szolgáltak, járőr és küldöncként. Fogságba estek, 5 év Szibéria után viszontagságos úton Kínán keresztül, hajóval tértek haza. Akkor tudták meg, hogy Selmec már nem magyar. A Főiskolát Sopronban fejezte be gyorsított tempóban, 1 év alatt 3 félévet lehallgatott, s az összes vizsgát letette. Az államvizsga után a szilvásváradi Pallavicini őrgróf erdőgazdaságánál kapott alkalmazást, ahol már nyáron gyakornokként dolgozott. Előbb Nagyvisnyón volt erdőgondnok, majd Szilváson főerdőmérnök. Ekkor kapta meg a házat mint szolgálati lakást. Renováltatta, még villany és vízvezetékkel is ellátta a 30-as évek elején. Sokat tett az erdészetnél is, tisztelték, szerették. Az államosítás után az egri és miskolci erdőgazdaság felügyelője lett, majd 49-ben Miskolcon osztályvezető. Akkor kellett elhagynunk a Szalajka völgyet. 52-től nyugdíjazásáig az Észak Magyarországi Erdőgazdasági Építő Vállalat felügyelője.Nyugdíjasként eróziós problémákkal, Tokaj-hegyalja rekonstrukciójával foglalkozott, és Miskolcon a MTESZ keretében, a Hidrológiai Társaságban a vízellátás megoldásaival.
Az Erdészeti Múzeum mostani igazgatója emlékszobának adott helyet apám tiszteletére, a család hozzájárulásával. Ennek az ünnepélyes felavatása 2014 április 12.-én volt. Az erdőhivatalnál volt a gyülekező, onnan a kisvonat különjáratával vitték fel a mintegy 135 fős meghívott vendéget. Legtöbben a nagy családból voltunk, de az erdészettől, és a faluból is jöttek. A Múzeum az Egererdő Zrt. hatáskörébe tartozik, az egri TV stáb is ott volt, hazatérvén az interneten láthattam róla a híradást. Zádor Oszi családostul jött, ő is szilvási gyerek, a háború alatt mikor nem volt iskola, édesanyám együtt tanított minket. Zsigmond Kati mint volt egri erdész vett részt, mellette ültem ebédkor, jót beszélgettünk. Mindkettőjükkel nagyon megörültünk a találkozásnak. Hát még a rengeteg rokonnal!
A megnyitó a szabadban volt, az egri vezérigazgató és a Múzeum igazgatója üdvözlő és méltányoló beszédet mondott, én két verset szavaltam (Apám, és Szülőföldem), az öcsém Apám életéről, munkásságáról, családjáról mesélt néhány epizódot. Bátyám az egri vezérigazgatóval leleplezte a dombormű arcképet, ami a bejárati ajtó mellet kapott helyet,s apám szobrászművész dédunoká-

ja készítette. Majd a benti szobánál a szalagot vágták át, ahová csak 20-as csoportokban mehettünk be. A többieknek ezalatt volt alkalmuk a többi termet is végignézni. Majd jött a fínom ebéd, ízletes gulyásleves, hűsítők, borok, a süteményeket meg a család hozta össze. A kertben óriás sátrat állítottak fel, asztalokkal, padokkal, ahol mindnyájan elfértünk. Igazán kitettek magukért, s egy felejthetetlen napot töltöttünk együtt! Azután felsétáltunk a völgyön a halastavakat, vízeséseket végignézni, na meg a Szabadtéri Erdei Múzeumot is. D.u. 4-kor a kisvasút végállomásánál volt a találkozó, ahonnan visszavittek az erdészethez, onnan meg ki-ki autóval, vagy vonattal ment haza. Én vonattal mentem Pestre sok rokon társaságában. Azóta nem is voltam Magyarországon, de remélem még egyszer eljutok. A 7 testvér közül már csak hárman élünk, de a leszármazottakkal együtt 149 a család jelenlegi létszáma. Ha nem jön álom a szememre, végigsorolom neveiket, ha ugyan el nem alszom közben. Szilvásvárad pedig nekem a világ közepe marad mindig is, és ajánlom, hogy aki arra jár, látogassa meg a Szalajka-völgyi Erdei Múzeumot. Üdv az erdésznek!

(2017 március, Bplton, ON)

E G Y É B

Pintér László: **Sárga ciprus** *(Chamaecyparis nootkatensis)*

A Parti Hegység jellegzetes fája;
Szabálytalan kónos a koronája.
Ágai lelógók. úgy tűnnek, mintha
Szárazságtól kéne lekókadnia.

Mivelhogy magas hegyoldalon élnek,
Hótöréstől így védi a természet.
Pikkely-levelek fedik ágacskáit;
Színe kékeszöld árnyalatban látszik.

Gömb-tobozai az ág csücskén lógnak;
ét évig érik benn a szárnyaló mag.
Északabbra a tengerszintig terjed:
Befolyásolja nagyon a környezet.

Egyedei mély, nyirkos talajon
Gyönyörű fát adnak, ami fél vagyon.
Még mocsaras helyen is eléldegél,
De a csökött fája itt semmit nem ér.

Sárgás-fehér fája nagyon értékes,
Japán kereskedő rá igen éhes.
Vallási okból házukba építik,
Illatát kedvelik, vagy tán a színit.

Sűrű, homogén rostja szívós fát ad,
Kiváló anyag esztergályozásnak.
Székely-kapuk, kopjafák faragása
Belőle Józsa Laci életvágya.

Különös a fájának állósága,
Nootkatinja rossz hatás a gombákra.
Lassan növő fa, századokig elél,
Ezerhatszáz évet számláltak egynél.*

Magassága elérhet negyven métert,
Átmérője meg kétszáz centimétert.
Ilyen egyedek ritkaságba mennek,
Gyakrabb találni harminc métereset.

Bizonyos fokig árnyékot tűrő faj,
Állományt alkot tujával, hemlockkal.
Szeretem nagyon fájának illatát,
Főleg, mikor fűrészelik a fát.

Gilford Island, 1996. nov. 19.

Egy szilfa emlékére

Meghalt a szilfánk. - Szilfavészben.
Őrt állt esőben, hóban, szélben,
messze ellátott a mezők felett.
És őt is látták mind az emberek,
akik az úton erre haladtak.
Illő tiszteletet is tán adtak
e kimagasló egyéniségnek.
Most levél nélkül mered az égnek.
Mellőzi őt az énekesmadár,
felső ágára csak a varjú száll,
szerte károgni fűnek és fának:
kór vetett véget szegény szilfának.
A belső erek gombásodása,
melynek spóráját bogár beássa,
titkon legyőzte az erős tőrzset,
amit a téli vihar sem tört meg
Az ember és fa lélekben rokon?
Bosszantás!, sértést mért veszünk
zokon?
Az apró gondok elsorvasztanak,
mig mi is helytállunk nagy csapás alatt.

Mért ütött a vész pont e szép fába?
Mint egy határkő, útjelző tábla
díszlett e formás, magas fatermet
az árok parti kőrakás mellett.
A farmer, ki a szénát kaszálta
a nap járását aszerint látta,
merre veti a vén fa az árnyát.
Mikor szedheti elő tarisznyáját,
hogy kis ebédet falatozhasson?
Vándormadárhad ott pihent sokszor
tavasszal, ősszel hosszú útjukon.
Hányan fájlalják hiányát vajon,
ha fejsze, fűrész, vagy a szélvihar
végleg felszámol a nyomaival?
Búcsúzom tőled, szilfa barátom.
Fáj, hogya lombod hullani látom
idő előtt, és ilyen hirtelen.
Csak emlékezetben maradsz meg velem,
és e kis versben, s néhány fényképen.
Hogy segíthetnénk aszilfavészen?

Király Ilona (Aug 30, 2014)

TALÁLKOZÓK

Sopron Alumni ebédek

Ebéd, 2016 november 8

A vártnál többen, harmincketten jöttünk össze, de volt hely mindenkinek. Az ebéd is jobb volt mint a szokásos, volt aki még sört is rendelt.
A hónap elején volt a 'halottak napja', Kulaccsal együtt felálltunk és a klopacska tizenkét koppantásával emlékeztünk meg elhunytainkról.
-Kulacs tett említést az ösztöndíjakról, amelyek kezelését átvette Szalkai Banditól. Gyöngyösi lett megkérve bizottsági tagnak.
-Kulacs elfogadta a magyar nagykövet felkérését Ottawában megemlékezni az 56-os szabadságharcról. Nagyon sok politikus volt jelen, kevés magyar, sok külföldi. Szijjártó Péter, külkereskedelmi és külügyi miniszter is ott volt, mert üzleti egyezkedések folytak Európával. Kulacs volt az egyedüli aki az 56-os eseményekről beszélt. A Kapocsban lesz majd egy összefoglaló róla.
-Kulacs figyelmeztetett, vigyáznunk kell, hogy pontos adatok maradjanak rólunk a hivatalos helyeken, nehogy 'félrevezethessék a népet' a mi elmúlásunk után.
-Apt Kamil jelentette, hogy Magyarországon volt és részt vett 56 -os megemlékezéseken, Budapesten és Sopronban is.
-Kulacs bemutatta vendégünket, Ábrahám Dolli Csillát, a Kőrösi Csoma Sándor program ösztöndíjasát, aki megköszönte a meghívást és kifejezte örömét, hogy találkozhatott a 'soproni diákokkal'. Jelentette, hogy a Magyar Házban szombaton, nov. 12-én 'vadász bál' lesz és egy nosztalgia bulit is terveznek, Kocsis Tibor vezetésével.
-Pintér Laci is bemutatta vendégét, Mártát.
-Rétfalvi szólt a Kapocs új számáról. Egy hónappal késett, mert lassabban gyűlt össze a megfelelő anyag. A Józsa Laciról szóló megemlékezésekkel már ki lehetett tölteni a lapokat. Javaslatokra , hogy tegye az internetre a kiadásokat, reagálva kifejezte preferenciáját a nyomtatott formára. Lapunk utolsó oldalán található a csoportunkhoz tartozók névsora, ahol az elhunytakat neve mellett dátum szerepel. Kulacs megjegyezte, hogy az 1957 évi 240-es számból mára csak 98 él.
-Draskóy Gyurka feltett egy kérdést, hogy mi a 'szakestély' angol nyelven, de nem kapott senkitől megfelelő választ.
1 óra 20-kor befejeztük.

Karácsonyi Ebéd, 2016 december 13

Sütött a nap és hideg volt, de szép számmal, negyven hárman jöttünk össze. Sokan késtek, csak dél felé kezdtük az ebédet. Talán ez volt a legrosszabbat ebéd, amit ebben az étteremben kaptunk eddig. Nem volt leves, nem volt saláta, édességnek is csak kekszet kaptunk. A pulyka húst is valami zokniból húzhatták ki.
(Hol vagy Évike!)
-Kulacs sok vendéget mutatott be: Robert Kozak, a UBC Erdészeti Fakultá-s dékán helyettese, Kozák Tóni fia ült mellette. A Magyar Ház elnöke, Kocsis asztalánál ült és Ábrahám Dolli is visszajött. Pál Laci és felesége Seattle-ből jött föl, Héder Pistáékkal ültek együtt. Adamovich Ilona a 'nők asztalánál', lányai Márta és Rita pedig Kulacs asztalánál foglaltak helyet.
-Sopron Alumni társaságunk érdekes ponthoz ért, kevesebben vagyunk élők, mint azok akik már elhunytak közülünk. -Sopronban átadták a 'Kanadai Sopron Alumni Emlékérem' kitűntetést, amelynek utólsó példányát 2056-ban itélik majd oda. -A soproni tanévnyitón csoportunkat kitüntették a '-'Nyugat-Magyarországi Emlékérem'-el. -A Powell Riveri kirándulás jól sikerült szeptember-ben. (Kocsis kiosztott példányokat az ottani Digester napilapból, amelyben cikk jelent meg az eseményről). -Megjelent ifj Sarkady Sándor fényképalbuma az 56-os eseményekről Sopronban kevés példányban, akit érdekel, vegye fel vele a kapcsolatot. -Báthy Pista modelje az 'Empress of Britain'-hajóról már az Erdészeti Muzeumban van Sopronban. -Vadalmafa lett otthon a 2017-es év fája. (Amikor 'cinke' lett az év madara otthon, Kulacs jelezte azt az Adamovich családnak).
-Szász Julika megy haza a nyáron átvenni a gyémánt diplomáját.

Ebéd, 2017 január 10

Még az ebéd előtt, egy percig csöndben állva megemlékeztünk az utóbbi időben elhunytakról, Hirczy Béláról, Bakos Magdiról és Pászner Laciról.
Az ebéd csodálatosan jobb volt mint a karácsonyi: leves, rántott hal körítésekkel, jó torta szeletek utána. Mindenki meglepődött.
-Kulacs kezdte a beszámolókat. Körbe küldte az Erdészeti Lapok egy példányát, első oldalán egy törött fa kéével és a kérdéssel, hogy ki ismeri fel. Nem volt helyes találat s mint kiderült a kép egy betonból formált emlékművet ábrázol, amelyet a munkaközben elhúnyt erdészeti munkások emlékére állítottak. -Kapott üzeneteket a UBC-ről, amikben megemlékeztek a mi 60.-ik évfordulónk eseményeiről. Kezdik értékelni az ösztöndíjakat is, amit a Soproniak állítottak fel
-Hajdú Csaba említette, hogy Californiában nagy vihar volt és kidőlt egy öreg Sequoia, aminek törzsét még az 1800-as években vájták ki, hogy utat vezethessenek át rajta.
-Az Empress of Britain hajócskának nagy sikere van Sopronban. A legutóbbi szakestélyen az asztal közepére állították és megemlékeztek rólunk is, nagyon meglepi öket, hogy még hatvan év után is minden hónapban találkozunk.
-Jákóy Bandi említette Pászner Lacival kapcsolatban, hogy a het-

venes években, amikor közel laktak egymáshoz, kutyája sétáltatása közben mindig az irógépénél látta dolgozni.
-Rétfalvi emlékeztetett, hogy a Kapocsnak minden évben szüksége van támogatásra. Gondolkodik a lehetőségen, hogy felkéri Á. Dolli-t, hogy író tehetségét latba vetve készítsen interjúkat a Kapocs számára olyanokkal, akiknek eddig túl nehezére esett az írás.
-Pászner Márta kérte, hogy használhassák a Sopronba küldött emlékérmek mintáját Laci sirkövén. Mindannyian beleegyeztünk.
-Kurucz Feri volt tornatanát is kérte, hogy írjon önmagáról. Kulacs szerint a Kapocs keresettt olvasmány otthon, sokszor idéznek adatokat belőle az otthoni erdészeti lapok is.
-Pászner Márti megköszönte a társaság megemlékezését Laciról. Nagyon szeret közénk jönni az ebédekre és élvezet az emlékekről szóló beszédeket hallgatni.
-A gyémánt diplomások mennek Sopronba ősszel, Pászner Laci is köztük lett volna. Kérte köszöntsük fel Gyöngyösi Sanyit 80. születésnapja alkalmából.
-Timár Jancsi küldi a Kapocs példányát Weidinger Imre hugának Bajára, ahol várják és többen olvassák a lapot.
-Kocsis Tibor bejelentette, hogy a karácsonyi ebéd miatti panaszára a szálloda főnöke behívatta a szakácsot és megígértette, hogy nem lesz többé hiba, mert nagyon kedvelt társaság vagyunk nekik.
-Kulacs fejezte be a beszélgetést, kérte, hogy legyünk hűek egymáshoz, tartsuk a kapcsolatokat egymással. A legújabb soproni hirek, hogy új rektor lesz az egyetemen, de a dékán marad. Az egyetem új neve 'Soproni Egyetem' lett.

Valentin Napi Ebéd, 2017 február 14

Kevesen, csak 2-an jöttünk össze, sokan késtek is. Ma Valentin Napja van, amit otthon nem ismertünk, de ma már Magyarországon is kezdik ünnepelni.
-Kulacs rövid hírekkel jelentkezett: -Beigérkezett vendégünk, egy Basque származású újságíró, aki szeretne rólunk többet tudni betegség miatt elmaradt. -1866-ban született meg az Országos Erdészeti Egyesület Selmecen. A 150. évfordulót a parlamentben ünnepelték meg, ahol csoportunkról is szó esett. -Sopron városa felkerült az európai 'meglátogatandó' városok listájára.
Pászner Laci temetése pénteken, február 17.-én lesz a Murrayville Temetőben, Langley, BC-ben.
-Kulacs igért írni cikket a Kapocsba a mi régi történeteinkről, amikről eddig keveset szóltunk (például Quebec provincia érdeklődéséről bevándorlásunkkor, mert ott még nem volt erdészeti tanszék). Az emlékek el fognak halványulni, de a Kapocs kiadásai majd megmaradnak az otthoni könyvtárakban.
-Görgényi Béla elmondta mit tud Fülöpp Zoliról. Szív operációja jól sikerült, már otthon van és reméli, hogy a jövő hónapi, vagy azutáni ebédre már köztünk lehet.
-Draskóy kapott e-mailt Évikétől, aki kedvenc kiszolgálónk volt a régi találkozó helyen. Pender Szigeten élnek beteg férjével.
-Rétfalvi kért megemlékező írásokat Pászner Laciról és Hirczy Béláról a Kapocs számára.. Pásznerről a család nem akar irni. Kozák Tóni mondta, hogy a UBC-n már állítanak össze egy megemlékezést, amit majd megszerez számunkra is.
-Jákóy elmondott egy régi kis mesét Adamovich tanárunkról, akinek az egyetemi erdőben szedett gombából főtt levesét otthon senki nem akarta megkóstolni, mert féltek hogy mérges gomba is került bele. A közelben lakó Pászner Mártit kérték fel a kóstolásra, majd másnapi érdeklődésük után hogy 'jó volt-e a leves' már ők is merészebbek lettek.
-Kocsis a társaság nevében felköszöntötte a jelenlevő hölgyeket Valentin napjára. Jelentette, hogy ebédünk ára is emelkedik a következő alkalomra.

Ebéd, 2017 március 14

Megint kevesen, 27-en jöttünk össze, és sokan késtek is. Rétfalvi tudatta miért hiányzik Kulac: Egy hete, a megálló tábla mellett álva, autó ütötte el, aminek 'buta-nő' vezetője 'okostelefon'-jával bajlódott. A'CT scan' alapján nem lett komoly sérülése és reméli, hogy áprilisban újra velünk lehet.
-Rétfalvi vette át a csevegés vezetését. -Bemutatott egy Neil Vokey nevű fiatal 'filmest', aki egy UBC-n erdészetet tanuló barátjától hallott rólunk és egy 'story'-t (filmfelvételes beszélgetéseket) szeretne készíteni történetünkről. Majd Kocsis Tiboron keresztül tartjuk vele a kapcsolatot. -Ezután Éles Gergő, Kőrösi Csoma Sándor ösztöndíjas diáknak adta a szót, aki (egy magyar zenét nagyon szerető és tárogatón jót játszó itteni barátjával közösen tervezett) hangversenyt hozott figyelmünkbe. A részleteket majd közöljük a Kapocsban .
-Rétfalvi továbbá megemlítette, hogy tegnap újra választották Magyar Köztársasági Elnöknek, személyes ismerősünket, Áder Jánost.
-Holnap, Március 15.-e megünneplésén Magyarországról érkezett államtitkár rangú politikusok fognak szerepelni a Magyar Házban, este 6 órakor. Aznap délelőtt 11-kor pedig a UBC-n lesz találkozó velük a Székelykapunál. Mindenki részt vehet ebben. Azt mondják, hogy a második generációt nagyon érdekli a mi történetünk, itt is és otthon is.
-Rétfalvi felolvasta Valerie Traff hozzánk címzett levelét. A 92 éves volt Powll River-i angol tanitónő kellemes emlékként idézte fel az 1957-ben velünk töltött heteket.
-Hajdú Csaba most jött haza Ausztráliából, ahol fijukat látogatták. Jó ott is az élet, hasonló az ittenihez, de a éttermi árak rendkívül magasak.
-Draskóy Gyurka Arizonában volt három hétig, ismerősöket látogatni (a Facebookon lehet fényképeit látni). Érdekesnek találta, hogy mennyire sok szél-hajtott generátor működik ott. Megint meghívták fordítónak a Magyarországon tartandó sárkányhajós evező versenyre, de kora miatt már nem meri vállalni.
-Rétfalvi közölte, hogy a Kapocs következő száma kész lesz az áprilisi ebédre. Még két hétig lehet cikkeket beküldeni, de azt is kérte, hogy addig maradjon mindenki életben, mert megemlékezések a lap elejére kerülnek, ami már most kész a nyomdára. Kulacsék igérik, hogy áprilisban itt lesznek.
(Görgényi Béla és A Szerk.)

H Í R E K / K Ö Z L E M É N Y E K

Ritka üdvözlet egy Powell River-i tanárnőtől

Valerie Traff, 94 éves nyugalmazott tanárnő, volt III.-éveseink egy csoportját oktatta angol nyelvre, első Powell River, BC-i szállásunk 'H-alakú épületek' egyikében, 1957 tavaszán. Volt 'házigazdánk', a Powell River Paper Co. jelenlegi jogutódja, a Catalyst Paper Co. kereste fel és hívta meg a múlt ősszel tartott megemlékező ünnepségre. Egészségi állapota nem engedte meg jelenlétét, helyette küldte azt a meleg hangú levelet. A levelet Mrs Truff lánya küldte, a megjegyzéssel, hogy egy magyar csárdás lemezzel ajándékozták meg anyját, ami még most is meg van*(The Ed.)*

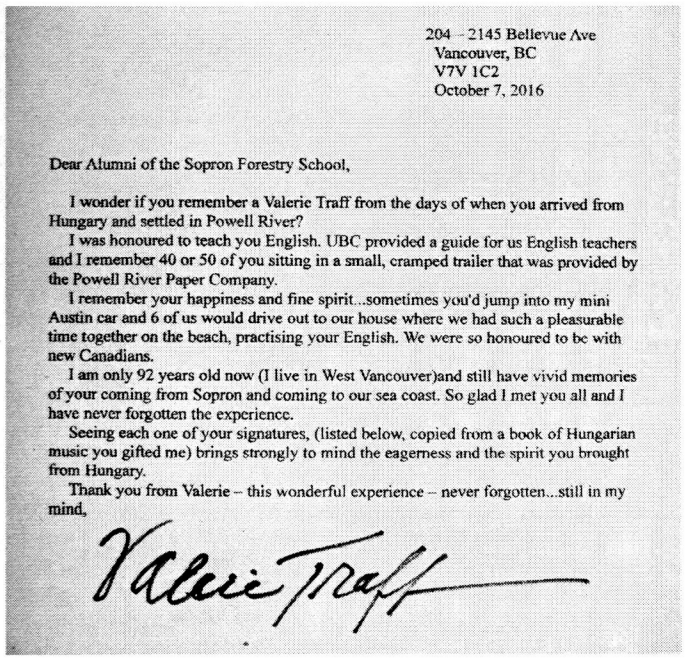

204 – 2145 Bellevue Ave
Vancouver, BC
V7V 1C2
October 7, 2016

Dear Alumni of the Sopron Forestry School,

I wonder if you remember a Valerie Traff from the days of when you arrived from Hungary and settled in Powell River?

I was honoured to teach you English. UBC provided a guide for us English teachers and I remember 40 or 50 of you sitting in a small, cramped trailer that was provided by the Powell River Paper Company.

I remember your happiness and fine spirit...sometimes you'd jump into my mini Austin car and 6 of us would drive out to our house where we had such a pleasurable time together on the beach, practising your English. We were so honoured to be with new Canadians.

I am only 92 years old now (I live in West Vancouver)and still have vivid memories of your coming from Sopron and coming to our sea coast. So glad I met you all and I have never forgotten the experience.

Seeing each one of your signatures, (listed below, copied from a book of Hungarian music you gifted me) brings strongly to mind the eagerness and the spirit you brought from Hungary.

Thank you from Valerie – this wonderful experience – never forgotten...still in my mind,

Valerie Traff

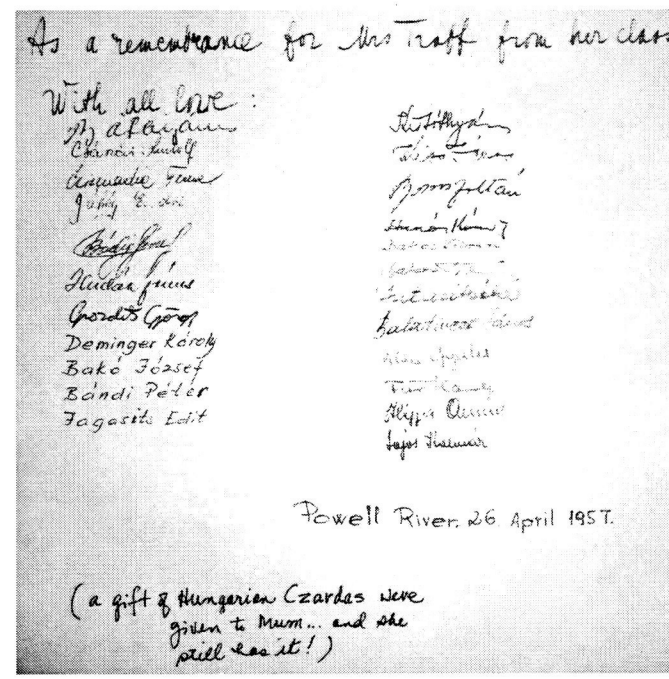

As a remembrance for Mrs Traff from her class

With all love:

Powell River 26 April 1957.

(a gift of Hungarian Czardas were given to Mum... and she still has it!)

Az aláírók névsora Bátay János, Császár Rudolf, Csizmadia Ferenc, Jákóy Endre, Bódig József, Hudák János, Grozdits György, Deminger Károly, Bakó József, Bándi Péter, Jagosits Edit, Kis Tóth János, Kis János, Borsos Zoltán, Huszár Károly, Bakos Tiborné, Bakos Tibor, Jutasi Béla, Balatinecz János, Kiss Gyula, Für Károly, Héjja Anna, Lajos Kalmár.

Sopron Alumni Scholarships

Idén két harmadéves UBC erdész diák kapott a Sopron Alumni Scholarship kamatjából ösztöndíjat (500 dollárt fejenként). Mindkettő nagyon szép köszönő levelet írt. Idézet Thomas Ikeda leveléből: „Your support for forestry students like me through the Sopron Alumni Scholarship is greatly appreciated. It has helped lighten my financial burden and alow me to focus on my studies. I am inspired by your generosity to one day pay this gift forward and support future forestry students".
Jól esik látni, hogy tudják honnan jön a segítség. Liam Irwin ezt írja: „I am honored to receive a sholarship with such interesting and important historic ties. Learning about the Sopron Division in UBC Forestry and the important connections between our faculty and the Hungarian people has brought me to respect the study even more and appreciate the people who have made it possible for me to have the priviledge to engage in the study of something that I am so interested in".
Minden jel szerint kettős célunk: érdemleges diákok támogatása és a Sopron Divisió emlékének fenntartása jó úton halad.
(Grátzer M)

Dr. Roller Kálmán Ösztöndíj Bizottság - 2016-17-es jelentése

Az ösztöndíj mindkét egyetemen jól működik. UBC 3,250 dollárt kapott 10 adakozótól, amiből négyen, David Brandon, Kate Chen, Erin DeShong és Kiah Rae Allen kaptak ösztöndíjat. Ennek a tanévnek UBC-re 10 adakozója Sopronba 4 adakozója adott 500 dollárt. A Soproni Egyetemnek 3,000 dollárt küldtünk és azt 3 diák, Haszonits Győző, Heilig Dávid erdőmérnök, valamint Kálnai Levente faipari hallgató kapta meg. 2015-ben 5 hallgató részesült ugyanannyi összegből. Most a 'Soproni Bizottság' megduplázta az összeget, inflációra hivatkozva. Ezt majd ez évben próbáljuk korrigálni, mert a 'Vancouveri Bizottság' jobban szeretné ha inkább több diák részesőlne belőle.
Ezeknél sokkal érdekesebbek, ahogyan a diákok a dolgozatokban úgy látják, tanulmányozzák sorsunkat és Kálmán bátyánk életsorsát.

Heilig D. így kezdi sorsunk történetét: „Amíg halvány esély volt, hogy a magyar forradalom győzhet, a soproni egyetemisták és oktatók együtt harcoltak a szabadságért. Mikor más lehetőség nem maradt elhagyták Magyarországot és bízva a visszatérésben együtt maradtak. Együtt jutottak el Kanadáig, ahol Selmec -Soproni Szellemiségben, magyar nyelven tanulhattak, taníthattak. Mindez nem lett volna lehetséges egy olyan kitűnő szervező nélkül, mint Roller Kálmán".
Érdekes adatokat, amikről mi nem is tudtunk, közöl Kálnai Levente Roller Kálmán fiatal kori életéről: „Polgári származása révén hátrányban volt tanulmányait illetően a felsőbb osztályok gyerekeivel szemben, így csak a tudásában bízhatott, és kemény munkával tarthatott lépést gödöllői premonei rend középiskolájában. Már ekkor vonzotta a természet és erdész szeretett volna lenni. 1932-ben, érettségi után bevonult katonának Miskolcra, ahol zászlósként szerelt le, majd hadnagyként működött a második világháború végéig. A katonaság után Sopronban folytatta tanulmányait, ahol elmondása szerint: 'Wagner

Lajosnak lettem a balekja, aki akkor negyedéves volt. Ő vitt a balekvizsgára meg a keresztelőre. Az egyetemi évek alatt az Ifjúsági Kör tagjaként élte meg mindennapjait és fiatalságát. Részt vett az elnökségért folytatott kampányokban, benne volt a 'tóbiásolásban', számára jó és izgalmakkal telt élet volt, melyet a Selmeci hagyományokhoz hűen élt".

Bende Attila így foglalja össze: „Nemzeti színű szalaggal karjukon felfegyverkezve járőröztek Sopron utcáin és őrködtek a középületeknél a város polgárságának értékei és nyugalma felett. Segítették a határőrség munkáját a határátkelőknél. Segélyszállítmányok őrzésével és kíséretével biztosították, hogy azok sértetlenül célt érjenek. Teherkocsikon nem egyszer tanáraikkal kísérték a vérplazma és gyógyszer szállítmányokat egészen Budapestig. A forradalom szervezeti egységeinek – úgy mint a Munkatanács, Ideiglenes nemzeti tanács stb – megalakítása és működtetése is a fiatal értelmiség teremtő akaratának volt köszönhető. A forradalmi lázban égő egyetemisták november 4 -ig ember feletti akarattal és odaadással viseltettek a forradalom ügyéért. Már szinte érezhető volt a győzelem és szabadság íze, amikor a kommunista rezsim híveinek árulása nyomán megérkeztek a szovjet csapato0k. A remény szertefoszlani látszott..."

Dániel Balázs egy köszönet fejezi be pályázatát: „Megmutatták nekünk, ho0gy egy politikailag rendezetlen országban minden nyomás ellenére miként kell kitartani a hosszú évekig ápolt hagyományok eszméi mellett és hogy nem szabad értékeinket veszni hagyni. Köszönettel tartozunk nekik, hogy nemzetünk érdekében kiálltak és felléptek az elnyomó kommunista diktatúra ellen. Ezzel az írással szeretném kifejezni mélységes tiszteletem mindazoknak, akik bátor szívvel képviselték sorstársaik jogait, értékeit és nem ültek tétlenül egy idegen elnyomótól szenvedő országban".

Befejezésül egy idézet Faludy György: '1956, te csillag' verséből:

" ··· ezerkilencszázötvenhat, nem emlék,
nem múlt vagy nékem, nem történelem,
de húsom-vérem, lényem egy' darabja,
szívem, gerincem kijöttél velem..."

A 2016-17-ben adakozók (UBC-nek): Draskóy Gy, Hajdú Cs, Héder I, Kapuszta J, Ötvös I, Péch Gy, Roller K, Roller P, Szalamin G, Viszlai É, (Soproni Egyetemnek): Baraksó J, Horváth Cz. E, Magasi L, Safranyik L.

A Bizottság itt szeretné megkérni mindazokat akik még nem adtak és azokat is akik már adtak, de meg van a lehetőségük, hogy adakozzanak erre a nemes célra. Tisztelettel: *Baraksó J, Gyöngyösi S, Kocsis T, Palkovics J.*

Music to celebrate
Sixty years after the Hungarian Revolution

by B. Bartók, Z. Kodály and F. Liszt
including original music for tárogató by BC composers Jeffrey Ryan and Adam Hill
Performers: **Jason Hall**, tárogató, **Corey Hamm**, piano, **Erik Kalla**, counter tenor, **Gergő Péter Éles**, Sheperd's flute,
Michael Murray & Abendmusik,
April 30, 2017 at 4 PM,
St.Philip's Anglican Church,
3737 West 27th Avenue, Vancouver, BC,
Suggested donation $20
Sponsors: Faculty of Foretry, UBC, VanCity, BC Arts Council

Szerkesztői kereslet

Soraink egyre ritkulnak, egyre kevesebb hírmondó marad közöttünk. Sopron Alumni csoportunk közt (lásd a névsort a hátlapon) sok olyan már eltávozott kollega van, akikről eddig kevés szó esett a Kapocs lapjain. Őket már nem lehet emlékeik megírására kérni. Személyes kapcsolataimon keresztül tudom, hogy nagyon sokanan vannak köztetek olyanok, akik saját dolgaik mellett sok emlékkel bírnak eltávozott barátainkkal kapcsolatban. 'Menteni a menthetőt' gondolat alapján szeretnélek megkérni bennetek, hogy az itt említettekről bármi emléked van azt küld el nekem. Lehet az korai életünkkel, munkával töltött éveinkkel kapcsolatos, vagy családi vonatkozású, száraz adat esetleg humoros anekdóta, mind kell. Felvállalom ilyen adatok feldolgozását és tovább adását lapjainkon. A nevek a következők (bár lehet bárki másról, még életben levőkről is!): Ambach M, Andódy E, Balpataki Gy, Bátay J, Benyovits Gy, Bezerédi Gy, Bordulák Z, Borsos Z, Budai G, Csányi E, Csapó I, Cserjesi A, Csima I, Csizmazia T, Füstös Á, Gáspár J, Horváth O, Hudák J, Kis-Tóth J, Klíma I, Komondy Gy, Márkus G, Medveczky L, Nagy G, Német Z, Noviczky Z, Ocskó I, Oroszlán J, Pendl, F, Ronyecz J, Salamon M, Sebestyén L, Sivák B, Skorka M, Soos J, Spuriga I, Tamási M, Tőgel Gy, Tresó B, Tresó F, Vadai J, Vajas J, Várady B, Várady M, veres G, Veres S, Zoltay E. *(A Szerkesztő)*

A **Sopron Alumni** azon egyének közössége, akik diákjai vagy oktatói voltak a Soproni Erdőmérnöki Főiskola 1956-ban Kanadába vándorolt részének, ami mint a University of British Columbia, Faculty of Forestry-Sopron Division működött 1957 és 1961 között.
Szintén a közösséghez tartoznak azon Sopronban korábban végzett erdőmérnökök, akik szoros kapcsolatot tartanak fenn a csoporttal.

Kapocs - A Sopron Alumni időszakos közleménye.

Szerkesztő: Rétfalvi László, [4646-West 5th Ave, Vancouver, BC, V6R 1S8; Tel: 604-224-3655; (e-mail: llretfalvi@shaw.ca)],

SOPRON ALUMNI

Adamovich László
Ambach Mihály 1938-2015
Andódy Edit 1932-1993
André Béla
Apt Kamill
Apt Ödön 1901-1990
Apt Ödön
Bajzák Dénes
Bakó József
Bakonyi Nándor
Bakos Tibor 1935-2010
Balatinecz János
Balpataki György 1938-2009
Bándi Péter
Barabás József
Baraksó János
Baranyay József 1922-1974
Bátay János?
Báthy István
Bella Imre
Benkő Géza
Benyovits Gyula?
Bezerédi Gyula 1926-2005
Bige Zsolt 1924-2005
Boa Sándor
Boda Zoltán
Bódig József 1934-2007
Bogyai Elemér
Bölecz Béla
Boncz Ernő
Bordulák Zoltán 1936-2010
Borovits Ferenc
Borsos Zoltán 1935-1979
Budai Géza 1930-2003
Csányi Elek 1920-2009
Csapó Imre 1934-2014
Császár Rudolf
Cserjesi Antal 1925-2006
Csima István 1928-2015
Csizmadia Ferenc 1927-2015
Csizmazia József
Csizmazia Tibor 1932-1979
Deminger Károly
Dibúz Jenő 1933-2011
Dibúz (Bruckner) Judit
Dobozy Tamás
Domsa Zoltán
Draskóy György
Farkas István 1937-2000
Farkas Mihály
Fazokas Ferenc
Fekete Róbert
Ferdinánd István
Fodor Gyula 1890-1982
Fodor Gyula
Fodor (Tormássy) Erzsébet
Fónagy Sándor
Frey Otto
Fülöpp Zoltán
Für Károly
Füstös Árpád 1926-2004
Gáspár József
Gerencsér László 1914-1976
Gőgös Ferenc 1938-1972
Görgényi Béla
Grátzer Miklós
Grozdits György
Gyöngyösi Sándor
Gyöngyösi (Danczinger) Edit 1936-1989
Háhn Fülöp
Hajdú Csaba
Héder István
Héjja Anna
Héjjas József
Héjjas (Bernsdorfer)Katalin
Herczeg Endre
Hidasi István
Hirczy Béla 1933-2016
Hokhold Ferenc 1923-2015
Homoky István 1929-2013
Horváth Cz.Emil
Horváth István 1934-2010
Horváth Otto 1926-1984
Horváth Sándor 1933-2013
Horváth (Balogh) Izabella
Hudák János 1935-1997
Huszár Károly
Ifjú Géza 1931-2014
Illés István
Jablánczy Sándor 1908-1999
Jagodits (Kundráth) Júlia 1937-1989
Jagisits (Kercsó) Edit
Jákóy Endre
Jancsik Károly
Jandó Tibor
Józsa József
Józsa László 1938-2016
Juhász (Gyöngy) Erzsébet
Juhász Gyula 1934-2002
Jutasi Béla 1933-2007
Kafka Péter 1899-†?
Kalmár Lajos
Kapitány Gyula 1937-2008
Kapuszta József
Kassay Viktor 1933-2005
Kémes József
Kenedi (Király) Ilona
Kerekes József
Kiss-Tóth János 1934-1977
Kiss Gyula
Kiss János
Kiss János
Klíma Imre 1924-2000
Kocsis Tibor
Koczó Mihály
Koller Pál 1894-1972
Koltai István
Komlóssy József
Komondy Gyula 1921-?
Kondor György 1934-2012
Koós Béla
Korán Zoltán
Kornya Lajos 1917-1979
Kósa Zoltán
Kováts István 192?-2010
Kováts (Erdős) Márta 1934-1967
Kováts Miklós
Kozák Antal
Krajczár Ernő
Krétai Ernő 1933-1995
Kurucz Ferenc
Kurucz János
Leskó György
Leskó (Rácz) Anna
Lovrics (Somogyi-Tóth) Eszter 1936-2012
Magasi László
Major Richárd
Markó Imre
Márkus Gábor 1937-199?
Matolcsi Géza.
Medveczky Lajos 1910-1989
Molnár József
Must (Hankovsky) Éva
Nagy Géza 1933-1991
Nagy (Link) Magda 1930-2006
Nagy Mihály
Nagygyőr Sándor
Németh József
Németh Lajos 1931-2011
Németh László
Németh Zoltán †?
Noviczky Zoltán 1936 -1992
Nyers Ferenc
Ocskó István 1933 - 2010
Orlóci László
Orlóci (Mihály) Márta
Orosz Iván 1937- 2009
Oroszlán József †?
Ötvös Imre
Pál László
Pálffy Csaba 1927-1999
Pálka László 1937-1995
Palkovics János
Pandák László
Papp Ferenc 1901-1967
Pászner László 1934-2016
Pataki István 1937-2009
Péch Gyula
Pendl Ferenc 1933-1998
Pénzes László 1927-2010
Ping Ferenc 1922-2014
Pintér László
Poprádi László
Porpáczy Lehel
Prém Béla
Puskás László
Rab Rudolf 1935-2005
Rabóczi László
Ravai János
Rédey József
Rétfalvi László
Réthy Sándor
Rikli Olga
Roller Kálmán 1913-2004
Rónay Sándor
Ronyecz József 1935-1998
Rupf László
Safranyik László
Salamon Marion 1911-1990
Sebestyén László 1923-1995
Selmeczi György
Simon József
Sinka Gyula
Sivák Béla 1935-2005
Skorka Mihály 1935-1992
Soós József 1930-2014
Spándli Imre
Spuriga István 1934-1977
Szablya János 1924-2005
Szabó György
Szabó Tivadar
Szalamin Gábor
Szalkai András
Szalkai (Somogyi) Eszter 1927-2015
Szamosi Gábor
Szántai Ferenc
Szanyi László 1933-2012
Szármes Kornél 1927-2014
Szász István 1933-2013
Szász (Kubinyi) Júlia
Szauer János
Szauer (Szikszai) Klára 1935-1999
Székessy László
Sziklai Oszkár 1924-1998
Szy Ferenc 1923-2014
Takács József
Takaró László
Tamási Miklós 1936-1994
Tarnócai Károly
Tőgel Gyula 1938-2001
Tolnai István
Tóth Endre
Tóth (Molnár) Erzsébet
Tóth Géza
Tóth János 1936-2016
Tóth József 1936– 2015
Tóth Tibor
Tresó Bertalan 1930-2008
Tresó Ferenc 1932-2012
Túrmezei Zoltán
Tuskó Ferenc 1913-1965
Tutunovszky Koszta
Vadai János 1928-2006
Vajas Jenő 1936-2000
Váradi Béla 1932-2003
Váradi (Fejes) Mária 1934-2014
Varga Pál
Vári Miklós
Veres Gábor 1933-2013
Veres Sándor 1927-1998
Vető László
Viszlai (Delkin)Éva
Viszlai János
Vlaszaty Ödön 1937-2012
Weidinger Imre 1934-2013
Witt Lajos 1898-1994
Zoltay Endre 1935-2006

Akik elmentek, de el nem szakadtak,
Kanadában is magyarok maradtak,
Akik meggyőztek egy messzi világot,
De ma sem mások: soproni diákok,
Az ősi otthont, az Akademiát,
Szívből köszöntik: Vivát! Vivát! Vivát!

Vargha Domokos